

รายงานการวิจัย เรื่อง

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง

: การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research)

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง
: การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research)

รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง
: การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research)

ISBN : 978-616-202-560-0

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2555

จำนวนที่พิมพ์ : 1,000 เล่ม

ลิขสิทธิ์เป็นของ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

โทรศัพท์ 0-2288-5757-8

โทรสาร 0-2628-5862

เว็บไซต์ : <http://bet.obec.go.th>

พิมพ์ที่ : บริษัท ไชยสิทธิ์การพิมพ์ จำกัด
373 ถ.จรัญสนิทวงศ์ แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด
กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0-2424-8715, 0-2433-3011

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง :
การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research)

หน่วยงานที่ทำวิจัย

กลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีที่ทำวิจัย

พ.ศ.2554

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และ 3) เพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาและบุคลากรระดับสถานศึกษา โดยขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้มีด้วยกัน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา 2) แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และ 3) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ.2554

การดำเนินการวิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะดังนี้ ระยะแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จาก 225 เขตพื้นที่การศึกษา รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 450 คน และกลุ่มตัวอย่างระดับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามสังกัด (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) และขนาดของโรงเรียน (ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 1,350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษา และแบบสอบถามแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติสำหรับเขตพื้นที่ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ในช่วงระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม 2554 ถึง 29 กรกฎาคม 2554 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นความเรียง

การดำเนินงานวิจัยระยะที่ 2 คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site visit) ซึ่งเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 แห่ง ใน 4 ภาควิชาศาสตร์ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต และอุบลราชธานี โดยคัดเลือกสถานศึกษาแบบเจาะจง จำแนกตามระดับที่สถานศึกษาเปิด

สอน (ระดับประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 4 แห่ง) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระหว่างการตรวจเยี่ยมประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (key person) รวมทั้งมีหัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแทนครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ท้องถิ่น และชุมชนร่วมให้ข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (group discussion) การสัมภาษณ์ และการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานร่องรอยการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษา ดำเนินการระหว่างวันที่ 2-16 สิงหาคม พ.ศ. 2554 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 1 ฉบับ คือแบบตรวจเยี่ยมสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

1.1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับรู้ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันการศึกษา พ.ศ.2553 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกัน

คุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยช่องทางที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารสูงสุด คือเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ การประชุมผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันการศึกษา พ.ศ.2553 จำนวน 2 ช่องทางมากที่สุด ส่วนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาได้รับรู้ข่าวสาร จำนวน 1 ช่องทางมากที่สุด

(2) การดำเนินการหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการหลังได้ รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่อง การประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา โดยขั้นตอนที่ดำเนินการมากที่สุด คือ จัดประชุมชี้แจง และสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน รองลงมา คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการแจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบตามลำดับ

(3) การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้มากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษา วิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่ การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา เมื่อพิจารณา จำนวนขั้นตอนที่สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานจำนวน 5 ขั้นตอนมากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการจำนวน 4 ขั้นตอน

(4) การจัดทำมาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้ เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า สถานศึกษาได้จัดทำมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้เพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ โดยภาพรวมพบว่า ต้องการเพิ่มในมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้จากมากที่สุดถึงน้อยสุดเรียงเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา และ ด้านอัตลักษณ์

(5) แหล่งข้อมูล/เอกสารสำหรับใช้ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด คือ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รองลงมา คือ มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(6) ผู้มีส่วนร่วมและระยะเวลาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ครู สำหรับจำนวนผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีผู้มีส่วนร่วมจาก 5 ฝ่าย มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้มีส่วนร่วมจาก 4 ฝ่าย โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มากกว่า 1 เดือน

(7) การกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะของผู้เรียน

(8) สาระอัตลักษณ์ที่สถานศึกษาเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษากำหนดสาระอัตลักษณ์ด้านความรู้ความสามารถและทักษะเพิ่มในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวกับ

ผู้เรียน คือ ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้เรียนมีความสามารถด้านกีฬา ศิลปะ ดนตรีพื้นบ้าน เช่น ฟุตบอล กลองยาว สถานศึกษากำหนด สาระอัตลักษณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพิ่มในมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน มีความรู้ คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้เรียน มีกิริยามารยาท การไหว้ ยิ้มเก่ง พูดจาทักทาย เดินอย่างสุภาพ แต่งกาย สะอาด การรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน สถานศึกษากำหนดสาระอัตลักษณ์ด้านอื่นๆ เพิ่มในมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา คือ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ท้องถิ่น วิทยาการและทรัพยากร ในชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดสภาพภูมิทัศน์ภายในและ ภายนอกห้องเรียนได้เหมาะสม

(9) การกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา โดยใช้ผลการประเมินย้อนหลังของสถานศึกษา จำนวน 1-3 ปีมากที่สุด รองลงมา คือ ระดมความคิดเห็นจากครู/ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นค่าเป้าหมายร่วมกัน สำหรับการดำเนินการ กำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาดำเนินการทั้ง 3 ข้อมากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการ 1 ข้อ ส่วนการประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แก่ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประกาศค่าเป้าหมายและ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยวิธีการประชุม ผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ การแจ้งผ่าน นักเรียน สำหรับจำนวนวิธีการประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาดำเนินการ 1 วิธี มากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการ 2 วิธี

(10) การประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องและให้เสนอความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับจำนวนวิธีการประชาพิจารณ์ พบว่า ดำเนินการ 1 วิธี มากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการ 2 วิธี

(11) การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ส่วนวิธีการส่งเสริมและสนับสนุน พบว่า เป็นการจัดประชุมชี้แจง การนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การแจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ

(12) การดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และมาตรฐานของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน รองลงมา ได้แก่ จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานศึกษา

(13) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ด้านความตระหนักและการเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา และด้านความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยกเว้น ด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาสู่ การปฏิบัติที่อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อสภาพการ ดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ใน ระดับมากในทุกข้อคำถาม โดยการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ด้วยการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและใช้ข้อมูลตามสภาพจริงซึ่งมีค่า ร้อยละของความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การนำแผน ปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลา และกิจกรรมโครงการ ที่กำหนดไว้ และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโดยมุ่งเน้นที่ คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตามลำดับ

1.3 ปัจจัยสนับสนุน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการ นำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

(1) **ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การ ปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ** พบว่า สถานศึกษาเห็น ว่าการให้ความร่วมมือและตระหนักถึงความสำคัญของการนำมาตราฐาน สู่การปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

(2) **ปัญหาอุปสรรคในการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การ ปฏิบัติภายในสถานศึกษา** พบว่า สถานศึกษาเห็นว่าปัญหาอุปสรรคด้าน บุคลากรขาดความตระหนัก ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความสำคัญมากที่สุด

รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่ใช่แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างแท้จริง

(3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการประชุมชี้แจง เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จนเกิดความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรและเข้าใจตรงกัน มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ควรให้มีผู้ดูแลส่งเสริมสนับสนุนมากกว่าเข้ามาประเมิน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่

2.1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

(1) การรับทราบประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ของสถานศึกษา พบว่ามี 5 ช่องทาง คือ การแจ้งผ่านเอกสาร/หนังสือราชการ การประชุมชี้แจงโดยสำนักงานเขตพื้นที่ผ่านเครือข่ายทางวิชาการ การรับทราบข้อมูลผ่านสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้แจ้งให้บุคลากรทราบ

(2) การรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่รับทราบผ่านการสื่อสาร ดังนี้

- 1) การประชุมชี้แจงโดยสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
- 2) การแจ้งผ่านเอกสาร/หนังสือราชการ
- 3) การรับทราบผ่านทางเครือข่ายทางวิชาการอื่นๆ เช่น สมศ.
- 4) การรับทราบข้อมูลผ่านทางสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น และ
- 5) ผู้บริหารเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่บุคลากร

(3) การดำเนินการของสถานศึกษาหลังจากที่ได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สรุปได้ว่า สถานศึกษามีการดำเนินการหลังจากรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยการแจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ผ่านการจัดประชุมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักถึงมาตรฐานการศึกษา และจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ประชุม และจัดทำเอกสารเพื่อติดประกาศเผยแพร่ให้ทั่วกัน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีผู้แทนจากทุกฝ่ายร่วมเป็นคณะกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง และครู และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดขอบเขตหน้าที่ ความรับผิดชอบ อีกทั้งยังประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา เช่น ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยในท้องถิ่น เป็นต้น สถานศึกษายังได้เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ และสถานศึกษาได้มอบหมายให้ตัวแทนเข้าร่วมประชุมสัมมนา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำมาขยายผลในสถานศึกษาโดยการเสนอผู้บริหาร และเสนอในที่ประชุมประจำเดือนของสถานศึกษา

การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ โดยคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์จุดเน้นนโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงานและ

กรอบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานประจำปี (SAR) รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นต้น และสถานศึกษามีแนวทางในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความพร้อมของโรงเรียน ชุมชน และความต้องการของผู้ปกครอง และพิจารณาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการใช้กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษามาเป็นข้อมูลเพิ่มเติมอีกด้วย และจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษารองรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ มีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยใช้แนวทางการประเมินความสำเร็จของโครงการที่จัดขึ้น เพื่อพัฒนาแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และประกาศค่าเป้าหมายให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องรับทราบผ่านทางสื่อต่างๆ

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมาคมศิษย์เก่า ระยะเวลาดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในช่วง 1-3 เดือน โดยมีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการศึกษา จัดประชุมเพื่อชี้แจงมาตรฐานการศึกษาให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และประกาศมาตรฐานการศึกษาสู่สาธารณชน

สถานศึกษาได้กำหนดอัตลักษณ์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ ความสามารถด้านเทคโนโลยี จิตสาธารณะ ความพอเพียง คุณธรรมจริยธรรม ด้านการสื่อสาร การใช้ภาษาไทย การใช้ภาษาสากล วัฒนธรรมประเพณี มารยาทไทย สุขภาพกายสุขภาพจิตดี และมีการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา เป็นคำร้อยละความสำเร็จหรือดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย/

ตัวบ่งชี้ร้อยละ 80 – 100 หรืออยู่ในระดับดีมาก และประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยการจัดประชุมชี้แจง การประชาสัมพันธ์ทางเอกสารรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานการจัดการศึกษา หนังสือเวียน เป็นต้น และสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์มาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องโดยการจัดประชุม สัมมนาร่วมกับประชาสัมพันธ์ ที่จะตัวบ่งชี้แต่ละมาตรฐาน มีการจัดทำแบบสอบถามให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและให้นำมาตราบฐาน ตัวบ่งชี้ และค่าเป้าหมายมาทบทวนในที่ประชุมอีกครั้ง

(4) การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ พบว่า มีการแจ้งประชาสัมพันธ์ การประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบผ่านการจัดประชุมชี้แจง การส่งหนังสือราชการ การออกคำสั่งการดำเนินงาน การจัดฝึกอบรม และยังสนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และออกคำสั่งให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง ทำหน้าที่นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน และให้การสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้ และสื่อต่างๆ

(5) การขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพ พบว่า มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะปานกลาง (แผนกลยุทธ์ 4 ปี) และแผนระยะสั้น (แผนปฏิบัติการ 1 ปี) แผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์มาตรฐาน ค่าเป้าหมาย และกำหนดโครงการ/กิจกรรม

ในแผนปฏิบัติการประจำปีให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาและจัดทำโครงการ/กิจกรรม โดยพิจารณาจุดเน้นของแต่ละมาตรฐาน ออกแบบโครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดเน้นของมาตรฐาน รวมทั้งมีการกำหนดค่าเป้าหมายของกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดเน้นแต่ละมาตรฐานด้วย โดยใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นตัวกำกับติดตามการดำเนินงานของครูและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งมีคณะกรรมการประเมิน ทบทวน และสร้างเครื่องมือในการติดตาม ประเมิน มีการจัดวางระบบการประเมินภายใน โดยมีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนกำกับ ติดตามและดำเนินงานตามแผน มีการทำรายงานผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรม โดยสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน มามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ซึ่งอาศัยการมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการอบรมให้ความรู้แก่ครู

(6) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ การได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ความร่วมมือร่วมใจและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา การตระหนักถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันของทุกฝ่าย และการสนับสนุนของผู้บริหาร ความเข้าใจในการดำเนินงานตามมาตรฐาน การดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการเก็บรวบรวมหลักฐาน

(7) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา คือ บุคลากรเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของบุคลากรยังมีน้อย บุคลากรที่รับผิดชอบงานมาตรฐานการศึกษามีภาระงานสอนมาก ทำให้ปฏิบัติงานได้

ไม่เต็มที่ มีการดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด ซึ่งแนวทางแก้ไข คือ การสร้างความตระหนักร่วมกันของทุกฝ่ายถึงความสำคัญของการนำมาตราฐานสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยการจัดอบรมให้ความรู้อย่างจริงจังเพื่อให้บุคลากรเกิดความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา การจัดทำเอกสาร คู่มือประกอบการปฏิบัติงานอย่างละเอียดและชัดเจน การนำเอาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารการศึกษา การเพิ่มรูปแบบการนิเทศติดตามเพื่อกระตุ้น ผลักดัน และให้ข้อเสนอแนะแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

(8) ข้อเสนอแนะของสถานศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ คือ ควรให้หน่วยงานต้นสังกัดนิเทศติดตามให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการออกพื้นที่นิเทศ ติดตามการดำเนินงานที่สถานศึกษาเป็นประจำ เพื่อให้เกิดการตื่นตัวและเกิดความตระหนักในการนำมาตราฐานสู่การปฏิบัติจริง ๆ นอกจากนี้ ควรมีการให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญในการวางระบบการประกันคุณภาพภายใน

ตอนที่ 2 แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับวิธีการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ

หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพฯ คือ เว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นวิธีรับข่าวสารที่มีผู้รับมากที่สุด รองลงมา คือ การประชุมสัมมนา จัดหมายข่าว จัดหมายราชการ และบอร์ด ป้าย นิเทศประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ส่วนวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสอดคล้องกับวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ผ่านทางเว็บไซต์มากที่สุด

2.2 การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ
พบว่า บุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติแล้ว วิธีที่ได้ดำเนินการที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ รองลงมา ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน และการเข้าร่วมประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ และวิธีการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปดำเนินการมากที่สุด พบว่ามีจำนวน 4 วิธีการมากที่สุด คือ 1) การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน 3) การประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการนำมาตราฐานไปใช้ และ 4) การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้

2.3 การส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ พบว่า วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติสูงสุด

3 ลำดับแรก ได้แก่ การแจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ รองลงมา ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา และการนิเทศกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิดตามลำดับ

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างบปัจจัยทุกด้านส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด โดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าสูงสุด และผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.5 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามข้อรายการ จำนวน 10 ข้อรายการที่มีระดับการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวนสูงสุด มีจำนวน 5 ข้อรายการ ได้แก่ 1) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนากิจการการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และใช้ข้อมูลตามสภาพจริง 3) จัดโครงการหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และ 5) นำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนและเป็นไปตามกำหนดเวลา ตามลำดับ รองลงมา มีระดับการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 70-79 รวม 5 รายการ ได้แก่ 1) นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์

ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน 2) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม 3) จัดทำรายงานประจำปีที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน และผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาและจัดส่งต้นสังกัดตามเวลาที่กำหนด 4) มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา และ 5) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงาน

2.6 ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด คือ ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รองลงมา คือ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรมีความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจสามารถนำสู่การปฏิบัติได้ และมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

2.7 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติ รองลงมา คือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุน และผู้บริหารขาดความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบและไม่เห็นความสำคัญ ตามลำดับ และมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคโดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รองลงมา คือ กำหนดแผนการนิเทศติดตามให้เป็นระบบและต่อเนื่อง และสร้างความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบและให้เห็นถึงความสำคัญ ตามลำดับ

2.8 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

ภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ รองลงมา คือ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

(1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 30.93 – 98.20 โดยข้อรายการที่มีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน 3) การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน ส่วนข้อรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.) 2) การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ และ 3) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

(2) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละข้อรายการ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีมโนทัศน์ถูกต้อง ในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 34.93 – 99.13 โดยข้อรายการที่มี มโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การประเมินตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน 2) การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและการกำกับติดตามอย่าง ต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็น ส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน และ 3) การประกันคุณภาพภายใน เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับ มอบหมาย และการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน ส่วนข้อรายการที่มี มโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักสูตร และวิธีประกัน คุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.) 2) การจัดทำมาตรฐาน ของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็น หลักสำคัญ และ 3) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐาน การเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

สำหรับครูมีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 28.53 – 98.95 โดยข้อรายการที่มีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการ ประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการกระจาย อำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และ 3) การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบเพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ

ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในส่วนข้อรายการ ที่มีมีโนทัศน์ ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา ของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมิน ภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.) 2) การจัดทำมาตรฐานของ สถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลัก สำคัญและ 3) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้น การแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

(3) ระดับมีโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของ บุคลากร โดยพิจารณาจากผลการจัดกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามคะแนนมีโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีมีโนทัศน์การประกันคุณภาพ การศึกษาอยู่ในกลุ่มกลาง เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสูง ในขณะที่ครูส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มกลาง

(4) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมีโนทัศน์ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง การเข้ารับ การอบรม และระดับที่เปิดสอน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมีโนทัศน์เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่า คะแนน เฉลี่ยของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ย มีโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันตามขนาดของ โรงเรียน โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คน มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากครูและผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 300 คน และนักเรียนตั้งแต่ 300 - 1,000 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา

(1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม จากผลการตรวจสอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ภาพรวม พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 57.84 – 99.61 โดยข้อรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 3) หลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยอาศัยวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก และ 3) การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร

(2) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละข้อรายการจำแนกตามตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 54.47 – 99.20 โดยข้อรายการที่รองผู้อำนวยการสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามีมีนโทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 3) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนศึกษานิเทศก์มีมีนโทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 60.31 – 100.00 โดยข้อรายการที่ศึกษานิเทศก์ทั้งหมดมีมีนโทัศน์ถูกต้องมีจำนวน 3 ข้อรายการ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน มากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และ 3) การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน สำหรับข้อรายการที่รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์มีมีนโทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก และ 3) การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร

(3) ระดับมีนโทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร โดยพิจารณาจากผลการจัดกลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามคะแนนมีนโทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า

กลุ่มรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และกลุ่มศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ อยู่ในกลุ่มสูง

(4) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง และการเข้ารับการอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มไม่เคยเข้ารับการอบรมและกลุ่มเคยเข้ารับการอบรมไม่แตกต่างกัน

(5) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรภูมิภาค พบว่า ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันตามระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ (ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 3-5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป) โดยผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 3-5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และตัวแปรจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ไม่ทำให้มีนัยสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาแนวทางการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ภายหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนของการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ได้กำหนดไว้ คือ มีสถานศึกษาเพียงร้อยละ 39.41 ที่ดำเนินการครบถ้วนตามขั้นตอนประกาศฯ กำหนดไว้ และมีสถานศึกษาอีกร้อยละ 33.73 ไม่ได้กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และสถานศึกษาร้อยละ 53.36 ไม่ได้ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกรับทราบ ดังนั้น หน่วยงานทั้งระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรดำเนินการวางแผน สนับสนุนส่งเสริม และดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง เป็นไปตามประกาศฯ และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมที่แท้จริง

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา และบุคลากรระดับสถานศึกษา ซึ่งพบว่าครูมีระดับมโนทัศน์ในกลุ่มต่ำร้อยละ 14.39 และ

อยู่ในกลุ่มกลางร้อยละ 44.50 ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับมโนทัศน์ในกลุ่มต่ำร้อยละ 7.86 และมีระดับมโนทัศน์ในกลุ่มกลางร้อยละ 44.10 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีระดับมโนทัศน์อยู่ในกลุ่มต่ำ ร้อยละ 6.40 และกลุ่มกลางร้อยละ 26.40 ส่วนศึกษานิเทศก์อยู่ในกลุ่มต่ำ ร้อยละ 2.26 และกลุ่มกลางร้อยละ 18.05 ดังนั้น หน่วยงานระดับกระทรวงและระดับเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีกระบวนการวิเคราะห์สาเหตุ และกำหนดวิธีการ หรือแสวงหาแนวทางในการพัฒนามโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่ยังมีความคลาดเคลื่อนให้หมดไป และดำเนินการพัฒนามโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างให้อยู่ในระดับที่สูงเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันตามระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ในการกำหนดผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ควรพิจารณาถึงการจัดบุคลากรที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่บุคคลนั้นๆ รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา เพราะจะทำให้การขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและมีคุณภาพอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประเด็นหลักในการศึกษาวิจัยอยู่ที่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติขั้นตอนแรกของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างครอบคลุมและครบถ้วนตามหลักเกณฑ์

การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาครอบคลุมทุกขั้นตอน

2. การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา คือ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และพบว่าบุคลากรบางส่วนยังมีมโนทัศน์ไม่เหมาะสมและคลาดเคลื่อน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรได้มีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มโนทัศน์ของบุคลากรที่ยังไม่เหมาะสมและมีความคลาดเคลื่อน รวมทั้งขยายกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ด้วย

3. การวิจัยครั้งนี้ได้สำรวจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของสถานศึกษา และบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา ด้วยการให้ข้อมูลตามแบบสอบถาม ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นและสามารถสะท้อนสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง การวิจัยครั้งต่อไป ควรได้มีการศึกษาข้อมูลในเชิงลึกและครอบคลุมจากหลายแหล่งข้อมูล เช่น การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งผลการทดสอบระดับท้องถิ่น ระดับชาติ เป็นต้น

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

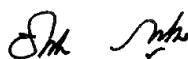
จากพระราชบัญญัตินำสู่การปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพสถานศึกษา จำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับ พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2553 โดยสาระสำคัญของกฎกระทรวงฯ ข้อ 14 ได้กำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพสถานศึกษา พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นมาตรฐานเทียบเคียงหรือเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และต่อมากกระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการ

ประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 13 มิถุนายน 2554 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการประกันคุณภาพภายในและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องได้ดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน

จากผลของการประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ทำให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องนำไปปฏิบัติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือเป็นหน่วยงานที่ต้องส่งเสริมช่วยเหลือให้เกิดคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการวิจัยนี้ขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษา และสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอขอบคุณคณะผู้ร่วมวิจัยทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ จนทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยตามที่กำหนดไว้

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	2
คำนำ	28
สารบัญ	30
สารบัญตาราง	33
สารบัญแผนภาพ	37
บทที่ 1 บทนำ	38
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	38
คำถามวิจัย	42
วัตถุประสงค์การวิจัย	43
ขอบเขตการวิจัย	43
กรอบความคิดการวิจัย	44
นิยามศัพท์เฉพาะ	46
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	48
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	49
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับ	70
การประกันคุณภาพการศึกษา	
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	83
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	90
รายละเอียดการดำเนินงานวิจัย	
ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการ	91
สำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม	
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	91
2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	92
3. กระบวนการพัฒนาเครื่องมือวิจัย	96
4. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล	100
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	100

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	100
โดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site visit)	
1. พื้นที่ตรวจเยี่ยม	100
2. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล	101
3. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	102
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	103
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	104
ตอนที่ 1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	105
สู่การปฏิบัติของสถานศึกษา	
1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจาก	105
การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม	
1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจาก	137
การตรวจเยี่ยมพื้นที่	
ตอนที่ 2 แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของ	158
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐาน	
การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา	
ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	178
ของบุคลากรระดับสถานศึกษาและระดับ	
เขตพื้นที่การศึกษา	
3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	178
การศึกษาของบุคลากรระดับสถานศึกษา	
3.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	189
การศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	201
สรุปผลการวิจัย	203
อภิปรายผลการวิจัย	225
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	238

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
เอกสารอ้างอิง	241
ภาคผนวก	245
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	245
ภาคผนวก ข รายชื่อคณะทำงาน	271

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม	92
3.2 โครงสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณระดับสถานศึกษา	93
3.3 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือวิจัย	99
3.4 ข้อมูลสถานศึกษาที่ทำการตรวจเยี่ยม	102
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	106
4.2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา	106
4.3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	108
4.4 การดำเนินการของสถานศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่อง การประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ	111
4.5 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	113
4.6 การจัดทำมาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้ เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพิ่มเติม จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ	114
4.7 แหล่งข้อมูล/เอกสารสำหรับใช้ในการจัดทำ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	116
4.8 ผู้มีส่วนร่วมและระยะเวลาในการจัดทำ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	117
4.9 การกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	118
4.10 สาระอัตลักษณ์ที่สถานศึกษาเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	120
4.11 การกำหนดและการประกาศค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา	122

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 การประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	124
4.13 การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติ	125
4.14 การดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	127
4.15 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ	129
4.16 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา	131
4.17 ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ	134
4.18 ปัญหาอุปสรรคในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา	136
4.19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา	137
4.20 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการนำ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติจากการ ตรวจเยี่ยมพื้นที่	148
4.21 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	159
4.22 การรับข้อมูลรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	162
4.23 การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ	165

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.24 การส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ	167
4.25 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ	169
4.26 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา	171
4.27 ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ	173
4.28 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา	174
4.29 การดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา	176
4.30 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา	177
4.31 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาถูกต้อง และคลาดเคลื่อน	182
4.32 ระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรระดับสถานศึกษา	186
4.33 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของ มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนก ตามตัวแปรตำแหน่งการเข้ารับการอบรมและระดับที่เปิดสอน	187
4.34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ย มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและ ผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	188

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.35 ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ย มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน	189
4.36 จำนวนและร้อยละของรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาถูกต้องและคลาดเคลื่อน	192
4.37 ระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา	197
4.38 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่ง และการเข้าการอบรม	198
4.39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ย มโนทัศน์ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนก ตามตัวแปรภูมิหลัง	199
4.40 ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ การศึกษาของศึกษานิเทศก์	200

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	46
3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	91
4.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	109
4.2 การดำเนินการของสถานศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่อง การประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ	112
4.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	118
4.4 การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติ	126
4.5 การดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	128
4.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดความสำเร็จตาม ความคิดเห็นของบุคลากรระดับสถานศึกษา	130
4.7 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาและแหล่งวิธีการรับรู้ของบุคลากรระดับเขต พื้นที่การศึกษา	163
4.8 การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศใช้มาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานฯ	166
4.9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จตามความคิดเห็นของ บุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา	169

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สาระบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 47 และมาตรา 48 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ถือเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจ (Assure) ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรและสังคมต้องการ การประกัน

คุณภาพการศึกษามีกระบวนการดำเนินการที่ต่อเนื่องกัน 3 องค์ประกอบ ดังนี้คือ 1) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด สำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา 2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นกระบวนการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) การพัฒนาคุณภาพ (Quality Development) เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาการจัดระบบและโครงสร้างการวางแผน และการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งกระทำโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ ผู้ประเมินภายนอก

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษามีด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้ คือ 1) การกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหาร รวมถึงการตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และให้อิสระแก่ผู้สอนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดหมายของ

หลักสูตร ตลอดจนให้สถานศึกษาสามารถปรับปรุงตนเอง รับผิดชอบ และจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชน และสังคมให้มากที่สุด 2) การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) โดยให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ บุชนิยบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงานของสถานศึกษา ร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ตลอดจนร่วมภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาโดยรวม และ 3) การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) โดยสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมาย (Goals) และจุดเน้นที่ต้องการพัฒนา (Focus Areas) เช่น ภายในช่วง 3 ปีนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ต้องสูงขึ้นจากฐานเดิมร้อยละ 5-10 หรือในปีการศึกษาถัดไป ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สามารถใช้อินเตอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างคล่องแคล่ว หรือภายใน 2 ปี สถานศึกษาจะต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับเรื่องการรักษาระบบนิเวศ เป็นต้น

จากหลักการและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาแต่ละระดับต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาขึ้น กล่าวคือ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ (3มาตรฐาน 11ตัวบ่งชี้) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาพิเศษตามประเภทความพิการ ซึ่งกำหนดให้ใช้กับสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการ

การอุดมศึกษาที่กำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับของตน และเพื่อให้เป็นไปตามประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2553 ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ) ส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับให้สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจำนวน 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554 โดยกำหนดมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ออกประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักการประกันคุณภาพภายในและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องได้ดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ 2) พิจารณาสาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา 3) กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้

4) ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก รับทราบ

จากผลของการประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ทำให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องนำไปปฏิบัติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

คำถามวิจัย

1. สถานศึกษามีการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติอย่างไร
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุนและส่งเสริมการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างไร
3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา
3. เพื่อวิเคราะห์หมันทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาและบุคลากรระดับสถานศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ บุคลากรระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และบุคลากรระดับสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาดังกล่าวเป็นกลุ่มบุคลากรหลักในการวางแผนและดำเนินการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา ดังนั้น จึงสามารถให้ข้อมูลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจน

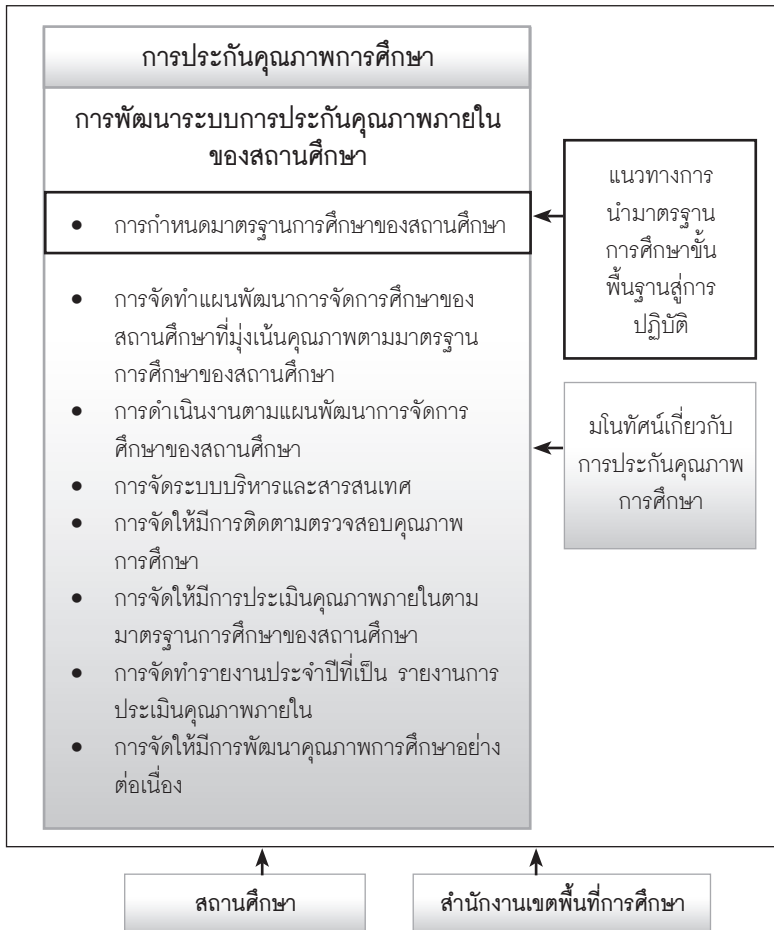
ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีด้วยกัน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา 2) แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา โดยกำหนดกรอบประเด็นที่ใช้การศึกษาตามประกาศคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ซึ่งได้กำหนดการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไว้ 8 ข้อ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 3) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และได้กำหนดช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2554

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ซึ่งได้กำหนดการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไว้ 8 ข้อ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของ

สถานศึกษา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 ทำให้กรอบตัวแปรหลักที่ทำการศึกษาวิจัยในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา คือ ตัวแปรแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา (การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา) ตัวแปรแนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา รวมทั้งตัวแปรทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลหลักที่ได้มีการนำมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา โดยวิธีวิทยาการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site visit) ด้วยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ร่องรอยการดำเนินงานต่างๆ เนื่องจากการวิจัยแบบผสมเป็นระเบียบวิธีวิจัยที่ผสมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน เป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในผลการวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในประเด็นคำถามที่ได้กำหนดไว้ และสามารถให้คำตอบที่เหมาะสมกว่าการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงวิธีเดียว

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้เมื่อวันที่

16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นหลักเทียบเคียงในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและใช้ในการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และประเมินผล มีจำนวน 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่สถานศึกษาดำเนินงานตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติดังนี้คือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการ กิจกรรม หรือวิธีดำเนินงานที่สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศไปใช้ในการวางแผนและดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา หมายถึง วิธีการ การดำเนินงาน การจัดกิจกรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปใช้เป็นมาตรฐานเทียบเคียงและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางและหลักเกณฑ์ของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความคิด และความเข้าใจของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษา นิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ การศึกษาที่มีต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อคำถาม คะแนนเต็ม 30 คะแนน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้หน่วยงานทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทั้งบุคลากรในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ซึ่งมีประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุง สนับสนุน ส่งเสริมสถานศึกษาในสังกัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและมีคุณภาพสูงขึ้น

บทที่

2

เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดแต่ละตอนนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

สาระที่นำเสนอในตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่

- 1) ความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) การประกันคุณภาพภายใน รายละเอียดแต่ละหัวข้อมีดังนี้

1.1 ความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา

(1) ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา

คำว่าคุณภาพ (Quality) มีการกล่าวกันมานานกว่า 40 ปี โดยเริ่มต้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการกล่าวถึงในเชิงพาณิชย์และ

อุตสาหกรรมและขยายสู่วงการศึกษา หลังจากทีองค์การค้าโลก (WTO) ได้ส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพต่างๆ ด้วยกลไกการค้าโลก จึงทำให้ทั่วโลกสนใจมากขึ้น เช่นเดียวกับประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา (ดำรง ทวีแสงสกุลไทย, 2548) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หากจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

นพมาศ วรผาบ (2550) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม พิเชษฐ อายูวรรณ (2550) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

หมายถึง การจัดระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมิน การดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบคุณภาพตามดัชนีบ่งชี้ที่กำหนด เพื่อ เป็นหลักประกันให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนได้มั่นใจว่า สถานศึกษานั้นๆ สามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างมี ประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนดและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ Stephen และ Morgan (1994) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและ กระบวนการตรวจสอบ หรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพ การศึกษามากน้อยเพียงไร ขณะที่ Murgatroyd, Stephen and Morgan และ Colin (1994) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพ การศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาและกระบวนการตรวจสอบ หรือการประเมินว่าเป็นไปตาม มาตรฐานคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงไร

จากความหมายดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึงการดำเนินการจัดระบบและกลไก ในการกำกับ ติดตาม และประเมินคุณภาพการศึกษารวมไปถึงกระบวนการ ขั้นตอนต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบ และ มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

(2) ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ให้มีการเสนอผลการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาทุกแห่งที่จัดทำอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี ต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา

ได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

Riley และ Macbeath (2001) อธิบายถึงการประกันคุณภาพการศึกษาว่า มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการมุ่งปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งในการดำเนินงานจะใช้หลักการมีส่วนร่วมเพื่อควบคุมผลผลิตและการบริการ โดยใช้ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการปรับปรุง กระบวนการเรียนรู้ สภาพการเรียนรู้ การสอน ผลผลิตและการบริการ ซึ่งในการประกันคุณภาพเครื่องมือสำคัญ ได้แก่ การตรวจสอบเอกสาร การอภิปรายซักถาม การสรุปประเด็นปัญหา เพื่อเสนอแนะในการพัฒนา และที่สำคัญมีการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของโรงเรียนให้ก้าวหน้าต่อไป และ Van (2004) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการประกันคุณภาพจำต้องให้หลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และดำเนินการอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทั้งร่วมมือกันในด้านการตรวจสอบ มีการประเมินผลโดยใช้วงจรคุณภาพ มีการรายงานผลการประเมิน การพัฒนาคุณภาพการสอนและที่สำคัญสร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง

ในระยะเวลาที่ผ่านมาภายหลังการประกาศปฏิรูปการศึกษาและการใช้บังคับของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเทศไทยได้มีความพยายามพัฒนาคุณภาพการศึกษามาโดยตลอดนับเวลาได้ครบรอบหนึ่งทศวรรษแล้ว แต่กลับพบว่าคุณภาพการศึกษาต่ำลง เห็นได้จากรายงานการติดตามสถานการณ์ทางสังคมของประเทศไทยของธนาคารโลก เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2551 ระบุว่าจำนวนเด็กไทยที่เข้าสู่สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษารวมทั้งจำนวนสถานศึกษาในระดับนี้ได้เติบโตอย่างรวดเร็วในระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2553) แต่ต้องเผชิญกับภาวะตกรงานเมื่อจบการศึกษา โดยสาเหตุคือความรู้และทักษะที่

สะสมในระหว่างเล่าเรียนนั้น อาจไม่ตรงกับทักษะและความสามารถที่ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจต้องการ นอกจากนี้ ดัชนีต่างๆ ที่ใช้วัดผลสำเร็จของการศึกษาในระดับอุดมศึกษายังมีช่องว่างระหว่างปริมาณ และคุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษาอยู่พอสมควร ประกอบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะแรงงานที่มีทักษะทางภาษา และวิทยาการ ซึ่งพบได้ทั่วไปในภาคอุตสาหกรรมไทยต่าง ๆ พบจากการบรรจุคนเข้าทำงานในตำแหน่งที่ต้องการทักษะทางด้านวิชาชีพสูงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งนั้น ต้องใช้เวลามากกว่า 6 สัปดาห์ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ไทยแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ก็คือ ความสามารถที่จะผลิตแรงงานที่มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้งนั้นได้หากปราศจากแรงงานดังกล่าว ประเทศไทยอาจจะต้องถูกประเทศอื่นๆ แซงหน้าไปได้ แม้ว่าไทยจะประสบความสำเร็จอย่างน่าชื่นชมในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศก็ตาม

ธนาคารโลกได้นำผลการสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) ซึ่งเป็นการทดสอบเด็กอายุ 15 ปี ในประเทศสมาชิกต่างๆ ทั่วโลกและเปรียบเทียบผลคะแนนของเด็กนักเรียนไทยกับนักเรียนในประเทศอื่นๆ พบว่า เด็กไทยมีคะแนนสอบ PISA ที่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีขนาดทางเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกันอย่างชิลี เม็กซิโก และอินโดนีเซีย ที่มีแนวโน้มของคะแนนที่เพิ่มสูงขึ้น การลดลงของคะแนน PISA ดังกล่าวสามารถสะท้อนถึงวิกฤตทางการศึกษาของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2553) และ PISA ยังพบว่า เด็กไทยร้อยละ 74 อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง คือ มีตั้งแต่อ่านไม่ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้ วิเคราะห์ความหมายไม่ถูก หรือแม้แต่ใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชาอื่นๆ ไม่ได้ คุณภาพที่ตกต่ำย่อมหมายถึงวิชาการและองค์ความรู้ที่เรามีอยู่ในระบบการศึกษา

ไทยต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึงระบบการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งครูผู้สอนมีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึงความด้อยคุณภาพของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งในที่สุดย่อมเป็นผลให้ผู้เรียนที่มีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน แต่ที่วิกฤตที่สุดเหนือวิกฤตทั้งหลายคือ สภาพเหล่านี้ได้กลายมาเป็นความเคยชิน และชีวิตประจำวันของระบบการศึกษาไทย (ภาวิข ทองโรจน์, 2552) อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องของคุณภาพการศึกษาไทยยังคงมีต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยในปี 2553 พบว่า ผลคะแนนโอเน็ตในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งชี้ชัดว่าเด็กไทยยังด้อยคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ในภาพรวมเฉลี่ยมีเพียงวิชาสุขศึกษาเท่านั้นที่ได้คะแนนเกิน 50 ที่เหลือได้ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาภาษาอังกฤษได้ 0 คะแนนกว่า 1.4 แสนคน ภาษาไทยกว่า 2 พันคนไม่มีคะแนน ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาษาอังกฤษกับศิลปะได้ 0 คะแนนพอๆ กัน วิชาละ 6-7 หมื่นคน

ดังนั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนในขณะนี้ ก็คือการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งการพัฒนาคุณภาพของบุคคลากรอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นที่จะต้องสร้างมาตรฐานบุคคลากรที่มีคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) จึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ช่วยแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาและสร้างความมั่นใจ (Assure) ได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการได้

(3) แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา

Harman (1996) ได้กล่าวว่าการประกันคุณภาพการศึกษาในอดีต (Traditional Methods of Quality Assurance) ในกลุ่มประเทศ

ตะวันตกมี 3 แบบ ได้แก่ แบบภาคพื้นยุโรป แบบอังกฤษ และแบบอเมริกันซึ่งแต่ละแบบมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ แบบที่ 1 แบบภาคพื้นยุโรป (The Continental Tradition) วิธีการประกันคุณภาพแบบภาคพื้นยุโรป หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าแบบราชการ เป็นการควบคุมอย่างใกล้ชิดโดยภาคราชการ นับตั้งแต่การใช้ระบบงบประมาณแบบแจกแจงรายการ (Line Item Budget) การให้อาจารย์และนักวิชาการมีสถานภาพเป็นข้าราชการประจำ รัฐบาลมีอำนาจแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการระดับสูงและอำนาจในการจ่ายค่าตอบแทน การควบคุมการรับผู้เรียนโดยระบบการสอบเข้า การรับรองหลักสูตร และโปรแกรมการเรียนต่างๆ ประเทศในเอเชียที่นำวิธีนี้มาใช้ ได้แก่ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซียและเวียดนาม แบบที่ 2 แบบอังกฤษ (The British) มีลักษณะตรงกันข้ามกับวิธีประกันคุณภาพแบบภาคพื้นยุโรป กล่าวคือ การควบคุมโดยรัฐบาลมีน้อย โดยแต่ละมหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระสูง สามารถใช้วิธีการควบคุมคุณภาพในรูปแบบต่างๆ ได้เอง คัดเลือกอาจารย์มหาวิทยาลัยและนักศึกษาตามหลักสูตรการเรียนการสอนได้เอง กลไกการรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา คือ ระบบการตรวจสอบด้วยองค์กรภายนอก และระบบการรับรองวิทยฐานะและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในสาขาต่างๆ ทั้งนี้ ประเทศที่นำวิธีการนี้มาใช้ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย บรูไน ฮองกง สิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และประเทศเล็กๆ แถบมหาสมุทรแปซิฟิก และแบบที่ 3 แบบอเมริกัน (American Model) ได้ใช้การควบคุมสถาบันการศึกษาของรัฐ (Public Sector) ด้วยวิธีการทางงบประมาณอย่างเข้มงวด ส่วนสถาบันการศึกษาเอกชนควบคุมโดยการนิเทศติดตาม แต่ทั้งสถาบันของรัฐและเอกชนต่างก็มีความเป็นอิสระสูง ในด้านหลักสูตรการสอน การรับอาจารย์และนักศึกษาและยังมีการควบคุมจากภายนอก เช่น การรับรองวิทยฐานะสถาบันหรือรับรองโปรแกรมการเรียนต่างๆ ใน 3 แนวทาง ได้แก่ การรับรองโดยหน่วยงานรับรอง

วิทยฐานะระดับภาค (Regional Level) การรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาอาชีพ (Career Expert) และรับรองโดยคณะกรรมการที่มีอำนาจในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่รับรองวิทยฐานะส่วนใหญ่ไม่นับหน่วยงานของภาครัฐ แต่รัฐให้การสนับสนุน นอกจากนี้ยังพบว่าการควบคุมคุณภาพด้วยจัดสอบระดับชาติอีกหลายรูปแบบ ประเทศในเอเชียที่นำวิธีนี้มาใช้ ได้แก่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน และฟิลิปปินส์

Peter (1993) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย และกล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนดเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้ อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของกระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีการวางแผนการจัดการดำเนินงานคุณภาพเชิงรุก และได้มีการสรุปการประกันคุณภาพการศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้ แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้

Harman (1996) ได้เสนอวิธีการประกันคุณภาพแนวใหม่ (Quality Assurance Approaches) ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในสมัยปัจจุบันไว้ สรุปได้ว่า (1) ระเบียบวิธีที่ใช้ (Methodologies) มี 5 แบบ ได้แก่ การศึกษาหรือประเมินตนเองภายในสถาบัน การตรวจสอบกันเองภายในกลุ่มสถาบันและเชิญบุคลากรภายนอกมาร่วมด้วย การวิเคราะห์เอกสารทางสถิติต่างๆ และหรือการวิเคราะห์จากตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน หรือนักศึกษา ผู้จบการศึกษา

นายจ้างและองค์กรวิชาชีพต่างๆ และการจัดสอบวัดความรู้ ทักษะ และความสามารถของผู้เรียน (2) จุดเน้น (Focus) มีจุดเน้น 2 ระดับ คือ ระดับชาติหรือระดับภาค โดยภาพรวมกับระดับสถาบัน ซึ่งการตรวจสอบสาขาวิชาในระดับชาติ (National Review of Disciplines) เป็นการตรวจสอบเฉพาะผลงานด้านการทำวิจัย ตรวจสอบเฉพาะการสอน และตรวจสอบทั้งการวิจัยและการสอน

สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้กำหนดหลักการสำคัญข้อหนึ่งคือให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยที่กำหนดให้มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ อีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดด้วย ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 8 ประการ คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ยังคงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติไว้เช่นเดิม

กล่าวคือ ให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งได้แก่มาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา มีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกปี ใช้กระบวนการบริหารที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ในการบริหารและจัดการศึกษา มุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ดำเนินถึงผล อันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด”

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

การประกันคุณภาพการศึกษานั้นเป้าหมายที่สำคัญ คือ การจัด การศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาคน ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กล่าว ไว้ในมาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาอบรม ขึ้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในมาตรา 81 รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายการศึกษา แห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม (พนม พงษ์โพธิ์ และคณะ, 2546) ซึ่งสาระของกฎหมาย รัฐธรรมนูญระบุชัดในเรื่องของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และในแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545 – 2549 ก็ได้ กล่าวไว้ในเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและการคุ้มครองทางสังคมโดย การปฏิรูปกระบวนการพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาวิชาการและทักษะการ ถ่ายทอดความรู้ที่มีระบบการประกันคุณภาพที่ได้มาตรฐานทุกขั้นตอน และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สนับสนุนให้มีการ กระจายอำนาจบริหารการศึกษาไปยังระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาจึงมี ความจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผู้เรียน ไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดก็ตามจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ จะมีทั้งการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการประเมิน

คุณภาพภายนอก เป้าหมายการประเมินคุณภาพนั้นไม่ใช่เพื่อการลงโทษ แต่เป็นเครื่องสะท้อนให้สถานศึกษาได้นำไปพิจารณาจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างเต็มที่ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2547 ก)

(2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

สาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระของระบบประกันคุณภาพการศึกษาในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดในมาตรา 47 คือ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนากฎเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมิน

ครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐาน ต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะ กรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงาน ดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น และ มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ มาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการ ดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

(3) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ได้ กำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยกระบวนการ ดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน คือ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดย “การประเมินคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินคุณภาพ การจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับ

การประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือ โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา “การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา” หมายความว่ากระบวนการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะ มาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ “การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา” หมายความว่ากระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงาน ตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) กำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหาร และสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพ ภายใน 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยให้มีการดำเนินการตรวจสอบทบทวนและ

รายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม โดยให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

(4) ประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ได้ออกประกาศหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. ใหหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักการของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาดังนี้

- 1) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย
- 2) การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา
- 3) การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำเพื่อเตรียมรับการประเมินเป็นครั้งคราวเท่านั้น
- 4) การประกันคุณภาพต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถว่าจ้างหรือขอให้บุคคลอื่นๆ ดำเนินการแทนได้
- 5) การประกันคุณภาพต้องเกิดจากการยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. ให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ 2) พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา 3) กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และ 4) ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกรับทราบ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ได้

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยดำเนินการดังนี้ 2.2.1 ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูลตามสภาพจริง 2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 3) กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรม โครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ 4) กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ 5) กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) กำหนดบทบาท

หน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กร หน่วยงาน ชุมชน และท้องถิ่น 7) กำหนดการใช้งบประมาณ และทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับกิจกรรม โครงการ 8) เสนอแผน พัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ หรือคณะกรรมการสถานศึกษา และหรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบ 2.2.2 ให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 1) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษา 2) ให้กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการ ประจำปีไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน 3) เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหรือคณะกรรมการสถานศึกษา และหรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

2.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยดำเนินการดังนี้

1) จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) กำหนด ผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ หรือการเชื่อมโยง เครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัด 3) นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ ในการบริหาร และการพัฒนาการเรียนการสอน

2.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

โดยดำเนินการดังนี้ 1) นำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติ ตามกรอบระยะเวลา และกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้ 2) ผู้รับผิดชอบ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ตามที่ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2.5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดย

ดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาระดับสถานศึกษา 2) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
 2) รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์
 ในการปรับปรุงพัฒนา 3) เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม
 ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

**2.6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา
 ของสถานศึกษา** โดยดำเนินการดังนี้ 1) ให้มีคณะกรรมการประเมิน
 คุณภาพภายในอย่างน้อย 3 คน ที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่
 หน่วยงานต้นสังกัดขึ้นทะเบียนไว้อย่างน้อย 1 คน เข้ามามีส่วนร่วมใน
 กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 2) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

**2.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพ
 ภายใน** โดยดำเนินการดังนี้ 1) สรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น
 รายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน
 และผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัด
 กำหนด 2) นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ
 หรือคณะกรรมการสถานศึกษา และหรือ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา
 ให้ความเห็นชอบ 3) เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด
 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดย
 ดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพ
 การศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้เกิดขึ้นกับครู
 และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กร
 แห่งการเรียนรู้ จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงานปกติของ
 สถานศึกษา 2) นำผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจาก
 การประเมินตนเองหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ สังเคราะห์

และเลือกสรรข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหาร และการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง 3) เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนา

3. ให้องค์กรต้นสังกัดที่มีสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในความรับผิดชอบ ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมที่เกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง 2) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปี เป็นต้น 3) พัฒนาผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถเป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดที่รับผิดชอบ จัดทำทะเบียนรายชื่อ และประกาศให้สถานศึกษาทราบ 4) กำกับและดูแลคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับหรือรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี และแจ้งผลการติดตามตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ 6) นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพไปใช้วางแผนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 7) เผยแพร่ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดระดับเหนือขึ้นไปและสาธารณชน 8) เชื่อมโยงผลการประเมินคุณภาพภายนอกกับผลการประเมินภายใน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 9) สร้างเครือข่ายคุณภาพเพื่อร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 10) ประกาศเผยแพร่ผลการปฏิบัติดีของสถานศึกษาในสังกัดต่อสาธารณชน และหน่วยงานต่างๆ

1.3 การประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ หรือเป็นสิ่งที่แปลกแยกไปจากงานปกติ และไม่ใช่ว่าการประเมินเพื่อประเมิน ไม่เน้นการสร้างเอกสารหรือแบบวัด ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กำหนดหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้าโดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่กระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน 3) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษา

มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการ 8 ขั้นตอนตามที่ระบุไว้ข้างต้น สำหรับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม อาทิเช่น การสังเกต พฤติกรรม และกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐานร่องรอย การปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลงานและแฟ้มสะสมงาน ตลอดจนการใช้แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบวัดมาตรฐาน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้เสนอแนวทางและขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ไว้จำนวน 3 ขั้นตอนดังนี้คือ 1) **ขั้นการเตรียมการ** เป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำกรชี้แจงทำความเข้าใจโดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกันและต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล ในช่วง

ท้ายเน้นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) และการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น

2) ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้สำหรับแผนต่างๆ ที่ควรจัดทำ คือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพ และแผนงบประมาณ เป็นต้น (2) การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงาน ทั้งระดับบุคลากรรายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ (3) การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมามีบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความข้อมูลและการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน และ (4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผล แล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง และ

3) ขั้นตอนการจัดทำรายงาน

ประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้ว จะจัดทำรายงานโดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงาน และผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

ดังนั้น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการดำเนินงาน ลงมือปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอน บันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลการดำเนินงานเพื่อหาข้อบกพร่อง และร่วมกันพัฒนาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องนั้น โดยมุ่งหวังให้การบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสร้างความมั่นใจแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

สาระที่นำเสนอในตอนที 2 แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้คือ 1) ความหมายและความสำคัญของมาตรฐาน 2) มาตรฐานการศึกษาของชาติ 3) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 4) การพัฒนามาตรฐานการศึกษารายละเอียดแต่ละหัวข้อนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 ความหมายและความสำคัญของมาตรฐานการศึกษา

Stufflebeam (1988) ได้ให้ความหมายว่า มาตรฐาน หมายถึง หลักการที่ยอมรับร่วมกันเพื่อใช้ในการประเมิน ในการบอกถึงคุณค่าหรือคุณภาพของการประเมิน Liston (1999) ได้ให้ความหมายว่า มาตรฐาน หมายถึง เกณฑ์ (criteria) ที่ใช้เพื่อการวัดผล โดยเกณฑ์เหล่านี้อาจจะได้มาโดยอ้างอิงหรือโยงกับกลุ่มบรรทัดฐาน (norm-referenced) เช่น

การตัดสินผลการสอบโดยใช้กลุ่มผู้เข้าสอบเป็นตัวเทียบเคียง หรืออาจจะได้มาโดยอ้างอิงจากเกณฑ์ที่กำหนด (criterion-referenced) เป็นตัวเทียบเคียงเพื่อเทียบระดับความสามารถกับเกณฑ์ และนิยามมาตรฐานโดยใช้คู่กับคุณภาพว่า มาตรฐานคุณภาพ (quality standard) หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อระบุถึงความสามารถที่ประเมินและ Scriven (2000) ได้ให้ความหมายว่า มาตรฐาน หมายถึง ระดับของผลการปฏิบัติงานที่สัมพันธ์กับเกณฑ์การตัดสินที่กำหนดขึ้น หรือสัมพันธ์กับมิติที่ต้องการบรรลุผล และ Liston (2003) ได้ให้ความหมายว่า มาตรฐาน หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้เพื่อการวัดผล โดยเกณฑ์เหล่านี้อาจจะได้มาโดยอ้างอิงหรือโยงกับกลุ่มบรรทัดฐาน เพื่อใช้ในการเทียบเคียง และระบุถึงความสามารถที่จะใช้ในการประเมิน

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่ามาตรฐานจะเกี่ยวข้องกับหลักการ จุดมุ่งหมาย ผลสัมฤทธิ์ สิ่งที่ต้องรู้หรือควรทำได้ ซึ่งต้องผนวกกับเกณฑ์หรือระดับของผลการปฏิบัติงานหรือมิติที่ต้องการบรรลุผล เพื่อใช้อ้างอิงหรือเทียบเคียงสำหรับการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

สำหรับความหมายของมาตรฐานการศึกษา พบว่า นักการศึกษาและแหล่งวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “มาตรฐานการศึกษา” ไว้หลายแนวคิด ดังนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุว่ามาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมกำกับการตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2545) ให้ความหมายของมาตรฐานการศึกษาไว้ว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับ “คุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ทางการศึกษา” เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ต้องการให้

เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับ ส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกัน คุณภาพการศึกษา อุทุมพร จามรมาน (2544) ได้กล่าวถึงความหมาย ของมาตรฐานการศึกษาไว้ว่ามาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และเป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นใน สถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546) ได้นิยาม มาตรฐานการศึกษาไว้ในมาตรา 4 ว่าหมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นใน สถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพ การศึกษา สุพัตรา เทศเสนะ (2551) ให้ความหมายของมาตรฐานการ ศึกษาว่ามาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดหรือเครื่องชี้วัดคุณภาพ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นใน สถานศึกษาทุกแห่งซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ และประเมินผล และ Ravitch (1995) ได้ให้ความหมายว่า มาตรฐาน การศึกษา หมายถึง การทำให้การศึกษามีจุดหมายและผลสัมฤทธิ์ ที่เกิดจากกระบวนการการสอนของครู เพื่อเป็นการแสดงถึงกระบวนการ พัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ

ดังนั้น สรุปได้ว่ามาตรฐานการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อการกำกับ ติดตาม ดูแล ตรวจสอบ และประกัน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวม ด้วยเหตุนี้ในการจัดทำ มาตรฐานการศึกษานี้ขึ้นพื้นฐาน นอกจากคุณภาพผู้เรียนแล้วยังได้ยึด กระบวนการบริหารจัดการที่สำคัญ และที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของ

ผู้เรียนโดยตรง เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

จากผลการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของประเทศไทยทั้งระบบ เนื่องจากการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ทั้งโดยทางตรงในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา และโดยอ้อมในรูปสมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หรือหน่วยงาน องค์การภาคีรัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งสถานประกอบการต่างๆ ที่เป็นผู้รับช่วงผู้จบการศึกษา

สิ่งที่เห็นได้ชัดประการหนึ่ง คือ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตรเพื่อจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียนตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของท้องถิ่น ตลอดจนศักยภาพของสถานศึกษา โดยอาศัยกรอบแนวทางการดำเนินงานจากหลักสูตรแกนกลาง ที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น ระบุเพียงจุดหมายหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนกำหนดแนวการจัดไว้อย่างกว้างๆ การที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการการศึกษาด้วยตนเอง ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ได้มาตรฐานใกล้เคียงกันและได้ระบุให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพการจัดการศึกษาไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดขึ้น

2.2 มาตรฐานการศึกษาชาติ

วัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีดังนี้

- 1) เพื่อเป็นเป้าหมาย และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติใน

ทุกระบบและทุกประเภทในระดับมหภาค เพื่อเป็นหลักและแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาและจัดการศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา 2) เพื่อเป็นเครื่องมือกำกับการตรวจราชการ การนิเทศ การติดตามและประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพ 3) เพื่อให้ทราบสถานการณ์และความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาของชาติระดับมหภาค 4) เพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา และ 5) เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติในระยะต่อไป

มาตรฐานการศึกษาชาติ มีจำนวน 3 มาตรฐานและ 11 ตัวบ่งชี้ ดังนี้คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทย ที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก (คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข) เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่พัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะคุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข มีตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยคนไทยมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย 2) ความรู้และทักษะที่จำเป็นและพอใจการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย 2.1) คนไทยได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเอง และ 2.2) คนไทยมีงานทำ และนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงานและสร้างประโยชน์ให้สังคม 3) ทักษะการเรียนรู้และปรับตัว ประกอบด้วย 3.1) คนไทยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ รู้ทันโลก รวมทั้งมีความสามารถในการใช้แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม 3.2) คนไทยสามารถ

ปรับตัวได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี 4) ทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 4.1) คนไทยเข้าใจและเคารพในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสังคม มีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข 4.2) คนไทยมีความรับผิดชอบ เข้าใจ ยอมรับ และตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถแก้ปัญหาในฐานะสมาชิกของสังคมไทย และสังคมโลกโดยสันติวิธี และ 5) คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ประกอบด้วย 5.1) คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจสุจริต และมโนสุจริต และ 5.2) คนไทยมีความรับผิดชอบต่อชีวิตทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทย รักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตามตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

มาตรฐานที่ 2 คือ แนวทางการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานการจัดการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการและมีความสุขในการเรียนรู้ ครู ศึกษานิเทศก์และผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอน และใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การจัดหลักสูตรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ประกอบด้วย 1.1) มีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียนทุกระบบสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 1.2) ผู้เรียนมีโอกาส/สามารถเข้าถึง

หลักสูตรต่างๆ ที่จัดไว้อย่างทั่วถึง 1.3) องค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีอาคารสถานที่ มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย 1.4) มีการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้สื่อเพื่อการเรียนรู้และการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 2) มีการพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ ประกอบด้วย 2.1) ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ 2.2) ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีคุณธรรม มีความพึงพอใจในการทำงาน และผูกพันกับงานมีอัตราการออกจากงานและอัตราความผิดพลาดทางวินัยลดลง 2.3) มีแนวโน้มในการรวมตัวจัดตั้งองค์กรอิสระ เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานเฉพาะกลุ่มติดตามการดำเนินงานของบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา ตลอดจนการส่งสมองค์ความรู้ที่หลากหลาย และ 3) มีการบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ประกอบด้วย 3.1) องค์กรชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามสภาพท้องถิ่นสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน 3.2) ผู้รับบริการ/ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการจัดบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา 3.3) มีการกำหนดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้

มาตรฐานที่ 3 คือ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริม และสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาส และทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพและขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การบริการวิชาการและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ ประกอบด้วย 1.1) สถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรและองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายทุกระดับร่วมจัดปัจจัยและกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนและให้บริการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาคนในชุมชน เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและคนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต 1.2) ชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งขององค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสถานภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ มีความปลอดภัย ลดความขัดแย้ง มีสันติสุขและมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง 2) การศึกษาวิจัย สร้างเสริม สนับสนุน แหล่งการเรียนรู้และกลไกการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) ศึกษาวิจัยสำรวจ จัดทำ และจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ 2.2) ระดมทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาและอื่นๆ ความร่วมมือจากภายใน และภายนอกสถานศึกษา ในการสร้างกลไกการเรียนรู้ทุกประเภท เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จริง 2.3) ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนาประเทศ 3) การสร้างและการจัดการความรู้ในทุกระดับทุกมิติของสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กร ทุกระดับ และองค์กรที่จัดการศึกษามีการสร้างและใช้ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้

2.3 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่สำคัญในการดำเนินการเรื่องมาตรฐาน

การศึกษา ตามกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้แก่ สภาการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในปัจจุบัน) มีหน้าที่เสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของระบบประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา และองค์กรอื่นๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 9 (3) กำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาทุกระดับเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ดำเนินการพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) **มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน** ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ มี 6 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 4 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มี 4 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุผล มี 4 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มี 4 ตัวบ่งชี้ และ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน

รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มี 4 ตัวบ่งชี้ 2) **มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา** ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มี 9 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มี 6 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มี 3 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มี 6 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ และ มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มี 6 ตัวบ่งชี้ 3) **มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้** จำนวน 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษา มีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มี 2 ตัวบ่งชี้ 4) **มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา** จำนวน 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น มี 2 ตัวบ่งชี้ และ 5) **มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม** จำนวน 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น มี 2 ตัวบ่งชี้

2.4 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

มาตรฐานการศึกษา (Educational Standard) คือ เครื่องชี้วัดคุณภาพที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและเป็นหนึ่งในกระบวนการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) ที่กำลังได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่าแม้ปริมาณทรัพยากรที่รับผิดชอบจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม แต่ระดับคุณภาพจะต้องยังคงเป็นมาตรฐานเดียวกันอยู่เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

สถานศึกษาจะมีรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนแตกต่างกัน รูปแบบดังกล่าวจัดเป็นต้นแบบในการกำหนดมาตรฐานได้ Cheng (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) ได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนามาตรฐานที่นิยมใช้กันมากไว้ 8 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบที่เน้นเป้าหมาย (Goal Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า ถ้าสถานศึกษาระบุเป้าหมายอย่างชัดเจนแล้ว สถานศึกษาที่มีคุณภาพคือ สถานศึกษาที่สามารถทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 2) รูปแบบที่เน้นปัจจัย (Resources input Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่าถ้าสามารถจัดปัจจัยที่หายาก และมีคุณค่าตามความต้องการของสถานศึกษาแล้ว จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น
- 3) รูปแบบที่เน้นกระบวนการ (Process Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า ธรรมชาติและคุณภาพของกระบวนการในสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบหลัก ที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน และระดับการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาดังนั้นสถานศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องมีการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
- 4) รูปแบบที่เน้นความพึงพอใจ (Satisfaction Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่าความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา (Stakeholder) เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
- 5) รูปแบบที่เน้นชุมชน (Legitimacy Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ถ้าสถานศึกษาสามารถดำรงอยู่กับชุมชนเป็นที่ยอมรับของชุมชน ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการแสวงหาทรัพยากร และดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคภายในสถานศึกษา ตลอดจนเผชิญกับสิ่งท้าทายจากภายนอก
- 6) รูปแบบที่สนใจการไม่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา

(Ineffectiveness Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่าการกำหนด ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา สามารถกระทำได้โดยง่ายและชัดเจนในการวิเคราะห์และระบุถึงเกณฑ์ ที่ว่าด้วยการไม่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา 7) รูปแบบองค์กรแห่ง การเรียนรู้ (Organizational Learning Model) เป็นรูปแบบที่มีความ เชื่อว่าผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ และสังคม และปัญหาอุปสรรคที่มีอยู่เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพได้ ต่อเมื่อสถานศึกษาสามารถเรียนรู้วิธีการ ปรับปรุงสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม 8) รูปแบบ การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม (Total Quality Management Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่าการบริหารสภาพแวดล้อมและ กระบวนการภายในสถานศึกษาแบบองค์รวม เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย เป็นกุญแจสำคัญต่อการประสานผลสำเร็จระยะยาว องค์ประกอบสำคัญในการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมในสถานศึกษา ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้อง การปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง การให้สมาชิกในสถานศึกษามีส่วนร่วม และการส่งเสริมให้ สมาชิกได้พัฒนาความถนัด ความสนใจ ด้วยความเต็มใจ

เมื่อพิจารณารูปแบบการพัฒนามาตรฐานจำนวน 8 รูปแบบข้างต้น แล้ว หากพิจารณามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาจพัฒนา ให้เกิดแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ คือ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของเขตพื้นที่ โดยอาจใช้เทคนิคของการวิเคราะห์ SWOT ซึ่งเป็นกระบวนการระดมความคิดในการวิเคราะห์สภาพภายในและสภาพ ภายนอก ทั้งที่เป็นสภาพทั่วไปและสภาพที่เป็นปัญหา โดยจำแนก การวิเคราะห์ คือ วิเคราะห์สภาพการณ์ภายในเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน แล้วทำการวิเคราะห์สภาพการณ์ภายนอก เพื่อหาว่าอะไรที่เป็นโอกาสและ

อุปสรรคต่อ เช่น สภาพแวดล้อมทั่วไป สภาพแวดล้อมภายใน 2) ศึกษา มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานหลักสูตร การศึกษาของสถานศึกษา 3) วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสภาพ ปัจจุบันปัญหา และความต้องการกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ว่ามีความเหมาะสม สอดคล้อง และตรงตามความต้องการหรือไม่ หากพบว่ายังไม่ครอบคลุมหรือยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของเขตพื้นที่การศึกษาให้ดำเนินการทบทวน รวมทั้งมีการกำหนดค่าเป้าหมายของ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ พร้อมประกาศให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบต่อไป

นอกจากนี้แล้ว จะต้องมีการพัฒนามาตรฐานตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาเยาวชนของชาติ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สังคม ว่าสถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้บรรลุผลสำเร็จตาม มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐาน ด้านผลผลิต เป็นผลการเรียนรู้ของหลักสูตรในระดับกว้างที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับทุกกลุ่มวิชาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางในการส่งเสริม กำกับ ดูแลตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐาน การเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งเป็นแนวทางในการกำกับ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็น มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบ ในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 และมาตรฐานการ เรียนรู้รายปี/รายภาค เป็นผลการเรียนรู้รายปี/รายภาคเพื่อใช้เป็นหลักใน การตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในแต่ละปี/ภาค (<http://>

mind11.multiply.com/ journal/item/7/7)

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยต่างประเทศ

Pattricia (1994) ได้ศึกษาการประเมินการก้าวไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมการปฏิบัติในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น กลไกทางสังคมจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมการประเมินถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของครูที่ต้องรับผิดชอบต่ออาชีพของตน ซึ่งต้องดำเนินการไปอย่างมีเหตุมีผลและมีกระบวนการที่ชัดเจน ในประเทศสวีเดนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมา ในการประกันคุณภาพการศึกษาจนถึงการประเมินครูในสถานศึกษา ซึ่งต้องเกิดการพัฒนาอย่างชัดเจน ในประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญและเชื่อถือกับการใช้ข้อสอบภายนอกในโรงเรียนมีการควบคุมจากส่วนกลาง ในประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา นำเอากระบวนการสอบมาตรฐานกลางซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน และในประเทศออสเตรเลียมีการนำเอากระบวนการประเมินผลโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานมีการเตรียมการอย่างมีแบบแผนสู่การควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นสูงต่อไป

Bugg (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐอิลลินอยซ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของคณะกรรมการการศึกษาของรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาแผนที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า 1) ก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพและแผนพัฒนามาใช้ในโรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน 2) โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพเพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ 3) การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง 4) ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง แต่ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้ 5) โครงร่างของการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรม การปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

Wyott (2004) กล่าวถึงประสิทธิผลของการประกันคุณภาพจะเน้นในด้านระบบการประกันคุณภาพ เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์และผลผลิตของนักเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นของผู้ปกครองและชุมชน และที่สำคัญปัจจัยด้านข้อมูลนั้นมีความสำคัญต่อการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความเชื่อว่าข้อมูลที่มีประสิทธิผลจะช่วยยกระดับศักยภาพของการควบคุมคุณภาพ การประเมินผลอย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมและสนับสนุนให้การประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผล

Erika และ Prosser (2004) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอน โดยกล่าวถึงประสิทธิผลของการประกันคุณภาพ คือ การประกันความพึงพอใจของนักเรียนและ

ผู้ปกครองด้านการสอนของครูว่านักเรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์จากครูที่มีความรู้ความเข้าใจ และเป็นครูดีมีคุณภาพเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพสืบทอด ซึ่งครูคุณภาพจะมีปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง สอนนักเรียนให้รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ ปรับปรุงการสอนตามสภาพแวดล้อม ยึดหยุ่น สัมพันธ์กับนักเรียนทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและมีจรรยาบรรณแนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของการประกันคุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน

3.2 งานวิจัยในประเทศ

สุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2547) ศึกษาเรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : โดยประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุพบว่ากระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุประสิทธิผลได้นั้นเป็นผลมาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติเป็นสำคัญ โดยมีปัจจัยลักษณะของบุคลากร ปัจจัยด้านลักษณะของโรงเรียน และปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยรองลงมา

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2547) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การดำเนินงานในการดำเนินคุณภาพแต่ละด้านยังไม่สมบูรณ์ ปัจจัยภายในที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์การด้านบุคลากร โดยประกอบด้วยการที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นทุ่มเท สนใจ ใฝ่รู้ ใช้ทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารแบบเข้มงวด การมีวัฒนธรรมองค์การที่ดีคือมีความสัมพันธ์ที่ดีมีแบบแผนการทำงานเป็นทีม มีตัวแบบการเป็นครูที่ดี การยอมรับการเปลี่ยนแปลงและเห็นคุณค่าการ

ประเมิน การที่ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการสอน สนใจใฝ่รู้ และเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา นอกจากนั้น โครงสร้างการประสานงานที่คล่องตัว และมีบุคลากร หรือคณะทำงานรับผิดชอบงานประกันคุณภาพ กลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับสถานศึกษาและ สนับสนุน ช่วยเหลือ ตลอดจนมีกฎหมาย/นโยบายต้นสังกัดผลักดันให้ โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพ รวมทั้ง หน่วยงานต้นสังกัดนิเทศ ช่วยเหลือโรงเรียนอย่างจริงจัง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคได้แก่การที่วัฒนธรรม องค์การมีลักษณะแตกแยก แข่งขัน ไม่ให้เกียรติและไม่ไว้วางใจซึ่งกัน และกัน ขาดการยอมรับความสามารถของเพื่อนครู ครูไม่ยอมรับการ เปลี่ยนแปลง และครูไม่เพียงพอ ขาดความรับผิดชอบต่อความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ มีทัศนคติไม่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งผู้บริหาร ไม่ให้เวลากับสถานศึกษา

สุรพล สี่มา (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาโรงเรียนหนองไผ่วิทยานุสรณ์ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สรุปได้ดังนี้ ผลก่อนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา พบว่า การศึกษาและการเตรียมการ ครูอาจารย์ไม่ได้ศึกษา แนวคิด รูปแบบ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา จึงไม่มีความรู้ความ เข้าใจตระหนักในคุณค่าและความสำคัญ และถือว่าเป็นภาระงานเพิ่มเติม จากงานประจำที่มีอยู่เดิม การวางแผนงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้มีส่วนได้เสียไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำและพิจารณา และยังไม่ได้ เผยแพร่ สร้างความเข้าใจ ความตระหนัก ความร่วมมือร่วมใจในการ ดำเนินงานการนำแผนงานประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ไม่ได้สร้าง ความเข้าใจร่วมกัน หลังจากได้ดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนการวิจัย เชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ โดยใช้กิจกรรมฝึกอบรม การประชุมเชิง ปฏิบัติการ การประชุมชี้แจง การประชุมกำกับติดตาม การมอบหมาย

หน้าที่ปฏิบัติ และการนิเทศทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ ด้าน การศึกษาและการเตรียมการ พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความ เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา มากขึ้น ด้านการวางแผนงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการ จัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศทางการศึกษาครบทุกด้านและมีเอกสาร คุณภาพตามเกณฑ์ด้านการนำแผนงานประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ พบว่า มีการทบทวนสร้างความเข้าใจร่วมกันและพัฒนาบุคลากร จัดสิ่ง อำนวยความสะดวก และมีการนิเทศกำกับติดตามด้านการตรวจสอบ และทบทวน คุณภาพการศึกษาพบว่า มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ และประเมินผล มีการจัดทำเอกสารสรุปรายงานผลการตรวจสอบ (รายงาน ประเมินตนเอง) ด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงาน พบว่า มีข้อมูลสารสนเทศของการดำเนินการประกันคุณภาพและบุคลากร มีความพร้อมที่จะได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอก

สันติ ชัยชนะ (2550) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย สูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านการบริหาร และการ จัดการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นสำคัญสรุปได้ ดังนี้ คือ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการฝึกกระบวนการ คิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ปัญหาการ ฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และปัญหาการใช้ภาษาเพื่อการ สื่อสารและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน

ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในโรงเรียน 2) ด้านการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการทำวิจัยของครูเพื่อพัฒนาผู้เรียน ปัญหาการจัดให้ครูได้สอนตามวิชาเอกหรือตามความถนัด และปัญหาการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีวุฒิการศึกษาของครูตามมาตรฐานวิชาชีพ 3) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครู ปัญหาการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการค้นคว้าด้วยตนเอง และปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 4) ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการใช้งบประมาณในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาการให้บริการความรู้แก่ชุมชน ปัญหาการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

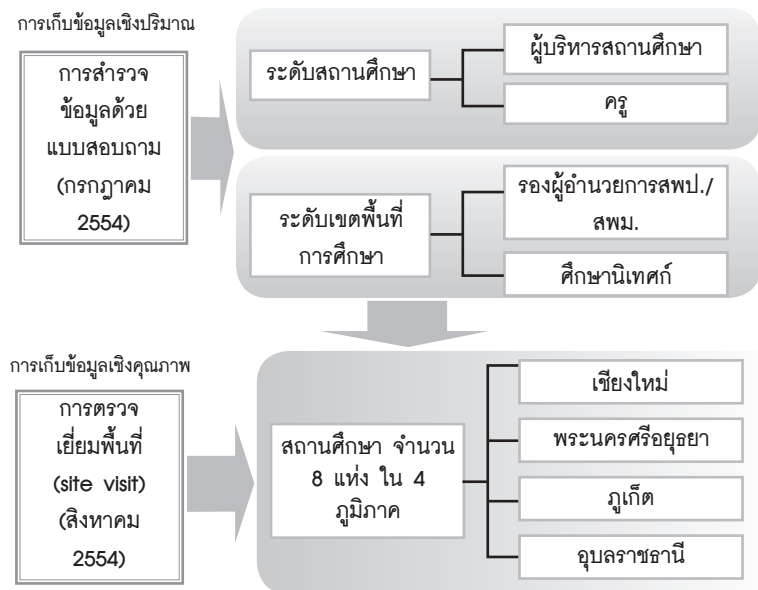
จากเอกสารการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นไปตามหลักสูตร ในส่วนของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานั้น จะประสบผลสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ด้านผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา มีการวางแผนงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศทางการศึกษาครบทุกด้าน และมีเอกสารคุณภาพตามเกณฑ์ มีการทบทวน

สร้างความเข้าใจร่วมกันและพัฒนาบุคลากร จัดสิ่งอำนวยความสะดวก และมีการนิเทศกำกับติดตาม มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบและประเมินผล มีการจัดทำเอกสารสรุปรายงานผลการตรวจสอบ (รายงานประเมินตนเอง) และมีข้อมูลสารสนเทศของการดำเนินการประกันคุณภาพและบุคลากรมีความพร้อมที่จะได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอก นอกจากนี้ ยังพบว่าการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในกระบวนการต่างๆ ที่ต้องร่วมมือแก้ไข โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และ ระยะที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site visit) ดังแผนภาพที่ 3.1

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

รายละเอียดการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site visit) ด้วยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการตรวจสอบเอกสารหลักฐานร่องรอยการดำเนินงานต่างๆ แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ศึกษาานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จาก 225 เขต รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 450 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างระดับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสังกัดของสถานศึกษา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 1,350 คน รายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างระดับสถานศึกษามีอัตราการตอบกลับร้อยละ 44.89 โดยกลุ่มครูมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 56.30 ขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษามีอัตราการตอบกลับเพียงร้อยละ 33.48 ส่วนกลุ่มตัวอย่างระดับเขตพื้นที่การศึกษามีอัตราการตอบกลับร้อยละ 57.33 โดยกลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา มีอัตราการตอบกลับใกล้เคียงกับกลุ่มศึกษานิเทศก์ คิดเป็นร้อยละ 55.55 และร้อยละ 59.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ตอบกลับ	อัตราตอบกลับ
ระดับสถานศึกษา			(44.89%)
ผู้บริหารสถานศึกษา	675	226	33.48%
ครู	675	380	56.30%
ระดับเขตพื้นที่การศึกษา			(57.33%)
รอง ผอ.สพป./สพม.	225	125	55.55%
ศึกษานิเทศก์	225	133	59.11%

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้ คือ 1) แบบสอบถามแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษา โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล และ 2) แบบสอบถามแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ สำหรับเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเติมคำ เลือกตอบ ตรวจสอบรายการและมาตรฐานค่า 5 ระดับ และข้อคำถามปลายเปิด โครงสร้าง

ของแบบสอบถามมีจำนวน 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 การนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 4 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติรายละเอียดโครงสร้างเครื่องมือวิจัยแสดงดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณระดับสถานศึกษา

ตอนที่/ ตัวแปรหลัก	วัตถุประสงค์	ตัวแปรย่อย	ลักษณะ เครื่องมือ	จำนวน
1. แบบสอบถามแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล)				
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพื่อได้ข้อมูลพื้นฐาน	- เพศ - ตำแหน่ง - ระดับการศึกษาสูงสุด - ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา -สังกัดสถานศึกษา - จำนวนนักเรียน - จำนวนครู	- ตรวจสอบรายการ - เติมค่า	7 ข้อ
ตอนที่ 2 การนำ มาตรฐาน การศึกษาขั้น พื้นฐานสู่การ ปฏิบัติของ สถานศึกษา	เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามตรวจสอบการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในด้านต่างๆ	- การรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา - การดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การดำเนินการจัดทำมาตรฐาน การกำหนดอัตลักษณ์ การกำหนดค่าเป้าหมาย และการขับเคลื่อนคุณภาพ - การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากเขตพื้นที่การศึกษา - ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ	- ตรวจสอบรายการ	14 ข้อ

ตอนที่/ ตัวแปรหลัก	วัตถุประสงค์	ตัวแปรย่อย	ลักษณะ เครื่องมือ	จำนวน
ตอนที่ 3 มโนทัศน์ เกี่ยวกับการ ประกัน คุณภาพ การศึกษา	เพื่อตรวจสอบ มโนทัศน์เบื้องต้น เกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพ การศึกษา ตาม ประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ	มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา	- เลือกตอบ	30 ข้อ
ตอนที่ 4 สภาพการ ดำเนินงาน พัฒนาระบบ การประกัน คุณภาพ ภายในของ สถานศึกษา	เพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถาม รายงานสภาพ การปฏิบัติงาน หรือไม่ปฏิบัติงาน และความพึงพอใจ ต่อสภาพการ ดำเนินงาน	- การจัดทำแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา - การจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ - การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา - การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา - การจัดให้มีการประเมินคุณภาพ ภายใน - การจัดทำรายงานประจำปี - การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	- ตรวจสอบ รายการ - มาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ	26 ข้อ
ตอนที่ 5 ปัจจัย ความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ	เพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกปัจจัย สนับสนุน ปัญหาอุปสรรคและ ข้อเสนอแนะในการ นำมาสู่ฐานการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติ	- ปัจจัยสนับสนุนในการนำ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ความสำเร็จ - ปัญหาอุปสรรคในการนำ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติและแนวทางแก้ไข - ข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การ ปฏิบัติ	- คำถาม ปลายเปิด	3 ข้อ
2. แบบสอบถามแนวทางการนำมาสู่ฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ สำหรับเขตพื้นที่การศึกษา (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล)				
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐาน ของผู้ตอบ แบบสอบถาม	- เพศ - ตำแหน่ง - ระดับการศึกษาสูงสุด - ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพ - จำนวนสถานศึกษาในสังกัด - จำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการ รับรองมาตรฐานจากการประกัน คุณภาพภายนอกทั้งสอง - จำนวนบุคลากรในกลุ่มงานที่ รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ การศึกษา	- ตรวจสอบ รายการ - เติมคำ	7 ข้อ

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง :
การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research)

ตอนที่/ ตัวแปรหลัก	วัตถุประสงค์	ตัวแปรย่อย	ลักษณะ เครื่องมือ	จำนวน
ตอนที่ 2 การนำ มาตรฐาน การศึกษา ขึ้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติ	เพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถาม ตรวจสอบการนำ มาตรฐานการศึกษา ขึ้นพื้นฐานสู่การ ปฏิบัติในด้านต่างๆ	- การรับทราบประกาศ กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษา - การดำเนินการตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษา - การส่งเสริมสนับสนุนการนำ มาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติ - ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ มาตรฐานการศึกษา ขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ	- ตรวจสอบ รายการ	5 ข้อ
ตอนที่ 3 มโนทัศน์ เกี่ยวกับการ ประกัน คุณภาพ การศึกษา	เพื่อตรวจสอบ มโนทัศน์เบื้องต้น เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ	มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา	- เลือกตอบ	30 ข้อ
ตอนที่ 4 สภาพการ ดำเนินงาน พัฒนาระบบ การประกัน คุณภาพ ภายในของ สถานศึกษา	เพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถามระบุ จำนวนสถานศึกษา ที่ปฏิบัติเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพ การศึกษา	- การจัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา - การจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี - การนำแผนปฏิบัติการประจำปี สู่การปฏิบัติ - การจัดโครงสร้างการปฏิบัติงาน เอื้อต่อการประกันคุณภาพการ ศึกษา - การนำสารสนเทศไปใช้ - การติดตามและการรายงานผล การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา - การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้	- ตรวจสอบ รายการ	10 ข้อ
ตอนที่ 5 ปัจจัย ความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ	เพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถามจำแนก ปัจจัย สนับสนุน ปัญหาอุปสรรคและ ข้อเสนอแนะในการ นำมาตรฐาน การศึกษาขึ้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติ	- ปัจจัยสนับสนุนในการนำ มาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐาน สู่ความสำเร็จ - ปัญหาอุปสรรคในการนำ มาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติและแนวทางแก้ไข - ข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐาน การศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ	- คำถาม ปลายเปิด	3 ข้อ

3. กระบวนการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาเครื่องมือวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรที่เกี่ยวกับการวิจัยได้แก่ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นต้น และได้กำหนดประเภทของเครื่องมือวิจัยเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยตามที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นจึงกำหนดนิยามและกรอบการวัดตัวแปร 2) ลงมือสร้างข้อคำถาม/แนวทางของเครื่องมือวิจัยแต่ละฉบับ 3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของข้อคำถามแต่ละฉบับ ในด้านความเหมาะสม ความชัดเจน และความครอบคลุม 4) ทดลองใช้เครื่องมือแต่ละฉบับกับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงก่อนนำไปใช้จริง จำนวน 30 คน และ 5) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแต่ละฉบับก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

รายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนและเกณฑ์การตัดสินใจจากการตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นเลือกตอบของตัวแปร มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ในแบบสอบถามตอนที่ 3 และลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ของตัวแปรสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในแบบสอบถามตอนที่ 4 มีรายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การตรวจให้คะแนนและการแบ่งระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีดังนี้

ก) ข้อที่ 2, 3, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 25, 29 และ

30 ถ้าตอบใช่ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบไม่ใช่หรือไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน

ข) ข้อที่ 1, 4, 5, 6, 10, 11, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27 และ 28 ถ้าตอบใช่หรือไม่แน่ใจให้ 0 คะแนน ถ้าตอบไม่ใช่ให้ 1 คะแนน

ค) แบ่งระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมของผู้ตอบแต่ละคนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 0 – 17 คะแนน	(ต่ำกว่าร้อยละ 60) หมายถึง
มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกัน
คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ
คะแนน 18 – 23 คะแนน	(ร้อยละ 60 – 79) หมายถึง
มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกัน
คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับ
ปานกลาง
คะแนน 24 – 30 คะแนน	(ร้อยละ 80 ขึ้นไป) หมายถึง
มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกัน
คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง

2) สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษา

เกณฑ์การแปลความหมาย

5	หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินงานฯ
อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินงานฯ
อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินงานฯ
อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินงานฯ
อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินงานฯ
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินคะแนน

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพ
การดำเนินงานฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพ
การดำเนินงานฯ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพ
การดำเนินงานฯ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพ
การดำเนินงานฯ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อสภาพ
การดำเนินงานฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดำเนินการโดยได้นำ
เครื่องมือที่พัฒนาขึ้น พร้อมรายละเอียดโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ของ
การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน
5 คน พิจารณาความตรงตามเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้อง
ของข้อคำถามกับองค์ประกอบที่มุ่งวัด (Item-Objective Congruence:
IOC) พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยกำหนดช่วง
เวลาในการพิจารณาแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประมาณ
1 สัปดาห์ สำหรับองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญ คณะผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์
ในการคัดเลือกคือต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน
เกี่ยวกับการประกันคุณภาพทางการศึกษามากกว่า 10 ปี หรือสำเร็จ

การศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาหรือด้าน
วิจัยการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ
วิจัย

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สาขาการศึกษา
1	ดร.ไพรัชย์ พิทักษ์สาธิต	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบ ทางการศึกษา สพฐ.	หลักสูตรและการสอน
2	ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน สพฐ.	วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา
3	ดร.ชนาธิป ทุ้ยแป	นักวิชาการศึกษานำนานการพิเศษ สทศ.สพฐ.	การวัดและประเมินผล การศึกษา
4	ดร.สมพงษ์ ปันหุ่น	อาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา	การวัดและประเมินผล การศึกษา
5	ดร.วรารณณ์ แยมทิม	ครูโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว	วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา

ผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เมื่อใช้เกณฑ์ตามที่ศิริชัย กาญจนวาสี (2548) กำหนดไว้ว่าถ้าให้ผู้ทรงคุณวุฒิตัดสินว่าข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับสิ่งที่มุ่งวัดหรือไม่ โดยให้คะแนน 1 คือ ข้อรายการดังกล่าวสอดคล้องหรือคะแนน 0 หมายถึงไม่สอดคล้องหรือไม่แน่ใจ จากนั้นจึงคำนวณค่าสัดส่วนหรือร้อยละของผู้ตัดสินที่เห็นว่าสอดคล้องเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ถ้าจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิตัดสินว่าสอดคล้อง 80% ถือว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่มุ่งวัดผล จากการพิจารณาข้อคำถามจากแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พบว่า มีข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์การพิจารณาและผู้เชี่ยวชาญยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับบางข้อคำถามให้มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น ข้อความในข้อคำถามบางข้อภาษาไม่กระชับ คลุมเครือ ให้พิจารณาคำฟุ่มเฟือยในข้อคำถามบางข้อ เป็นต้น หลังจากนั้นได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาและทำการปรับปรุงข้อคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและภาษาเพื่อให้คำถามชัดเจนยิ่งขึ้น

สำหรับเครื่องมือวิจัยในตอนที่ 4 นั้น ได้มีการตรวจสอบคุณภาพ โดยได้นำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความชัดเจนของภาษา และมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามที่วัดตัวแปรสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.825

4. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม ด้วยการจัดส่งทางไปรษณีย์ โดยกำหนดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม 2554 ถึง 29 กรกฎาคม 2554

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นความเรียง

ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site visit)

1. พื้นที่ตรวจเยี่ยม

พื้นที่ตรวจเยี่ยมครั้งนี้ คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 แห่ง ใน 4 ภาควิชาาสตร์ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต และอุบลราชธานี

ซึ่งได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง
จำแนกตามระดับที่สถานศึกษาเปิด
สอนคือ ระดับประถมศึกษา จำนวน
4 แห่งและระดับมัธยมศึกษา จำนวน
4 แห่ง (รายชื่อสถานศึกษาแสดง
ดังตารางที่ 3.4)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระหว่างการ
ตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ประกอบด้วย
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการ
ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
ซึ่งเป็นบุคลากรทั้งภายในและภายนอก
สถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถาน
ศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ ตัวแทนครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง
นักเรียน ท้องถิ่น ชุมชน เป็นต้น โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (key
person)

2. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site-visit) ครั้งนี้
ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (group discussion) การสัมภาษณ์ และ
การตรวจสอบเอกสาร หลักฐานร่องรอยการดำเนินงานต่างๆ ของ
สถานศึกษา โดยดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ 2-16 สิงหาคม พ.ศ. 2554
ซึ่งผู้ดำเนินการตรวจเยี่ยมสถานศึกษาประกอบด้วยนักวิชาการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน ละ
4 คน

ตารางที่ 3.4 ข้อมูลสถานศึกษาที่ทำการตรวจเยี่ยม

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ภูมิภาค	จังหวัด	ระดับ	ช่วงเวลา ที่ตรวจเยี่ยม
1	โรงเรียนภูเก็ทวิทยาลัย	ภาคใต้	ภูเก็ต	มัธยมศึกษา	2-4 สิงหาคม
2	โรงเรียนบ้านบางคู			ประถมศึกษา	2554
3	โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม	ภาคเหนือ	เชียงใหม่	มัธยมศึกษา	2-4 สิงหาคม
4	โรงเรียนวัดช้างเคียน			ประถมศึกษา	2554
5	โรงเรียนปทุมพัฒนานगर		อุบลราชธานี	มัธยมศึกษา	2-4 สิงหาคม
6	โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม			ประถมศึกษา	2554
7	โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์	ภาคกลาง	พระนครศรีอยุธยา	มัธยมศึกษา	15-16 สิงหาคม
8	โรงเรียนวัดสนามไชย		ศรีอยุธยา	ประถมศึกษา	2554

3. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษามีจำนวน 1 ฉบับ คือ แบบตรวจเยี่ยมสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบเติมคำ และแนวทางการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โครงสร้างของเครื่องมือแบ่งเป็น 2 ตอนหลัก คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลและสถานศึกษาที่ตรวจเยี่ยม เพื่อบันทึกข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลและสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเติมคำ และตรวจสอบรายการ และ 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สอบถามในประเด็นเกี่ยวกับการรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การดำเนินการจัดทำมาตรฐาน การกำหนดอัตลักษณ์ การกำหนดค่าเป้าหมาย และการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากเขตพื้นที่การศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นความเรียง

บทที่

4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง: การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์จำนวน 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการสนับสนุน ส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และ 3) เพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนแรก เป็นแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ตอนที่สอง เป็นแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และตอนที่สาม เป็นมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 1 แบ่งนำเสนอออกเป็น 2 ตอนย่อย คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่รายละเอียดแต่ละตอนนำเสนอตามลำดับดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ในตอนนี้แบ่งนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อ คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ 3) สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยสนับสนุน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ รายละเอียดแต่ละหัวข้อนำเสนอตามลำดับดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 379 คน (ร้อยละ 62.75) รองลงมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 225 คน (ร้อยละ 37.25) โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 336 คน (ร้อยละ 55.63) วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบส่วนใหญ่ในภาพรวมอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 335 คน (ร้อยละ 55.28) และทั้งในกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครู และเมื่อพิจารณาจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเรื่องระบบการประกันคุณภาพภายใน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยอบรม 1-3 ครั้ง จำนวน 413 คน (ร้อยละ 87.87) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 483 คน

(ร้อยละ 79.05) โดยอยู่ในสถานศึกษาที่มีนักเรียนระหว่าง 301 – 1,000 คน จำนวน 226 คน (ร้อยละ 36.99) และอยู่ในสถานศึกษาที่มีครูไม่เกิน 20 คน จำนวน 190 คน (ร้อยละ 31.40)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	ตำแหน่ง				รวม	
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
หญิง	49	8.11	287	47.52	336	55.63
ชาย	176	29.14	92	15.23	268	44.37
รวม	225	37.25	379	62.75	604	100.00
วุฒิการศึกษา						
ปริญญาตรี	30	4.95	229	37.79	259	42.74
ปริญญาโท	189	30.19	146	24.09	335	55.28
ปริญญาเอก	7	1.16	5	0.83	12	1.98
รวม	226	37.29	380	62.71	606	100.00
จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเรื่องระบบการประกันคุณภาพการศึกษา						
เคยอบรม 1-3 ครั้ง	167	35.53	246	52.34	413	87.87
เคยอบรม 4-6 ครั้ง	24	5.11	26	5.53	50	10.64
เคยอบรม 7 ครั้งขึ้นไป	2	0.43	5	1.06	7	1.49
รวม	193	41.06	277	58.94	470	100.00

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของของสถานศึกษา

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
สังกัดของสถานศึกษา		
ประถมศึกษา	483	79.05
มัธยมศึกษา	128	20.95
รวม	611	100.00
จำนวนนักเรียนในโรงเรียน		
ไม่เกิน 300 คน	169	27.66
301 – 1,000 คน	226	36.99

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 1,000 คน	216	35.35
รวม	611	100.00
จำนวนครูในโรงเรียน		
ไม่เกิน 20 คน	190	31.40
21 – 40 คน	154	25.45
41 – 60 คน	94	15.54
61 คนขึ้นไป	167	27.60
รวม	605	100.00

2) แนวทางการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ

2.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

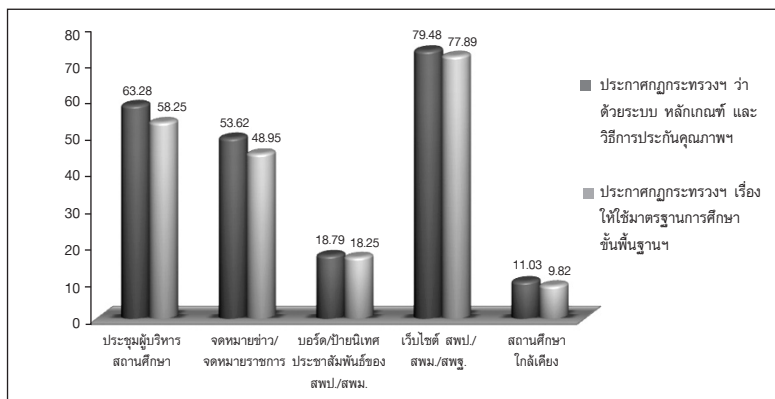
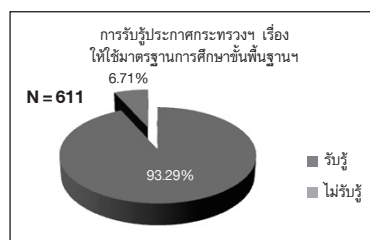
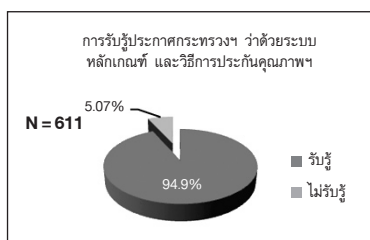
จากตารางที่ 4.3 และแผนภาพที่ 4.1 พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 94.93 ได้รับทราบเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยช่องทางที่ได้รับข่าวสารส่วนใหญ่ คือ เว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 79.48) รองลงมา คือ การประชุมผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 63.28) จัดหมายข่าว/จดหมายราชการ (ร้อยละ 53.62) บอร์ด/ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ร้อยละ 18.79) และสถานศึกษาใกล้เคียง (ร้อยละ 11.03) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนช่องทางที่ได้รับข่าวสาร พบว่า สถานศึกษาได้รับข่าวสารจำนวน 2 ช่องทางมากที่สุด (ร้อยละ 30.86) รองลงมา คือ จำนวน 1 ช่องทาง (ร้อยละ 30.34) จำนวน 3 ช่องทาง (ร้อยละ 24.31) จำนวน 4 ช่องทาง (ร้อยละ 11.21) และรับทราบข่าวสารทุกช่องทาง (ร้อยละ 3.28) ตามลำดับ

นอกจากนี้ พบว่าสถานศึกษาร้อยละ 93.29 ได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ คือ เว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 77.89) รองลงมา คือ การประชุมผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 58.25) จดหมายข่าว/จดหมายราชการ (ร้อยละ 48.95) บอร์ด/ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ร้อยละ 18.25) และสถานศึกษาใกล้เคียง (ร้อยละ 9.82) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารพบว่า สถานศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวน 1 ช่องทางมากที่สุด (ร้อยละ 34.39) รองลงมา คือ จำนวน 2 ช่องทาง (ร้อยละ 32.63) จำนวน 3 ช่องทาง (ร้อยละ 20.88) จำนวน 4 ช่องทาง (ร้อยละ 9.65) และรับทราบข่าวสารทุกช่องทาง (ร้อยละ 2.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

รายการ	ข้อมูลข่าวสาร			
	ประกาศกระทรวงฯ ด้วยระบบ ทล็กเกนท์ และวิธีการประกันคุณภาพฯ		ประกาศกระทรวงฯ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร				
รับรู้	580	94.93	570	93.29
ไม่รับรู้	31	5.07	41	6.71
รวม	611	100.00	611	100.00
ช่องทางที่รับรู้ข้อมูลข่าวสาร				
ประชุมผู้บริหารสถานศึกษา	367	63.28	332	58.25
จดหมายข่าว/จดหมายราชการ	311	53.62	279	48.95
บอร์ด/ป้ายนิเทศ ประชาสัมพันธ์ของ สพป./สพม.	109	18.79	104	18.25

รายการ	ข้อมูลข่าวสาร			
	ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ		ประกาศกระทรวงฯ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เว็บไซต์ของ สพป./สพม./สพฐ.	461	79.48	444	77.89
สถานศึกษาใกล้เคียง	64	11.03	56	9.82
จำนวนช่องทางที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร				
รับทราบทุกช่องทาง	19	3.28	14	2.46
รับทราบ 4 ช่องทาง	65	11.21	55	9.65
รับทราบ 3 ช่องทาง	141	24.31	119	20.88
รับทราบ 2 ช่องทาง	179	30.86	186	32.63
รับทราบ 1 ช่องทาง	176	30.34	196	34.39
รวม	580	100.00	570	100.00

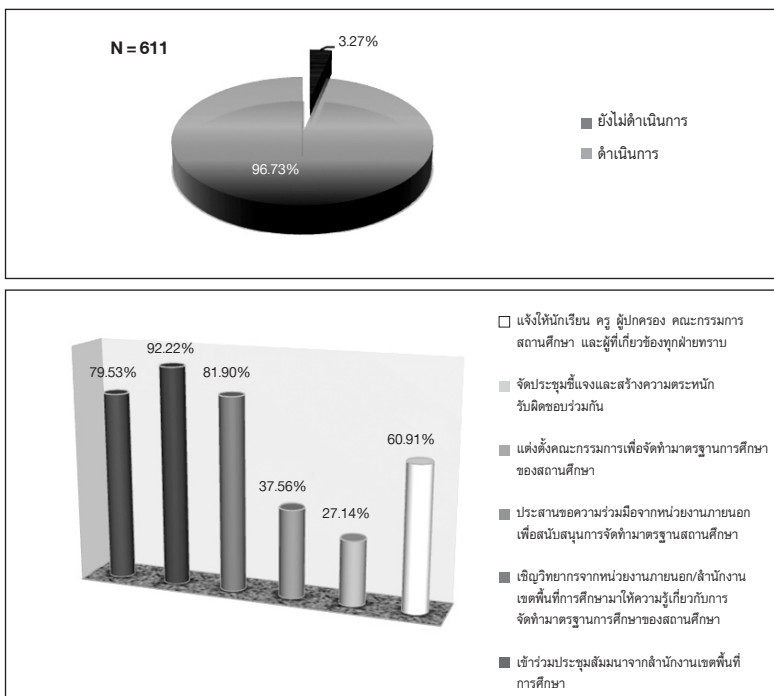
แผนภาพที่ 4.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2) การดำเนินการหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

จากตารางที่ 4.4 และแผนภาพที่ 4.2 พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 96.73 มีการดำเนินการหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่อง การประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยขั้นตอนที่ดำเนินการมากที่สุด คือ จัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน (ร้อยละ 92.22) รองลงมา คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ร้อยละ 81.90) การแจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ (ร้อยละ 79.53) การเข้าร่วมประชุมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ร้อยละ 60.91) การประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา (ร้อยละ 37.56) การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ร้อยละ 27.41) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนขั้นตอนที่สถานศึกษาดำเนินการหลังจากได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารพบว่าสถานศึกษาดำเนินการด้วยขั้นตอนจำนวน 4 ขั้นตอน (ร้อยละ 24.70) มากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการจำนวน 5 ขั้นตอน (ร้อยละ 20.14)

ตารางที่ 4.4 การดำเนินการของสถานศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่อง การประกาศ
ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการของสถานศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
ยังไม่ดำเนินการ	20	3.27
ดำเนินการ	591	96.73
รวม	611	100.00
ขั้นตอนที่สถานศึกษาดำเนินการ		
แจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ	470	79.53
จัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักกับผิชอบร่วมกัน	545	92.22
แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	484	81.90
ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา	222	37.56
เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	162	27.41
เข้าร่วมประชุมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	360	60.91
จำนวนขั้นตอนที่สถานศึกษาได้ดำเนินการ		
ดำเนินการทุกขั้นตอน	88	14.89
ดำเนินการ 5 ขั้นตอน	119	20.14
ดำเนินการ 4 ขั้นตอน	146	24.70
ดำเนินการ 3 ขั้นตอน	110	18.61
ดำเนินการ 2 ขั้นตอน	78	13.20
ดำเนินการขั้นตอนเดียว	50	8.46
รวม	591	100.00

แผนภาพที่ 4.2 การดำเนินการของสถานศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่อง การประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3) การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 95.09 มีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยเป็นการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้มากที่สุด (ร้อยละ 87.78) รองลงมา คือ การศึกษา วิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา (ร้อยละ

80.38) การพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา (ร้อยละ 76.94) การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ (ร้อยละ 66.27) การประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกรับทราบ (ร้อยละ 46.64) และยังไม่ได้ดำเนินการตามข้อ 1-5 แต่ใช้มาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเป็นมาตรฐานของสถานศึกษาเลย (ร้อยละ 13.43) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนขั้นตอนที่สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานจำนวน 5 ขั้นตอน (ร้อยละ 39.41) มากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการจำนวน 4 ขั้นตอน (ร้อยละ 19.10)

ตารางที่ 4.5 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ยังไม่ดำเนินการ	30	4.91
ดำเนินการ	581	95.09
รวม	611	100.00
ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้	510	87.78
ศึกษา วิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา	467	80.38
พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา	447	76.94
กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้	385	66.27
ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกรับทราบ	271	46.64
ไม่ได้ดำเนินการตามข้อ 1-5 แต่ใช้มาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเป็นมาตรฐานของสถานศึกษาเลย	78	13.43

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนชั้นตอนที่ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ดำเนินการทุกชั้นตอน	22	3.79
ดำเนินการ 5 ชั้นตอน	229	39.41
ดำเนินการ 4 ชั้นตอน	111	19.10
ดำเนินการ 3 ชั้นตอน	86	14.80
ดำเนินการ 2 ชั้นตอน	46	7.92
ดำเนินการชั้นตอนเดียว	87	14.97
รวม	581	100.00

2.4) การจัดทำมาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

จากตารางที่ 4.6 พบว่า มีสถานศึกษาจำนวน 131 แห่ง ได้จัดทำมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้เพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ โดยภาพรวมพบว่าต้องการเพิ่มในมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ จากมากที่สุดถึงน้อยสุดเรียงเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา และด้านอัตลักษณ์ (ร้อยละ 81.68, 16.79, 1.53, ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.6 การจัดทำมาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้ เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ที่	มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	ร้อยละ
1	มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน	107	81.68
	1) ผู้เรียนมีความตระหนัก มีความรัก เห็นคุณค่า มีความภูมิใจท้องถิ่นของตนเอง	34	
	2) ผู้เรียนเรียนรู้ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	28	

ที่	มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม จากมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	ร้อยละ
	3) ผู้เรียนแต่งกายเหมาะสมกับกาละ เทศะ และมีมารยาทไทย	25	
	4) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและผ่านการสอบอบรม ทางศาสนศึกษาขั้นต้น	20	
2	มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา	22	16.79
	1) มีการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง	13	
	2) สถานศึกษาจัดกิจกรรม โครงการสนองโครงการพระราชดำริ	9	
3	มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	2	1.53
	ผู้เรียนมีอัตลักษณ์ในตนเองด้านความประหยัด อดออม	2	
รวม		131	100.00

2.5) แหล่งข้อมูล/เอกสารสำหรับใช้ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สถานศึกษาใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารสำหรับใช้ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด คือ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (ร้อยละ 86.74) รองลงมา คือ มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 78.23) มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (สมศ.) (ร้อยละ 77.09) ข้อมูลสภาพจริง บริบท จุดเน้นของสถานศึกษา (ร้อยละ 75.12) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ร้อยละ 73.93) นโยบาย/จุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด (ร้อยละ 73.65) และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2555-2561) (ร้อยละ 52.37) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามจำนวนแหล่งข้อมูล/เอกสาร พบว่า สถานศึกษาใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารจากทุกแหล่งมากที่สุด (ร้อยละ 39.70) รองลงมา คือ จำนวนแหล่งข้อมูล 6 แหล่ง (ร้อยละ 18.24)

ตารางที่ 4.7 แหล่งข้อมูล/เอกสารสำหรับใช้ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งข้อมูล/เอกสารสำหรับใช้ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	451	73.93
มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	478	78.23
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา	530	86.74
มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (สมศ.)	471	77.09
นโยบาย/จุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด	450	73.65
แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2555-2561)	320	52.37
ข้อมูลสภาพจริง บริบท จุดเน้นของสถานศึกษา	459	75.12
จำนวนแหล่งข้อมูล/เอกสารที่ใช้ประกอบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ทุกแหล่งข้อมูล / เอกสาร	235	39.70
6 แหล่งข้อมูล / เอกสาร	108	18.24
5 แหล่งข้อมูล / เอกสาร	63	10.64
4 แหล่งข้อมูล / เอกสาร	77	13.01
3 แหล่งข้อมูล / เอกสาร	50	8.45
2 แหล่งข้อมูล / เอกสาร	31	5.24
1 แหล่งข้อมูล / เอกสาร	28	4.73
รวม	592	100.00

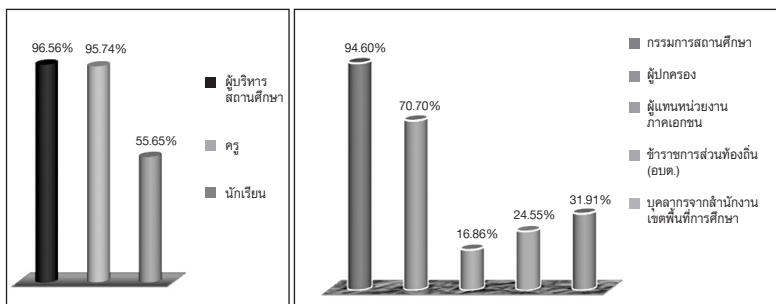
**2.6) ผู้มีส่วนร่วมและระยะเวลาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษา**

จากตารางที่ 4.8 และแผนภาพที่ 4.3 พบว่า ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 96.56) รองลงมา คือ ครู (ร้อยละ 95.74) กรรมการสถานศึกษา (ร้อยละ 94.60) ผู้ปกครอง (ร้อยละ 70.70) นักเรียน (ร้อยละ 55.65) บุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ร้อยละ 31.91) ข้าราชการส่วนท้องถิ่น (อบต.) (ร้อยละ 24.55) และผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชน (ร้อยละ 16.86) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามจำนวนผู้มีส่วนร่วมใน

การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีผู้มีส่วนร่วมจาก 5 ฝ่าย มากที่สุด (ร้อยละ 26.46) รองลงมา คือ ผู้มีส่วนร่วมจาก 4 ฝ่าย (ร้อยละ 20.30)

ตารางที่ 4.8 ผู้มีส่วนร่วมและระยะเวลาในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
บุคลากรภายในสถานศึกษา		
ผู้บริหารสถานศึกษา	590	96.56
ครู	585	95.74
นักเรียน	340	55.65
บุคลากรภายนอกสถานศึกษา		
กรรมการสถานศึกษา	578	94.60
ผู้ปกครอง	432	70.70
ผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชน	103	16.86
ข้าราชการส่วนท้องถิ่น (อบต.)	150	24.55
บุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	195	31.91
จำนวนผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย (8 ฝ่าย)	41	6.82
ผู้มีส่วนร่วม 7 ฝ่าย	63	10.48
ผู้มีส่วนร่วม 6 ฝ่าย	99	16.47
ผู้มีส่วนร่วม 5 ฝ่าย	159	26.46
ผู้มีส่วนร่วม 4 ฝ่าย	122	20.30
ผู้มีส่วนร่วม 3 ฝ่าย	95	15.81
ผู้มีส่วนร่วม 2 ฝ่าย	20	3.33
ผู้มีส่วนร่วม 1 ฝ่าย	2	0.33
รวม	611	100.00
ระยะเวลาในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ประมาณ 1 -2 สัปดาห์	53	13.70
ประมาณ 3 - 4 สัปดาห์	128	33.07
มากกว่า 1 เดือน	206	53.23
รวม	387	100.00

แผนภาพที่ 4.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.7) การกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ร้อยละ 63.83) รองลงมา คือ ด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน (ร้อยละ 54.66) และเมื่อพิจารณาจำนวนการกำหนดอัตลักษณ์ พบว่า สถานศึกษากำหนดอัตลักษณ์ทั้ง 2 ด้านมากที่สุด (ร้อยละ 57.20) รองลงมา คือ ใช้เพียงด้านใดด้านหนึ่ง (ร้อยละ 42.80)

ตารางที่ 4.9 การกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ด้านความรู้ ความสามารถและทักษะของผู้เรียน	334	54.66
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	390	63.83
จำนวนด้านของอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ใช้ทั้ง 2 ด้าน	290	57.20
ใช้ด้านใดด้านหนึ่ง	217	42.80
รวม	507	100.00

2.8) สาระอัตลักษณ์ที่สถานศึกษาเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.10 พบว่า สถานศึกษา จำนวน 181 แห่งที่ให้ข้อมูลจากจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 380 แห่ง ได้มีการกำหนดสาระอัตลักษณ์ในด้านความรู้ความสามารถและทักษะเพิ่มเติม ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยเรียงตามลำดับมากที่สุดถึงน้อยสุด ได้แก่ ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีความสามารถด้านกีฬา ศิลปะ ดนตรีพื้นบ้าน เช่น ฟุตบอล กอล์ฟยาว ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีนิสัยรักการอ่าน ผู้เรียนแต่งกาย ใช้ภาษาท้องถิ่น สืบสาน และอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้เรียนสื่อสารได้ตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไป ผู้เรียนมีความสุขภาพ อ่อนโยนบนพื้นฐานความเป็นไทย (ร้อยละ 35.91, 23.76, 18.23, 10.50, 6.63 และ 4.97 ตามลำดับ)

สำหรับสาระอัตลักษณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษา จำนวน 244 แห่ง ที่ให้ข้อมูลจากจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 380 แห่ง ได้มีการกำหนดสาระอัตลักษณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษาเพิ่มในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เรียงตามลำดับมากที่สุดถึงน้อยสุด ได้แก่ ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีกิริยามารยาท การไหว้ ยิ้มแย้ม พุดจาทักทาย เดินอย่างสุภาพ แต่งกายสะอาด การรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน ประหยัด มีวินัย มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ มีความกตัญญู ผู้เรียนมีความสามัคคี การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม รักและภูมิใจในท้องถิ่น ผู้เรียนทุกคนได้ศึกษาธรรมศึกษาและได้รับธรรมศึกษาขั้นตรีเมื่อจบชั้นสูงสุด

ของโรงเรียนหรือปฏิบัติศาสนกิจที่ตนเองนับถือ ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีและมีจิตสาธารณะ และผู้เรียนรักวัฒนธรรมไทย อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย (ร้อยละ 37.70, 22.95, 19.26, 9.02, 4.92, 3.69 และ 2.46 ตามลำดับ)

ส่วนสาระอัตลักษณ์ด้านอื่นๆ ที่เพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีสถานศึกษาจำนวน 67 แห่งที่ให้ข้อมูลจากจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 380 แห่ง ได้มีการกำหนดสาระอัตลักษณ์ด้านอื่นๆ เรียงตามลำดับมากที่สุดถึงน้อยสุด ได้แก่ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น วิทยาการและทรัพยากรในชุมชน จัดสภาพภูมิทัศน์ภายในและภายนอกห้องเรียนได้เหมาะสม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับโรงเรียน ชุมชน และประเทศ และระดับโลก สถานศึกษาจัดให้มีการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ร้อยละ 38.81, 26.87, 16.42 และ 17.91 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.10 สาระอัตลักษณ์ที่สถานศึกษาเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ที่	สาระอัตลักษณ์ที่เพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านความรู้ ความสามารถและทักษะ			
1	ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	65	35.91
2	ผู้เรียนมีความสามารถด้านกีฬา ศิลปะ ดนตรีพื้นบ้าน เช่น ฟุตบอล ลอยยาว	43	23.76
3	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีนิสัยรักการอ่าน	33	18.23
4	ผู้เรียนแต่งกาย ใช้ภาษาท้องถิ่น สืบสาน และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	19	10.50
5	ผู้เรียนสื่อสารได้ตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไป	12	6.63
6	ผู้เรียนมีความสุภาพอ่อนโยน บนพื้นฐานความเป็นไทย	9	4.97
รวม		181	100.00
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์			
1	ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	92	37.70
2	ผู้เรียนมีกริยามารยาท การไหว้ ยิ้มแย้ม พุดจาทักทาย เดินอย่างสุภาพ แต่งกายสะอาด การรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน	56	22.95

ที่	สาระอัตลักษณ์ที่เพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
3	ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ประหยัด มีวินัย มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ มีความกตัญญู	47	19.26
4	ผู้เรียนมีความสามัคคีการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม รักและภูมิใจในท้องถิ่น	22	9.02
5	ผู้เรียนทุกคนได้ศึกษาระบบการศึกษาและได้รับธรรมศึกษาขั้นตรีเมื่อจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนหรือปฏิบัติศาสนกิจที่ตนเองนับถือ	12	4.92
6	ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี และมีจิตสาธารณะ	9	3.69
7	ผู้เรียนรักวัฒนธรรมไทย อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย	6	2.46
รวม		244	100.00
ด้านอื่น ๆ			
1	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น วิทยากรและทรัพยากรในชุมชน	26	38.81
2	จัดสภาพภูมิทัศน์ภายในและภายนอกห้องเรียนได้เหมาะสม	18	26.87
3	อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับโรงเรียน ชุมชน ประเทศ และระดับโลก	11	16.42
4	จัดให้มีการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	12	17.91
รวม		67	100.00

2.9) การกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.11 พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 93.29 มีการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา โดยใช้ผลการประเมินย้อนหลังของสถานศึกษาจำนวน 1-3 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 81.58) รองลงมา คือ ระดมความคิดเห็นจากครู/ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นค่าเป้าหมายร่วมกัน (ร้อยละ 68.25) และตั้งค่าเป้าหมายจากนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด (สพฐ./สพป./สพม.) (ร้อยละ 66.84) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนการดำเนินการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาดำเนินการทั้ง 3 ข้อ มากที่สุด (ร้อยละ 47.02) รองลงมา คือ ดำเนินการ 1 ข้อ (ร้อยละ 30.35) และดำเนินการ 2 ข้อ (ร้อยละ 22.63) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 84.12 มีการประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยวิธีการการประชุมผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 95.33) รองลงมา คือ การแจ้งผ่านนักเรียน (ร้อยละ 42.02) ติดบอร์ด/ป้ายนิเทศ (ร้อยละ 32.10) จัดหมายข่าว/จดหมายราชการ (ร้อยละ 27.24) เว็บไซต์ (ร้อยละ 22.37) และหอกระจายข่าว/วิทยุชุมชน (ร้อยละ 10.51) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาดำเนินการ 1 วิธี มากที่สุด (ร้อยละ 35.60) รองลงมา คือ ดำเนินการ 2 วิธี (ร้อยละ 26.46) ดำเนินการ 3 วิธี (ร้อยละ 21.21) ดำเนินการ 4 วิธี (ร้อยละ 8.75) ดำเนินการ 5 วิธี (ร้อยละ 5.45) และดำเนินการทั้ง 6 วิธี (ร้อยละ 2.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 การกำหนดและการประกาศค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา		
ไม่มีการกำหนดค่าเป้าหมาย	41	6.71
มีการกำหนดค่าเป้าหมาย	570	93.29
รวม	611	100.00
การกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา		
ใช้ผลการประเมินย้อนหลังของสถานศึกษาจำนวน 1 – 3 ปี	465	81.58
ตั้งค่าเป้าหมายจากนโยบายต้นสังกัด (สพฐ./สพป./สพม.)	381	66.84
ระดมความคิดเห็นจากครู/ผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นค่าเป้าหมายร่วมกัน	389	68.25
การกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา		
ดำเนินการทั้ง 3 ข้อ	268	47.02
ดำเนินการ 2 ข้อ	129	22.63
ดำเนินการ 1 ข้อ	173	
รวม	570	100.00

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การประกาศคำเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา		
ไม่มีการประกาศ	97	15.88
มีการประกาศ	514	84.12
รวม	611	100.00
วิธีการประกาศคำเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ประชุมผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา	490	95.33
จดหมายข่าว/จดหมายราชการ	140	27.24
ติดบอร์ด/ป้ายนิเทศ	165	32.10
เว็บไซต์	115	22.37
แจ้งผ่านนักเรียน	216	42.02
หอกระจายข่าว/วิทยุชุมชน	54	10.51
วิธีการประกาศคำเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ดำเนินการทั้ง 6 วิธี	13	2.53
ดำเนินการ 5 วิธี	28	5.45
ดำเนินการ 4 วิธี	45	8.75
ดำเนินการ 3 วิธี	109	21.21
ดำเนินการ 2 วิธี	136	26.46
ดำเนินการ 1 วิธี	183	35.60
รวม	514	100.00

2.10) การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 67.10 มีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องและให้เสนอความคิดเห็นมากที่สุด (ร้อยละ 93.41) รองลงมา คือ จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 44.39) เชิญตัวแทน ผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายมาร่วมวิพากษ์ (ร้อยละ 43.41) ติดประกาศ/ให้เสนอความคิดเห็นผ่านทาง web site (ร้อยละ 10.24) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาดำเนินการ 1 วิธี มากที่สุด (ร้อยละ 42.68) รองลงมา คือ

ดำเนินการ 2 วิธี (ร้อยละ 30.00) ดำเนินการ 3 วิธี (ร้อยละ 20.49) และดำเนินการทั้ง 4 วิธี (ร้อยละ 6.83) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง		
ไม่มีการดำเนินการ	201	32.90
มีการดำเนินการ	410	67.10
รวม	611	100.00
วิธีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง		
ประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องและให้เสนอความคิดเห็น	383	93.41
จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง	182	44.39
เชิญตัวแทนผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายมาร่วมวิพากษ์	178	43.41
ติดประกาศ/ให้เสนอความคิดเห็นผ่านทาง web site	42	10.24
วิธีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง		
ดำเนินการทั้ง 4 วิธี	28	6.83
ดำเนินการ 3 วิธี	84	20.49
ดำเนินการ 2 วิธี	123	30.00
ดำเนินการ 1 วิธี	175	42.68
รวม	410	100.00

2.11) การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

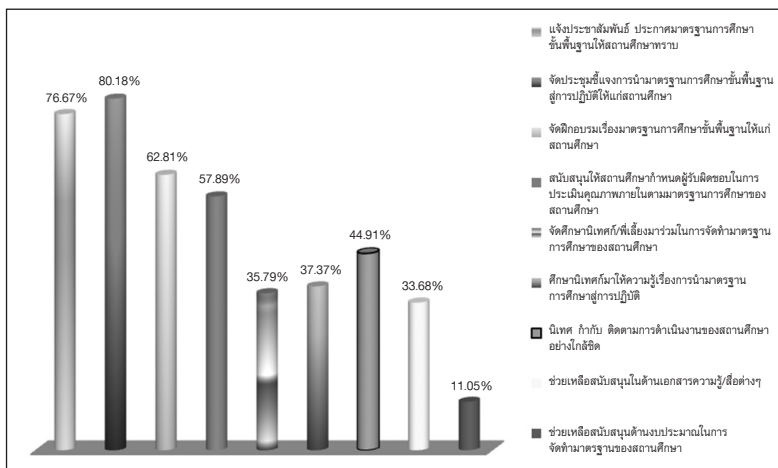
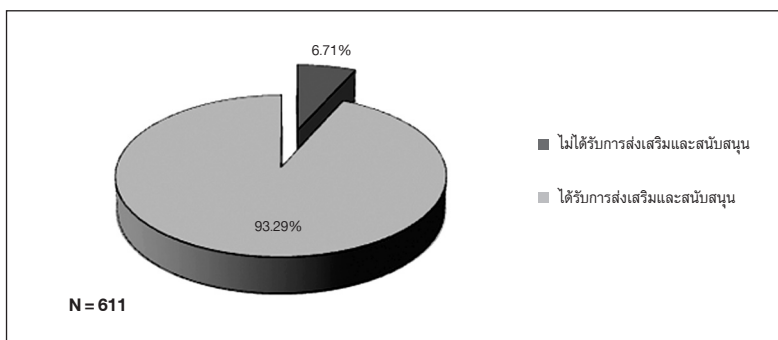
จากตารางที่ 4.13 และแผนภาพที่ 4.4 พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ (ร้อยละ 93.29) เมื่อพิจารณาวิธีการส่งเสริม สนับสนุน พบว่า การจัดประชุมชี้แจงการนำมาตราฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา มากที่สุด (ร้อยละ 80.18) รองลงมา ได้แก่ การแจ้งประชาสัมพันธ์ประกาศมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ (ร้อยละ 76.67) จัดฝึกอบรม

เรื่องมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษา (ร้อยละ 62.81) และสนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ร้อยละ 57.89) ตามลำดับ สำหรับด้านจำนวนวิธีการที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน จำนวน 3 วิธี มากที่สุด (ร้อยละ 16.49) รองลงมา ได้แก่ 2 วิธี (ร้อยละ 16.32)

ตารางที่ 4.13 การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ		
ไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน	41	6.71
ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน	570	93.29
รวม	611	100.00
วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
แจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ	437	76.67
จัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา	457	80.18
จัดฝึกอบรมเรื่องมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษา	358	62.81
สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	330	57.89
จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยงมาร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	204	35.79
ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้เรื่องการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ	213	37.37
นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด	256	44.91
ช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้/สื่อต่าง ๆ	192	33.68
ช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา	63	11.05
วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
ดำเนินการทั้ง 9 วิธี	31	5.44
ดำเนินการ 8 วิธี	55	9.65
ดำเนินการ 7 วิธี	46	8.07
ดำเนินการ 6 วิธี	51	8.95

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ดำเนินการ 5 วิธี	66	11.58
ดำเนินการ 4 วิธี	77	13.51
ดำเนินการ 3 วิธี	94	16.49
ดำเนินการ 2 วิธี	93	16.32
ดำเนินการ 1 วิธี	57	10.00
รวม	570	100.00

แผนภาพที่ 4.4 การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

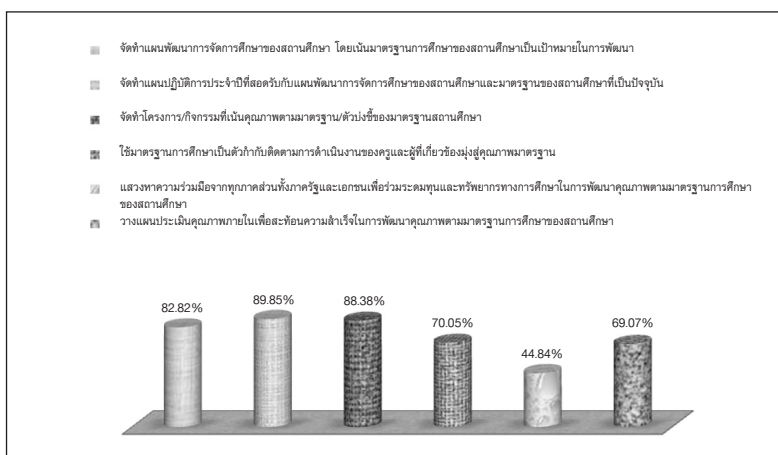
2.12) การดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.14 และแผนภาพที่ 4.5 พบว่า สถานศึกษาดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด (ร้อยละ 89.85) รองลงมา ได้แก่ จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานศึกษา (88.38) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยเน้นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมายในการพัฒนา (ร้อยละ 82.82) ใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นตัวกำกับติดตามการดำเนินงานของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐาน (ร้อยละ 70.05) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานเพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม พบว่า ใช้วิธีดำเนินการทั้ง 6 วิธี มากที่สุด (ร้อยละ 39.06) รองลงมา ได้แก่ 5 วิธี (ร้อยละ 20.30)

ตารางที่ 4.14 การดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยเน้นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมายในการพัฒนา	506	82.82
จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน	549	89.85
จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานศึกษา	540	88.38
ใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นตัวกำกับติดตามการดำเนินงานของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐาน	428	70.05
แสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อร่วมระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	274	44.84

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วางแผนการประเมินคุณภาพภายในเพื่อสะท้อนความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	422	69.07
วิธีการดำเนินการขับเคลื่อนการให้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ดำเนินการทั้ง 6 วิธี	242	39.06
ดำเนินการ 5 วิธี	121	20.30
ดำเนินการ 4 วิธี	86	14.43
ดำเนินการ 3 วิธี	68	11.41
ดำเนินการ 2 วิธี	35	5.7
ดำเนินการ 1 วิธี	44	7.388
รวม	596	100.00

แผนภาพที่ 4.5 การดำเนินการขับเคลื่อนการให้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

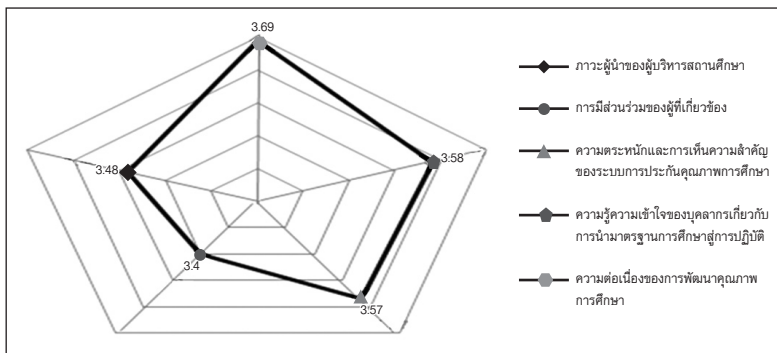
2.13) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ

จากตารางที่ 4.15 และแผนภาพที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านความตระหนักและการเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 54.01 – 70.87, $\bar{x}$ = 3.48 – 3.69) ยกเว้นด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติที่อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 48.03, $\bar{x}$ = 3.40)

ตารางที่ 4.15 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตราฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ

ที่	ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น (n=611)				เฉลี่ย	
		น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$	S.D.
1	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	1 (0.16)	7 (1.15)	170 (27.82)	433 (70.87)	3.69	0.50
2	การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	12 (1.97)	235 (38.52)	363 (59.51)	3.58	0.53
3	ความตระหนักและการเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	0 (0.00)	15 (2.46)	232 (38.03)	363 (59.51)	3.57	0.54
4	ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ	0 (0.00)	36 (5.90)	293 (48.03)	281 (46.07)	3.40	0.60
5	ความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	0 (0.00)	34 (5.56)	247 (40.43)	330 (54.01)	3.48	0.60

แผนภาพที่ 4.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดความสำเร็จตามความคิดเห็นของบุคลากรระดับสถานศึกษา

3) สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากในทุกข้อคำถาม (ร้อยละ 38.95 – 52.54, $\bar{x} = 3.70-4.20$) โดยการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและใช้ข้อมูลตามสภาพจริงร้อยละของความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 52.54) รองลงมา คือ การนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลา และกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้ และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม (ร้อยละ 52.30 และร้อยละ 51.15 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.16 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษา

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ					เฉลี่ย	
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และใช้ข้อมูลตามสภาพจริง	4 (0.65)	16 (2.62)	135 (22.09)	321 (52.54)	135 (22.09)	3.93	0.78
2	กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม	1 (0.16)	11 (1.80)	92 (15.08)	312 (51.15)	194 (31.80)	4.13	0.74
3	กำหนดวิธีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลที่ยั่งยืนได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมิน ผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ	4 (0.66)	20 (3.28)	158 (25.94)	304 (49.92)	123 (20.20)	3.86	0.80
4	กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอก ที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ	6 (0.98)	21 (3.44)	156 (25.57)	286 (46.89)	141 (23.11)	3.88	0.84
5	กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจนเพื่อร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ	1 (0.16)	18 (2.95)	100 (16.37)	285 (46.46)	207 (33.88)	4.11	0.79
6	กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องต่างๆ อย่างชัดเจน	7 (1.15)	27 (4.43)	162 (26.60)	269 (44.17)	144 (23.65)	3.85	0.87
7	กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับโครงการ/กิจกรรม	4 (0.65)	21 (3.44)	129 (21.11)	297 (48.61)	160 (26.19)	3.96	0.82

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ					เฉลี่ย	
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
8	เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ	2 (0.33)	19 (3.11)	104 (17.02)	255 (41.73)	231 (37.81)	4.14	0.83
9	จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2 (0.33)	17 (2.78)	91 (14.89)	277 (45.34)	224 (36.66)	4.15	0.80
10	กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน	2 (0.33)	33 (5.42)	130 (21.35)	256 (42.04)	188 (30.87)	3.98	0.88
11	เสนอแผนปฏิบัติการประจำปี ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบ	3 (0.49)	16 (2.62)	96 (15.71)	238 (38.95)	258 (42.23)	4.20	0.83
12	จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	2 (0.33)	15 (2.45)	130 (21.28)	273 (44.68)	191 (31.26)	4.04	0.81
13	กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึง และการให้บริการ หรือการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัด	5 (0.82)	34 (5.57)	180 (29.51)	291 (47.70)	100 (16.39)	3.73	0.83
14	นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน	5 (0.82)	34 (5.56)	167 (27.33)	289 (47.30)	116 (18.99)	3.78	0.84
15	นำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้	4 (0.66)	21 (3.44)	134 (21.97)	319 (52.30)	132 (21.64)	3.91	0.79
16	ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา	8 (1.31)	28 (4.58)	217 (35.52)	247 (40.43)	111 (18.17)	3.70	0.86
17	รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	2 (0.33)	28 (4.60)	169 (27.75)	286 (46.96)	124 (20.36)	3.82	0.82

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ					เฉลี่ย	
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
18	นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา	5 (0.82)	32 (5.24)	154 (25.20)	287 (46.97)	133 (21.77)	3.84	0.85
19	ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม	4 (0.65)	32 (5.24)	176 (28.81)	269 (44.03)	130 (21.28)	3.80	0.85
20	จัดทำรายงานประจำปีที่จะสะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา	3 (0.49)	19 (3.11)	144 (23.57)	288 (47.14)	157 (25.70)	3.94	0.81
21	นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ	5 (0.82)	20 (3.28)	133 (21.80)	265 (43.44)	187 (30.66)	4.00	0.85
22	เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5 (0.82)	38 (6.23)	187 (30.66)	265 (43.44)	115 (18.85)	3.73	0.86
23	ส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับครู	5 (0.82)	18 (2.96)	161 (26.44)	291 (47.78)	134 (22.00)	3.87	0.81
24	พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงานปกติของสถานศึกษา	4 (0.65)	28 (4.58)	181 (29.62)	290 (47.46)	108 (17.68)	3.77	0.81
25	นำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ในการพัฒนาการบริหารและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	2 (0.33)	21 (3.44)	158 (25.86)	298 (48.77)	132 (21.60)	3.88	0.79
26	เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ	5 (0.82)	40 (6.58)	192 (31.58)	262 (43.09)	109 (17.93)	3.71	0.86

4) ปัจจัยสนับสนุน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมา
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

4.1) ปัจจัยสนับสนุนในการนำมามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การ
ปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ปัจจัยสนับสนุนในการนำมามาตรฐานการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ
เรียงสูงสุด ได้แก่ การให้ความร่วมมือและตระหนักถึงความสำคัญของ
การนำมามาตรฐานสู่การปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (ร้อยละ 45.76) การ
บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 12.39) ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะ
ผู้นำที่ดี มีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อน
ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ (ร้อยละ 9.96) และ
ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการ และครู บุคลากรทางการศึกษา
ต้องมีความรู้ความเข้าใจการจัดและดำเนินการระบบการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา (ร้อยละ 7.94)

ตารางที่ 4.17 ปัจจัยสนับสนุนในการนำมามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

ที่	ปัจจัยสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
1	การให้ความร่วมมือและตระหนักถึงความสำคัญของการนำมามาตรฐาน สู่การปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	432	45.76
2	การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น มีโครงสร้างการบริหารจัดการชัดเจน การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ฯลฯ	117	12.39
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่ดี มีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญ และ ให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สู่การปฏิบัติ	94	9.96
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการ และครู บุคลากรทางการศึกษา ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ การจัดและดำเนินการระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	75	7.94

ที่	ปัจจัยสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
5	การประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนัก ให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการจัดและดำเนินการจัดระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าไม่ใช่ภาระงานใหม่ แต่เป็นภาระงานปกติที่ ต้องปฏิบัติ	62	6.57
6	มีการนิเทศติดตาม กำกับ การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	48	5.08
7	ครูร่วมระดมความคิด ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ ร่วมแรงร่วมใจในการ พัฒนางานให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด	45	4.77
8	ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีและเห็นความสำคัญของบุคลากร พร้อมนำผลการ ประเมินไปปรับปรุงหน่วยงานให้ดีขึ้น	24	2.54
9	ศึกษาดูงานสถานศึกษาอื่นที่ประสบความสำเร็จในการนำระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาปฏิบัติ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	18	1.91
10	การวางแผนพัฒนาและการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และปฏิบัติต่อเนื่อง	12	1.27
11	การมีเจตคติที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษาต่อระบบการประกันคุณภาพ	10	1.06
12	ครูและบุคลากรทางการศึกษารายงานผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของ สถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติ	4	0.42
13	ปัจจัยทางการบริหารคือ 4'Ms อย่างเพียงพอและมีคุณภาพ	3	0.32
รวม		944	100

4.2) ปัญหาอุปสรรคในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การ ปฏิบัติภายในสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการนำมาตรฐานการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ บุคลากรขาด
ความตระหนักและความรู้ความเข้าใจการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา (ร้อยละ 22.16) สถานศึกษาไม่ใช่แผนเป็นเครื่องมือใน
การบริหารจัดการอย่างแท้จริง (ร้อยละ 15.98) และการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ด้อยคุณภาพไม่ส่งผลกระทบต่อ
ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรผู้รับผิดชอบ (ร้อยละ 11.34)

ตารางที่ 4.18 ปัญหาอุปสรรคในการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

ที่	ปัจจัยสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
1	บุคลากรขาดความตระหนักและความรู้ความเข้าใจการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	86	22.16
2	สถานศึกษาไม่ใช่แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างแท้จริง	62	15.98
3	การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ด้วยคุณภาพไม่ส่งผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรผู้รับผิดชอบ	44	11.34
4	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษาเป็นงานรอง	36	9.28
5	หน่วยงานต้นสังกัดจัดประชุมบ่อย เป็นผลให้ครูทิ้งห้องเรียน คุณภาพนักเรียนต่ำ	31	7.99
6	บุคลากรย้ายบ่อยเป็นผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง	28	7.22
7	หน่วยงานต้นสังกัดนิเทศงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาน้อย	21	5.41
8	บุคลากรผู้เกี่ยวข้องไม่มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน	19	4.90
9	บุคลากรขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน	18	4.64
10	บุคลากรขาดการพัฒนาในงานในหน้าที่ให้สอดคล้องมาตรฐานการศึกษา	15	3.87
11	การติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพขาดประสิทธิภาพ	12	3.09
12	สถานศึกษาไม่สามารถจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถได้ตามต้องการ	9	2.32
13	สภาพพื้นฐานทางสังคมของนักเรียนไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	5	1.29
14	ชุมชนขาดความเข้าใจ ขาดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2	0.52
รวม		388	100

4.3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ ประชุมชี้แจง เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรม สัมมนา) และศึกษามาตรฐานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จนเกิดความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร และเข้าใจตรงกัน (ร้อยละ 28.74) ควรให้มีผู้ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนมากกว่าเข้ามาประเมิน (ร้อยละ 24.05) มีการพัฒนาครู ผู้เกี่ยวข้องทุกคนอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 15.54) และกำหนดภารกิจให้ชัดเจน สร้างความตระหนักและกระตุ้นความสนใจให้แก่บุคลากร โดยเฉพาะครู (ร้อยละ 14.37)

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

ที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ประชุมชี้แจง เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรม สัมมนา และศึกษา มาดูลานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จนเกิดความรู้ความเข้าใจแก่ บุคลากร และเข้าใจตรงกัน	98	28.74
2	ควรให้มีผู้ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนมากกว่าเข้ามาประเมิน	82	24.05
3	มีการพัฒนาครู ผู้เกี่ยวข้องทุกคน อย่างต่อเนื่อง	53	15.54
4	กำหนดภารกิจให้ชัดเจน สร้างความตระหนักและกระตุ้นความสนใจ ให้แก่บุคลากร โดยเฉพาะครู	49	14.37
5	กำหนดผู้เข้ามาดูแล ศึกษาในเทศก์ / พี่เลี้ยงดูแลอย่างใกล้ชิด	22	6.45
6	จัดให้มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	17	4.99
7	ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ ความเข้าใจ และ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานสถานศึกษา	12	3.52
8	สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม	8	2.35
รวม		341	100

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนี้เป็นผลการสังเคราะห์ข้อมูลจาก
การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและ
ภายนอกสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ
ที่ได้จากการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียน
ภูเก็ทวิทยาลัย 2) โรงเรียนบ้านบางคู 3) โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม
4) โรงเรียนวัดช้างเคียน 5) โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม 6) โรงเรียน
ปทุมวันฉนวนกร 7) โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ 8) โรงเรียนวัดสนามไชย
สรุปผลได้ดังนี้ (ดังตารางที่ 4.20)

1) การรับทราบประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และ
วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ของสถานศึกษา พบว่า
ในภาพรวมสถานศึกษาส่วนใหญ่ทราบประกาศกระทรวงฯ ผ่านการสื่อสาร
ดังนี้ 1) การแจ้งโดยสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา โดย

การแจ้งผ่านหนังสือราชการ 2) การจัดประชุมชี้แจงโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 3) การรับทราบผ่านสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2) การรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการของสถานศึกษาเรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์) พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษาส่วนใหญ่รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ผ่านการสื่อสารดังนี้ 1) การประชุมชี้แจงโดยสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา 2) การแจ้งผ่านเอกสาร/หนังสือราชการ 3) การรับทราบผ่านทางเครือข่ายทางวิชาการอื่นๆ เช่น สมศ. 4) การรับทราบข้อมูลผ่านทางสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และ 5) ผู้บริหารเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่บุคลากร

3) การดำเนินการของสถานศึกษาหลังจากที่ได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.1) การแจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการแจ้งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ โดยการจัดประชุมเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักถึงมาตรฐานของการศึกษา และจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ประชุม/และหรือจัดทำเอกสารเพื่อติดประกาศเผยแพร่ให้ทั่วกัน การจัดประชุมส่วนใหญ่จะมีการจัดประชุมคณะครูทุกเดือน และครูมีหน้าที่ในการแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบต่อไป ส่วนการประชุมผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาจะจัดทำเป็นระยะตามความเหมาะสม

3.2) การจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักกับผิชอบร่วมกัน พบว่า สถานศึกษาได้จัดประชุมชี้แจงซึ่งดำเนินการโดยฝ่ายนโยบายและแผน/ฝ่ายประกันคุณภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งการจัดประชุมชี้แจงจะมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการประกันคุณภาพ เพื่อสร้างความตระหนักและให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาตามประกาศกฎกระทรวง และร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการพัฒนาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานด้วย

3.3) การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดการทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาโดยมีผู้แทนจากทุกฝ่ายร่วมเป็นคณะกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง และครู และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีสถานศึกษาบางแห่งที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ

3.4) การประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาระดับพื้นฐาน มหาวิทยาลัยในท้องถิ่น โดยเป็นการประสานขอความร่วมมือเพื่อให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา มีเพียงสถานศึกษาบางแห่งที่ไม่มีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น

3.5) การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้นเอง แต่มีสถานศึกษาบางแห่งที่ไม่

เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าจะทำให้เกิดความสับสนมากกว่าการร่วมระดมความคิดภายในสถานศึกษาเอง

3.6) การเข้าร่วมประชุมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พบว่า สถานศึกษาได้มอบหมายให้บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเข้าร่วมประชุมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำมาขยายผลในสถานศึกษาโดยการเสนอผู้บริหารและเสนอในที่ประชุมประจำเดือนของสถานศึกษา

4. การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

4.1) การศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้
พบว่า สถานศึกษามีการศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ โดยคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกัน วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงาน และกรอบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นต้น

4.2) การศึกษา วิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการศึกษาวิเคราะห์จุดเน้นตามนโยบายของต้นสังกัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และให้คณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการศึกษาได้วิเคราะห์จุดเน้นเหล่านั้นเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานของสถานศึกษา และนำเสนอในที่ประชุมเพื่อระดมความคิดร่วมกัน นอกจากนี้ สถานศึกษาบางแห่งยังมีการใช้ข้อมูลเดิม เช่น รายการการประเมินตนเอง (SAR) รายงานผลการประเมินภายนอก มาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง ประกอบการ

กำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับความสำคัญของมาตรฐานที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัดด้วย

4.3) การพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีแนวทางในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์ และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์ความพร้อมของโรงเรียนชุมชน และความต้องการของผู้ปกครอง และพิจารณาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการใช้กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษามาเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งประกอบการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษารองรับการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

4.4) การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยใช้แนวทางการประเมินความสำเร็จของโครงการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ซึ่งการดำเนินงานในโครงการต่างๆ เป็นไปตามแผนการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ได้กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานประจำปี นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาเพิ่มเติมจากคู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. มาเป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดค่าเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้อีกด้วย สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ โดยกำหนดเป็นเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การกำหนดค่าเป้าหมายเชิงปริมาณจะกำหนดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จหรือดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย/ตัวบ่งชี้ร้อยละ 80 – 100 หรืออยู่ในระดับดีมาก ซึ่งการกำหนดค่าเป้าหมายนั้นเกิดจากการประชุมของคณะกรรมการจัดทำมาตรฐาน

การศึกษา เพื่อหาข้อสรุปค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ แล้วจึงแจ้งให้สาธารณชนรับทราบ โดยระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้ผู้ปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุสู่ค่าเป้าหมาย

4.5) การประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกรับทราบ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกรับทราบผ่านทางสื่อต่างๆ แต่สื่อที่ได้รับความนิยมในการนำมาใช้มากที่สุด คือ การส่งเอกสารถึงผู้เกี่ยวข้อง การติดประกาศ การประกาศทางสื่อออนไลน์ และนำเสนอในที่ประชุม และสถานศึกษาได้มีการประชุมพิจารณาการศึกษาศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนโดยการจัดดำเนินการประชุมสัมมนา ร่วมกับประชาพิจารณ์ที่ละตัวบ่งชี้และแต่ละมาตรฐาน และมีการจัดทำแบบสอบถามให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ตอบเพื่อแสดงความคิดเห็นและให้นำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และค่าเป้าหมายมาทบทวนในที่ประชุมครูที่จัดทำแผนปฏิบัติการอีกครั้ง

5) การจัดทำมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่เพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มีเพียงแห่งเดียวที่จัดทำมาตรฐานเพิ่มเติม ซึ่งเป็นมาตรฐานด้านความเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาตามพื้นที่ตั้ง

6) การใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารประกอบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า แหล่งข้อมูล/เอกสารที่สถานศึกษานำมาใช้ประกอบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ (1) หนังสือแนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง

ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (2) หนังสือคู่มือประกันคุณภาพการศึกษา (3) เอกสารมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน แนบท้ายประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา (4) แผนงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา (5) แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (6) ผลการ ประเมินคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา และ (7) ผลการ วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา

7) ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีดังนี้คือ บุคลากรภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู บุคลากร ในสถานศึกษา และนักเรียน ส่วนบุคลากรภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมาคมศิษย์เก่า

8) ระยะเวลา และการดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาใช้ระยะเวลาในการจัดทำมาตรฐานการ ศึกษาอยู่ช่วง 1 – 3 เดือน โดยมีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำมาตรฐานการศึกษา จัดประชุมเพื่อชี้แจงมาตรฐานการศึกษาให้เกิด ความเข้าใจตรงกัน ประกาศมาตรฐานการศึกษาสู่สาธารณชน

9) อัตลักษณ์ที่สถานศึกษากำหนดในมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา พบว่า สถานศึกษากำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาดังนี้ความเป็นเลิศทางวิชาการ ความสามารถด้านเทคโนโลยี จิตสาธารณะ ความพอเพียง คุณธรรมจริยธรรม ด้านการสื่อสาร การใช้ ภาษาไทย การใช้ภาษาสากล วัฒนธรรมประเพณี มารยาทไทย สุขภาพ กายสุขภาพจิตดี

10) การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

10.1) สถานศึกษาได้รับการแจ้งประชาสัมพันธ์ การประกาศตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการแจ้งให้ทราบในที่ประชุมประจำเดือน การส่งหนังสือราชการ การออกคำสั่งการดำเนินงาน

10.2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการจัดทำมาตรฐานฯ ครู เป็นต้น หลังจากนั้นผู้ที่เข้าร่วมประชุมทำหน้าที่ขยายผลสู่สถานศึกษาที่ตนสังกัด

10.3) มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยการจัดนอกสถานศึกษา ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร และคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานฯ แล้วจึงมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอีกครั้งภายในสถานศึกษาเพื่อให้ครู บุคลากรที่รับทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน แต่มีสถานศึกษาเพียงบางแห่งที่ไม่ได้รับการอบรมเรื่องดังกล่าวจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10.4) มีการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และออกคำสั่งให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

10.5) มีการมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษา แต่มีสถานศึกษาเพียงบางแห่งที่ไม่มีศึกษานิเทศก์คอยให้ความช่วยเหลือ

10.6) มีการมอบหมายให้คณะกรรมการประเมินภายในจากสำนักงานเขตพื้นที่ต้นสังกัดดำเนินการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง และมีศึกษานิเทศก์เยี่ยมชมสถานศึกษาเป็นระยะ

10.7) มีการสนับสนุนเอกสารความรู้โดยการแจกเอกสารไปยังโรงเรียนต่างๆ ทั้งในรูปของหนังสือและซีดี

11) การขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม สรุปได้ว่า

11.1) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะปานกลาง (แผนกลยุทธ์ 4 ปี) และแผนระยะสั้น (แผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาได้มีการกำหนดจุดเน้นและเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่สูงขึ้น ในขณะที่สถานศึกษาบางแห่งอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

11.2) มีการจัดประชุมเพื่อทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานศึกษา โดยวิเคราะห์มาตรฐาน ค่าเป้าหมาย และกำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานใดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่สถานศึกษาบางแห่งอยู่ระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

11.3) สถานศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาและจัดทำโครงการ/กิจกรรม โดยพิจารณาจุดเน้นของแต่ละมาตรฐาน และออกแบบโครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดเน้นของมาตรฐาน รวมทั้งมีการกำหนดค่าเป้าหมายของกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดเน้นแต่ละมาตรฐานด้วย

11.4) สถานศึกษามอบหมายให้คณะกรรมการจัดทำมาตรฐาน มีหน้าที่ในการนิเทศติดตามโครงการ/กิจกรรม และมีคณะกรรมการ ประเมิน ทบทวน และสร้างเครื่องมือในการติดตาม/ประเมิน มีการจัดวาง ระบบการประเมินภายในโดยมีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของ โรงเรียนกำกับ ติดตาม และดำเนินงานตามแผน มีการประชุมติดตาม ระหว่างผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบแต่ละตัวบ่งชี้ และมีการทำรายงาน ผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

11.5) สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน มามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ โดยอาศัยการมีความสัมพันธ์ อันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการอบรม ให้ความรู้แก่ครูในสถานศึกษา

12) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ สรุปได้ดังนี้คือ การได้รับความร่วมมือจาก ทุกภาคส่วน เช่น ผู้ปกครอง ครู หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เป็นต้น การให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่สถานศึกษาส่วนใหญ่กล่าวถึง คือ บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา คือ ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับความร่วมมือและความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา การตระหนักถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันของทุกฝ่าย และการสนับสนุนของผู้บริหาร ความเข้าใจในระบบการดำเนินงานตามมาตรฐาน ของผู้ปฏิบัติ การดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน การเก็บ รวบรวมหลักฐาน

13) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

13.1) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษา

ขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา พบว่า บุคลากรเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของบุคลากรอยู่ในระดับน้อยบุคลากรที่รับผิดชอบงานมาตรฐานการศึกษามีภาระงานมาก ทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ และมีการดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด

13.2) ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น สรุปได้ว่าควรมีการสร้างความตระหนักร่วมกันของทุกฝ่ายถึงความสำคัญของการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยการจัดอบรมให้ความรู้อย่างจริงจังให้บุคลากรเกิดความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา จัดทำเอกสาร คู่มือ ประกอบการปฏิบัติงานอย่างละเอียดและชัดเจน ควรมีการนำเอาระบบประกันคุณภาพภายในให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารการศึกษา ควรเพิ่มระบบการนิเทศติดตามเพื่อกระตุ้น ผลักดัน และให้ข้อเสนอแนะแก่บุคลากรให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และควรมีการปรึกษาโรงเรียนในเครือข่าย ควรให้หน่วยงานต้นสังกัด นิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการออกพื้นที่นิเทศ ติดตาม การดำเนินงานที่สถานศึกษาเป็นประจำเพื่อให้เกิดการตื่นตัว และเกิดความตระหนักในการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติจริงๆ นอกจากนี้ ควรมีการให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญในการวางระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ

ตารางที่ 4.20 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่

รายการ		โรงเรียนลำดับที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันฯ								
	หนังสือราชการ/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	เว็บไซต์ ของ สพฐ./สพป./สพม.	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓
	การประชุมที่จัดโดยต้นสังกัด	✓	✓	-	-	-	✓	-	-
	หนังสือพิมพ์	-	-	-	-	✓	-	-	✓
2	การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา								
	เว็บไซต์ ของ สพฐ./สพป./สพม.	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓
	การเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานต้นสังกัด/ภายนอก	-	-	✓	-	-	✓	-	✓
	ประชาสัมพันธ์	✓	-	-	-	-	✓	-	-
	หนังสือราชการ	-	✓	-	-	-	-	✓	-
	การประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู	-	-	-	✓	-	-	-	-
	หนังสือพิมพ์	-	-	-	-	✓	-	-	-
3	การดำเนินการหลังรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา								
3.1	การแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ								
	การประชุมชี้แจง/จัดทำเอกสาร (ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย)	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓
	การประเมินภายใน	-	-	-	-	✓	-	-	-
	ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์	-	-	-	-	-	✓	-	-
3.2	การจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน								
	ประชุมชี้แจง จัดทำเอกสาร และสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย)	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	จัดประชุม ชี้แจงและสร้างความตระหนักเพื่อกำหนดระดับคุณภาพร่วมกัน	-	-	✓	-	-	-	-	✓
	แต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา และประกาศใช้	-	-	-	-	✓	-	-	-
3.3	การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษา								
	แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	-	-	✓	✓	-	-	-	✓

รายการ	โรงเรียนลำดับที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
แต่งตั้งคณะกรรมการจากตัวแทนทุกภาคส่วน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ร่วมกับผู้บริหาร และคณะครู	-	✓	-	-	-	✓	-	-
ดำเนินการแต่งตั้ง และร่วมกันจัดทำมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	✓	-	-	-	-	-	-	✓
โรงเรียนได้แบ่งผู้รับผิดชอบมาตรฐานและดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐาน, นำเสนอต่อที่ประชุม เพื่อรับทราบผลการดำเนินการ	-	-	-	-	✓	-	-	-
กำลังดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	-	-	-	-	-	-	✓	-
3.4 การประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก								
ร่วมประชุมสัมมนาจากเขตพื้นที่การศึกษาและ วิทยากรจัดอบรมสัมมนาเพื่อความรู้และความเข้าใจ	✓	-	-	-	✓	✓	-	✓
เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก เพื่อมาประชุม ชี้แจงและประสานความร่วมมือสนับสนุนการจัดทำ มาตรฐานสถานศึกษา เช่น หน่วยงาน สมศ.	✓	-	-	✓	-	-	-	-
ไม่ได้ประสานขอความร่วมมือ	-	-	✓	-	-	-	✓	-
เอกสารประกอบในการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะครู ภายในโรงเรียน	✓	-	-	-	-	-	-	-
เชิญคณะกรรมการและผู้นำท้องถิ่น	-	✓	-	-	-	-	-	-
ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	-	-	-	✓	-	-	-	-
3.5 การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้								
เชิญศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาให้ความรู้ พร้อมทั้งติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓
ไม่ได้เชิญวิทยากร	-	✓	-	-	-	-	✓	-
3.6 การเข้าร่วมประชุมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา								
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายประกันคุณภาพ เข้ารับการประชุมสัมมนา	-	-	✓	✓	-	✓	-	-
ส่งครูผู้รับผิดชอบเข้าร่วมประชุม	-	-	-	-	✓	-	✓	-
ฝ่ายบริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าร่วมประชุม ทุกครั้ง และนำมาขยายผลในระดับโรงเรียน	✓	-	-	-	-	-	-	-
4 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา								
4.1 การศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้								
การศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับ คณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียน	✓	-	-	✓	✓	-	-	✓

รายการ	โรงเรียนลำดับที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
แต่งตั้งบุคลากรให้รับผิดชอบมาตรฐานและวิเคราะห์มาตรฐานตัวบ่งชี้ทั้ง 15 มาตรฐาน	-	-	-	-	✓	✓	-	✓
ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละตัวบ่งชี้แล้วกำหนดกรอบการประเมินภายใน	-	✓	-	-	-	-	-	-
รวบรวมผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) ผลการประเมินภายนอกของ สมศ. และผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนเป็นข้อมูลพื้นฐานไว้อ้างอิงในการจัดทำแผน	-	-	-	-	-	✓	-	-
จัดลำดับความจำเป็นของปัญหาและกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของการพัฒนา และกำหนดวิธีดำเนินงาน	-	-	-	-	-	✓	-	-
ประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าในการใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์	-	-	-	-	-	✓	-	-
ดำเนินการ และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษารองรับ	-	-	-	-	-	-	✓	-
4.2 การศึกษาวิเคราะห์จุดเน้น นโยบาย ของต้นสังกัดเพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา								
วิเคราะห์จุดเน้น/จุดแข็ง นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา/สพฐ. มาประกอบในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา	✓	-	✓	✓	✓	-	-	✓
นำมาเป็นกรอบแล้วเสริมอัตลักษณ์ความพอเพียง บูรณาการทุกรายวิชา เป็นตัวอย่างให้กับโรงเรียน นำหลักปรัชญามาสู่การเรียนการสอน	-	✓	-	-	-	-	-	-
ศึกษาแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา นโยบายการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ/สพฐ. และนโยบายเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาสังคม	-	-	-	-	✓	-	-	-
รวบรวมผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) ผลการประเมินภายนอกของ สมศ. และผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนเป็นข้อมูลพื้นฐานไว้อ้างอิงในการจัดทำแผน	-	-	-	-	-	✓	-	-
จัดลำดับความจำเป็นของปัญหาและกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของการพัฒนา และกำหนดวิธีดำเนินงาน	-	-	-	-	-	✓	-	-
ดำเนินการ และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษารองรับ	-	-	-	-	-	-	✓	-
4.3 การพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรฐานส่งเสริมของสถานศึกษา								
ศึกษาสาระสำคัญและศึกษาอัตลักษณ์โรงเรียนต้องสอดคล้อง กับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	✓	-	-	-	✓	-	-	-
พิจารณาสภาพพร้อมของนักเรียน ชุมชนและความต้องการของผู้ปกครอง เพื่อกำหนดไว้ในมาตรฐานและตัวบ่งชี้แต่ละตัวบ่งชี้	-	-	✓	✓	-	-	-	-

รายการ	โรงเรียนลำดับที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
วิเคราะห์ผลจากการประเมินผล และสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละปีการศึกษามาพิจารณา	-	-	-	-	-	✓	-	✓
จัดทำแผนพัฒนาการศึกษารองรับ	-	-	-	-	-	-	✓	-
4.4 การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ								
ได้กำหนดเป้าหมายสำเร็จและตัวบ่งชี้ไว้ชัดเจนทุกมาตรฐาน	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓
กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	-	-	-	-	-	-	✓	✓
มีการประชุมผู้บริหาร คณะครู เพื่อกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละตัวบ่งชี้ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	-	-	✓	✓	-	-	-	-
ประเมินคุณภาพภายใน และประเมินโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการ	-	-	-	-	✓	-	-	-
โดยการศึกษาคู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 2 ของ สมศ. มาเป็นกรอบและแนวทางการกำหนดค่าเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามหลักเกณฑ์	-	-	-	-	-	✓	-	-
4.5 การประกาศค่าเป้าหมายให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ								
แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกฝ่ายและร่วมกันกำหนดค่า	✓	-	-	-	-	✓	-	✓
แจ้งโดยใช้ประชาสัมพันธ์โรงเรียน/ป้ายประกาศ/สื่อโทรทัศน์ท้องถิ่น/เว็บไซต์ของโรงเรียน	-	✓	✓	-	-	✓	-	-
จัดทำรายงานการจัดการศึกษาประจำปีส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแจ้งต่อสาธารณชน	-	-	-	-	✓	-	-	-
นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา, ประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษา และให้ทุกหน่วยงานของโรงเรียนนำไปใช้เป็นแผนปฏิบัติการประจำปี	-	-	-	-	-	-	✓	-
5 จำนวนมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่กำหนด และเพิ่มเติมจากกระทรวงศึกษาธิการ								
เพิ่มเติมจากกระทรวงศึกษาธิการ	-	-	-	-	-	-	✓	-
ไม่มีเพิ่มเติมจากกระทรวงศึกษาธิการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓
6 แหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ในการประกอบการจัดทำมาตรฐานการศึกษา								
ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ/มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ/มาตรฐานการศึกษาตามกฎกระทรวง	✓	-	-	✓	-	✓	✓	-
สารสนเทศของโรงเรียน (วิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ จุดแข็ง จุดอ่อน (SWOT) ของสถานศึกษา) และรายงานประจำปี	✓	-	✓	-	-	-	✓	-
มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของ สมศ./สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	-	-	-	-	-	-	✓	✓

รายการ		โรงเรียนลำดับที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
	ผลการประเมิน สม.ศ.รอบ2 และข้อเสนอแนะของ สม.ศ.	-	-	-	-	-	✓	-	✓
	ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งระดับสถานศึกษาระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	-	-	✓	-	-	-	-	-
	หนังสือแนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553	-	-	-	✓	-	-	-	-
	แผนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	-	-	-	-	✓	-	-	-
	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551	-	-	-	-	✓	-	-	-
	แผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการ/รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	-	-	-	-	✓	-	-	-
7	ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา								
7.1	บุคลากรภายในสถานศึกษา								
	ผู้บริหาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	ครู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	นักเรียน	-	✓	-	-	-	-	-	-
7.2	บุคลากรภายนอกสถานศึกษา								
	ผู้ปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓
	ชุมชน	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓
	สมาคมศิษย์เก่า	-	-	-	-	-	-	✓	-
8	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา								
	1-3 สัปดาห์	-	✓	-	-	-	-	-	-
	1-2 เดือน	✓	-	-	✓	-	✓	✓	✓
	มากกว่า 2 เดือน	-	-	✓	-	✓	-	-	-
9	การกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา								
	ความเป็นเลิศทางวิชาการ	✓	-	-	✓	✓	-	✓	-
	ความพอเพียง	-	✓	-	✓	-	-	-	-
	คุณธรรม จริยธรรม	-	-	-	-	✓	-	✓	-
	ภาษาสากล	✓	-	-	-	✓	-	-	-
	มารยาทไทย	-	-	-	-	✓	-	✓	-
	ความสามารถด้านเทคโนโลยี	✓	-	-	-	-	-	-	-
	จิตสาธารณะ	-	✓	-	-	-	-	-	-

รายการ		โรงเรียนลำดับที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
	เอกลักษณ์ทางภาษาไทย	-	-	-	-	✓	-	-	-
	รักการอ่าน	-	-	-	-	-	-	-	✓
	มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	-	-	-	-	-	✓	-	-
	อนุรักษ์และดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ของท้องถิ่นล้านนา	-	-	✓	-	-	-	-	-
10	การกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา								
	กำหนดค่าเป้าหมายเป็นค่าร้อยละ (ร้อยละ 80 ขึ้นไป)	✓	-	-	-	✓	✓	-	-
	ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าเป้าหมาย	-	✓	-	-	-	-	-	-
	กำหนดค่าเป้าหมายในที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร และครูที่รับผิดชอบ	-	-	-	-	-	-	✓	-
	กำหนดค่าเป้าหมายโดยยึดมาตรฐานของต้นสังกัด และเพิ่มเติมในบริบทของโรงเรียน	-	✓	-	-	-	-	-	-
	กำหนดค่าเป้าหมายไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาและแผนประจำปี	-	-	-	-	✓	-	-	-
	เน้นกำหนดค่าเป้าหมายด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70	-	-	-	-	-	-	-	✓
11	การประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง								
	ประกาศแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยประชาสัมพันธ์ผ่านทางวารสาร เอกสารของโรงเรียน	-	-	✓	-	✓	-	✓	✓
	ประกาศ โดยการประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน	-	-	-	-	-	✓	-	✓
	กำหนดเป็นร้อยละโดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ SAR	✓	-	-	-	-	-	-	-
12	สถานศึกษามีการทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง								
	ประชาพิจารณ์ โดยใช้แบบสอบถาม	✓	-	-	-	✓	✓	-	-
	ประชาพิจารณ์โดยเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วม	-	-	✓	-	-	-	-	✓
	ประชุมทบทวนมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเป้าหมาย ในที่ประชุมครูที่ประชุมคณะกรรมการประเมินภายใน	-	-	-	-	-	-	✓	-
	แจ้งต่อคณะครู	-	-	-	-	✓	-	-	-
13	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา								
13.1	การแจ้งประชาสัมพันธ์								
	ผ่านทางหนังสือราชการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13.2	การจัดประชุมชี้แจง								

รายการ		โรงเรียนลำดับที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมชี้แจง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	โรงเรียนจัดการประชุมชี้แจงต่อที่ประชุมครู	-	-	-	✓	✓	-	-	-
13.3	การจัดฝึกอบรม								
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดฝึกอบรม	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	-
	โรงเรียนจัดฝึกอบรม	-	-	-	-	✓	-	-	-
	กำลังดำเนินการ	-	-	-	✓	-	-	-	-
	ไม่ได้รับการฝึกอบรม แต่ได้รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์	-	-	-	-	-	-	-	✓
13.4	การสนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ								
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมชี้แจง	✓	-	-	✓	-	✓	-	-
	แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ	-	-	✓	-	✓	-	-	-
	งบประมาณ ค่าเบี้ยประชุมให้ตามขนาดโรงเรียน	-	✓	-	-	-	-	-	-
	สนับสนุน	-	-	-	-	-	-	✓	-
	โรงเรียนรายงานขั้นตอนดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในให้แก่ต้นสังกัด	-	-	-	-	-	-	-	✓
13.5	การจัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง								
	มีศึกษานิเทศก์คอยให้คำปรึกษา แนะนำ	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมชี้แจง	-	-	-	-	-	✓	-	-
	ยังไม่ได้ดำเนินการ	-	-	-	-	-	-	✓	-
13.6	การนิเทศ กำกับ ติดตาม								
	มีศึกษานิเทศก์มาติดตามงานเป็นระยะ	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-
	การติดตามโดยคณะกรรมการประเมินภายในจากต้นสังกัด	-	-	✓	-	✓	-	-	-
	การติดตามโดยผู้บริหารและครูฝ่ายประกันคุณภาพ	-	-	-	✓	-	-	-	-
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมชี้แจง	-	-	-	-	-	✓	-	-
	การประชุมติดตามการทำงานระหว่างผู้บริหารกับครูที่รับผิดชอบ	-	-	-	-	-	-	-	✓
13.7	การช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้/สื่อต่างๆ								
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมชี้แจงและแจกเอกสาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14	การดำเนินการขับเคลื่อนการให้มาตรฐานการศึกษา								
14.1	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา								
	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติราชการประจำปี	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-

รายการ		โรงเรียนลำดับที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
	การแต่งตั้งคณะกรรมการ	✓	-	-	-	-	-	-	-
	การประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	✓	-	-	-	-	-	-	-
	การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์นักเรียน และผลการประเมินรอบ 2 เพื่อกำหนดจุดเน้นและเป้าหมายสูงขึ้น	-	-	-	✓	-	-	-	-
	วิเคราะห์ให้มาตรฐานของโรงเรียนสอดคล้องกับเกณฑ์สมศ.	-	-	-	-	-	-	-	✓
	กำลังดำเนินการ	-	✓	-	-	-	-	-	-
14.2	การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา								
	มีการประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	✓	-	-	✓	✓	-	-	-
	จัดทำโครงการที่สอดคล้องกับปัญหา แก่ปัญหาที่สัมพันธ์กับมาตรฐาน	-	-	-	-	✓	✓	-	✓
	ใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแนวทางในการจัดทำแผน	-	-	✓	-	-	-	-	-
	มีการวิเคราะห์มาตรฐานและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จตามศักยภาพของโรงเรียน	-	-	-	-	-	-	✓	-
	กำลังดำเนินการ	-	✓	-	-	-	-	-	-
14.3	การจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานศึกษา								
	โครงการที่จัดทำสนองความต้องการ และมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	โครงการที่จัดทำมีความสอดคล้องกับมาตรฐานของสมศ.	-	-	-	✓	-	-	-	✓
	กำลังดำเนินการ	-	✓	-	-	-	-	-	-
14.4	การใช้มาตรฐานสถานศึกษาเป็นตัวกำกับติดตามการดำเนินงานของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง								
	การนิเทศติดตามตามมาตรฐานการศึกษา	-	-	-	✓	✓	-	-	-
	มีการรายงานผลสำเร็จของโครงการต้องดำเนินการตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ และผลความสำเร็จที่แท้จริงเปรียบเทียบกับเป้าหมาย	-	-	-	-	-	-	✓	✓
	มีคณะกรรมการนิเทศติดตาม แต่ละกลุ่มแต่ละงาน	✓	-	-	-	-	-	-	-
	มีคณะกรรมการประเมิน ทบทวน เพื่อติดตาม คณะกรรมการนิเทศติดตามและสร้างเครื่องมือในการติดตาม/ประเมิน	✓	-	-	-	-	-	-	-
	คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผน	-	-	✓	-	-	-	-	-
	มีการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และสังเคราะห์แนวทางการปรับปรุง	-	-	-	-	-	-	-	✓

รายการ	โรงเรียนลำดับที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
กำหนดโครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	-	-	-	-	-	✓	-	-
กำลังดำเนินการ	-	✓	-	-	-	-	-	-
14.5 การแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน								
ได้รับความร่วมมือจากนักเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานเอกชนและชุมชน	-	-	-	✓	✓	✓	-	-
มีคณะกรรมการที่ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยแต่งตั้งจากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน	✓	-	-	-	-	-	-	-
ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกในการพัฒนาการศึกษา	-	-	✓	-	-	-	-	-
จัดประชุม เผยแพร่ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง	-	-	-	-	✓	-	-	✓
แสวงหาความเหมาะสมและสมควร	-	-	-	-	-	-	✓	-
15 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ								
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
การสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากร	-	-	-	-	✓	✓	✓	-
มีกิจกรรม/โครงการครบทุกมาตรฐานและมีการรายงานผลการจัดกิจกรรม	✓	-	-	-	-	-	-	-
การนิเทศ ติดตาม	✓	-	-	-	-	-	-	-
การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่	✓	-	-	-	-	-	-	-
การปฏิบัติงานโดยมุ่งวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน	-	-	-	-	-	✓	-	-
การสนับสนุนของผู้บริหาร	-	-	-	-	-	-	✓	-
การดำเนินการตามแผน	-	-	-	-	-	-	✓	-
16 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาและวิธีการดำเนินการแก้ไข								
16.1 ปัญหาอุปสรรค								
ความไม่เข้าใจของบุคลากร	✓	-	-	-	-	✓	-	-
บุคลากรที่รับผิดชอบงาน มีภาระงานสอนมาก	✓	-	✓	-	-	-	-	-
การมีส่วนร่วมของบุคลากร	✓	-	-	-	-	-	-	-
งบประมาณ	-	-	-	-	✓	-	-	-
การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด	-	-	-	-	-	-	✓	-
การจัดทำเอกสารเนื่องจากมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้เปลี่ยนแปลง	-	-	-	-	-	-	-	✓

รายการ		โรงเรียนลำดับที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
16.2	แนวทางแก้ไข								
	สร้างความตระหนัก ประชุมชี้แจง จัดทำเอกสารคู่มือ	✓	-	-	-	-	✓	-	-
	การนิเทศติดตามและการประสานงานให้เข้มแข็งขึ้น	✓	-	-	-	-	-	✓	-
	ลดภาระงาน และหาบุคลากรมาเพิ่มเติม	✓	-	-	-	-	-	-	-
	นำเอาระบบประกันคุณภาพภายในให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารการศึกษา	-	-	-	-	-	✓	-	-
	การอภิปรายร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อหาแนวทางแก้ไข	-	-	-	-	-	-	-	✓
	ปรึกษาโรงเรียนในเครือข่าย	-	-	-	-	-	-	-	✓
17	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ								
	มีผู้เชี่ยวชาญส่วนกลางมาให้ความรู้ด้านประกันคุณภาพ	✓	-	✓	-	-	-	-	-
	ให้ต้นสังกัดนิเทศ ติดตาม	-	-	-	-	-	✓	-	-
	สร้างความเข้าใจเรื่องมาตรฐานการศึกษาให้กับบุคลากรภายในโรงเรียน	-	✓	-	-	-	-	-	-
	จัดทำมาตรฐานการศึกษา	-	-	-	✓	-	-	-	-
	ให้บุคลากรร่วมวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน	-	-	-	-	-	-	✓	-
	การนำมาตรฐานการศึกษามาปฏิบัติทำให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง	-	-	-	-	-	-	-	✓
	การนำเกณฑ์การประเมินภายนอกรอบ 3 มาใช้ในปีนี้เร็วเกินไป ควรเปิดโอกาสโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันวางแผนอย่างน้อย 1 ปี	-	-	-	-	-	-	-	✓

ตอนที่ 2 แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้แบ่งนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อ คือ

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา 3) สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยสนับสนุนปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ รายละเอียดแต่ละหัวข้อนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 125 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 111 คน (ร้อยละ 88.80) เพศหญิง จำนวน 14 คน (ร้อยละ 11.20) และตำแหน่งศึกษานิเทศก์ จำนวน 133 คน แยกเป็นเพศชาย มีจำนวน 72 คน (ร้อยละ 54.14) เพศหญิง มีจำนวน 61 คน (ร้อยละ 45.86) และส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 89.15 ปริญญาตรีร้อยละ 7.36 ในส่วนของระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษานั้น พบว่า เป็นผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเวลา 3-5 ปี จำนวน 101 คน (ร้อยละ 39.15) รองลงมา ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 88 คน (ร้อยละ 34.11) และรับผิดชอบตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำนวน 69 คน (ร้อยละ 26.74) ตามลำดับ สำหรับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม จำนวน 230 คน (ร้อยละ 89.15) ที่เหลือไม่เคยเข้ารับการอบรม จำนวน 28 คน

(ร้อยละ 10.85) เมื่อพิจารณาจำนวนครั้งสำหรับผู้เคยเข้ารับการอบรมทั้งหมด จำนวน 230 คน พบว่า ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมจำนวน 1-2 ครั้ง จำนวน 196 คน (ร้อยละ 75.97) รองลงมาเข้ารับการอบรมจำนวน 3-4 ครั้ง จำนวน 41 คน (ร้อยละ 15.89) และอบรม จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 21 คน (ร้อยละ 8.14) เมื่อพิจารณาจำนวนบุคลากรในกลุ่มงานที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า มีผู้รับผิดชอบ จำนวน 3 คน มากที่สุด (ร้อยละ 42.25) รองลงมามีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 27.91)

ตารางที่ 4.21 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าแบ่ง				รวม	
	รอง พอ. สพป/สพม.		ศึกษานิเทศก์			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	111	88.80	72	54.14	183	70.93
หญิง	14	11.20	61	45.86	75	29.07
รวม	125	100.00	133	100.00	258	100.00
ระดับการศึกษา						
ปริญญาตรี	10	8.00	9	6.77	19	7.36
ปริญญาโท	109	87.20	121	90.98	230	89.15
ปริญญาเอก	6	4.80	3	2.26	9	3.49
รวม	125	100.00	133	100.00	258	100.00
ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา						
ต่ำกว่า 3 ปี	60	48.00	28	21.05	88	34.11
3 – 5 ปี	47	37.60	54	40.60	101	39.15
ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป	18	14.40	51	38.35	69	26.74
รวม	125	100.00	133	100.00	258	100.00
การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา						
ไม่เคย	16	12.80	12	9.02	28	10.85
เคย	109	87.20	121	90.98	230	89.15
รวม	125	100.00	133	100.00	258	100.00

ตัวแปร	ตำแหน่ง				รวม	
	รอง ผอ. สพป/สพม.		ศึกษานิเทศก์			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา						
1 – 2 ครั้ง	105	84.00	91	68.42	196	75.97
3 – 4 ครั้ง	15	12.00	26	19.55	41	15.89
5 ครั้งขึ้นไป	5	4.00	16	12.03	21	8.14
รวม	125	100.00	133	100.00	258	100.00
จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา						
1 คน					24	9.30
2 คน					72	27.91
3 คน					109	42.25
4 คน					31	12.02
5 คน					14	5.43
6 คน					6	2.33
7 คน					2	0.78
รวม					258	100.00

2.2 แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนี้แบ่งนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อย่อย ได้แก่ 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 2) การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลังได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 3) การส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ และ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ แต่ละหัวข้อมำเสนอตามลำดับดังนี้

2.2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

จากตารางที่ 4.22 และแผนภาพที่ 4.7 พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ จำนวน 256 คน

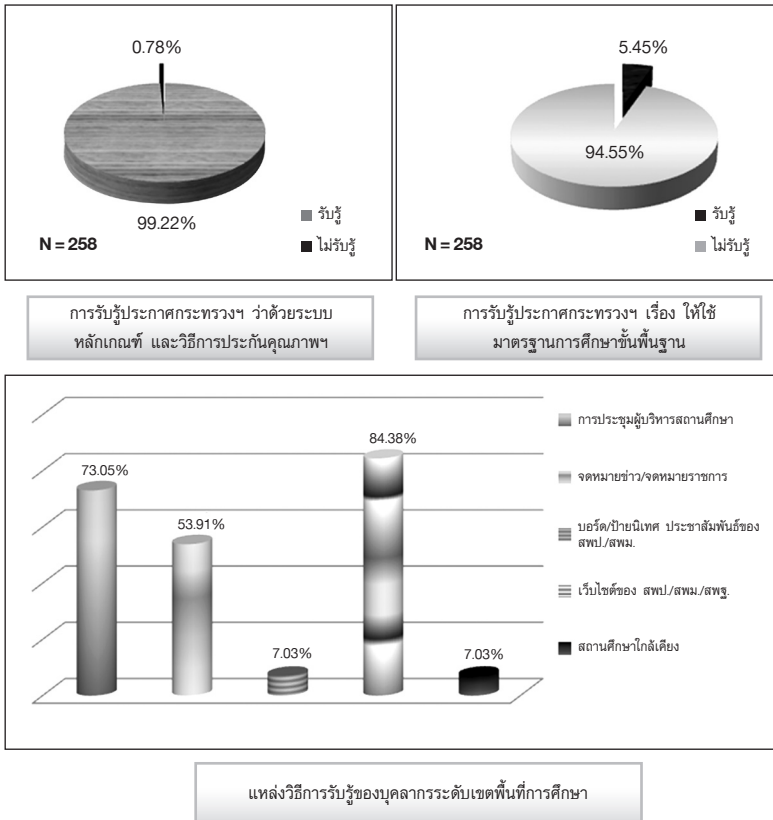
(ร้อยละ 99.22) รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีเพียงจำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.78) ที่ไม่รับรู้ ส่วนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า มีจำนวน 244 คน (ร้อยละ 94.55) ที่รับรู้ และไม่รู้ มีจำนวน 14 คน (ร้อยละ 5.45)

วิธีการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพฯ พบว่า เว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นวิธีรับข่าวสารที่มีผู้รับมากที่สุด คือ มีจำนวน 228 คน (ร้อยละ 89.06) รองลงมา คือ การประชุมสัมมนา จำนวน 210 คน (ร้อยละ 82.03) จัดหมายข่าว/จดหมายราชการ จำนวน 138 คน (ร้อยละ 53.91) บอร์ด/ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 10.16) และจากเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จำนวน 23 คน (ร้อยละ 9.98) ส่วนวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานั้น ก็สอดคล้องกับวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ผ่านทางเว็บไซต์มากที่สุด จำนวน 216 คน (ร้อยละ 84.38) และน้อยที่สุดคือ จากบอร์ด/ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จำนวนเท่ากัน 18 คน (ร้อยละ 7.09) และเมื่อพิจารณาจำนวนช่องทางที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทั้ง 5 ช่องทางนั้น พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการรับทราบประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาจาก 2 ช่องทาง มากที่สุด จำนวน 108 คน (ร้อยละ 41.86) รองลงมา คือ 3 ช่องทาง จำนวน 79 คน (ร้อยละ

30.62) และรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ สอดคล้องกับช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา คือ จากจำนวน 2 ช่องทางมากที่สุด จำนวน 102 คน (ร้อยละ 41.80)

ตารางที่ 4.22 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

รายการ	ข้อมูลข่าวสาร			
	ประกาศกฎกระทรวงฯ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพฯ		ประกาศกระทรวงฯ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ข่าวสาร				
รับรู้	256	99.22	244	5.45
ไม่รับรู้	2	0.78	14	94.55
รวม	258	100.00	258	100.00
ช่องทางที่ได้รับข่าวสาร				
ประชุมผู้บริหารสถานศึกษา	210	82.03	187	73.05
จดหมายข่าว/จดหมายราชการ	138	53.91	138	53.91
บอร์ด/ป้ายนิเทศ ประชาสัมพันธ์ของ สพป./สพม	26	10.16	18	7.03
เว็บไซต์ของ สพป./สพม/สพฐ.	228	89.06	216	84.38
สถานศึกษาใกล้เคียง	23	9.98	18	7.03
จำนวนช่องทางที่ได้รับข่าวสาร				
รับรู้ทุกช่องทาง	9	3.49	5	2.05
รับทราบ 4 ช่องทาง	23	8.91	13	5.33
รับทราบ 3 ช่องทาง	79	30.62	70	28.69
รับทราบ 2 ช่องทาง	108	41.86	102	41.80
รับทราบ 1 ช่องทาง	37	15.12	54	22.13
รวม	256	100.00	244	100.00

แผนภาพที่ 4.7 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาและแหล่งวิธีการรับรู้ของบุคลากรระดับเขตพื้นที่ การศึกษา

2.2.2 การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลังได้รับรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

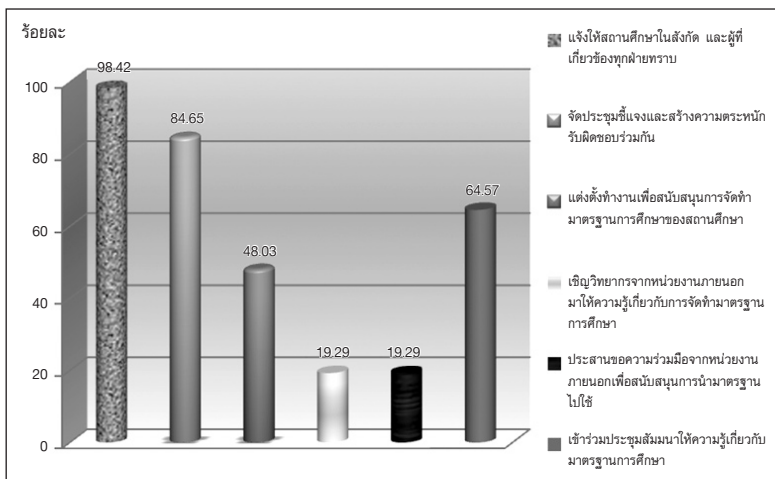
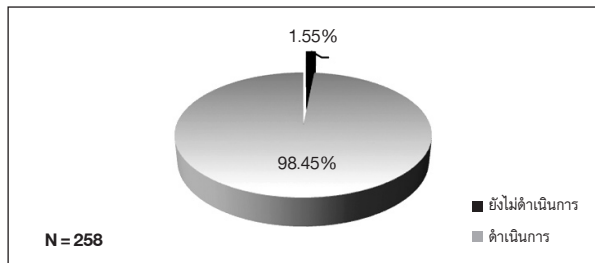
จากตารางที่ 4.23 และแผนภาพที่ 4.8 พบว่าบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การ

ปฏิบัติแล้ว จำนวน 254 คน (ร้อยละ 98.45) และยังไม่ได้ดำเนินการ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.55) เมื่อพิจารณาวิธีที่ได้ดำเนินการที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายทราบ จำนวน 250 คน (ร้อยละ 98.42) รองลงมา ได้แก่ การจัด ประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน จำนวน 215 คน (ร้อยละ 84.65) และการเข้าร่วมประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 164 คน (ร้อยละ 64.57) ตามลำดับ ส่วนวิธีการที่มีความถี่ต่ำสุด ได้แก่ การประสานขอความร่วมมือจาก หน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการนำมาตรฐานไปใช้ จำนวน 49 คน (ร้อยละ 19.29) และเมื่อพิจารณาถึงวิธีดำเนินการ พบว่า มีการ ดำเนินการหลายวิธีการ โดยวิธีการที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การดำเนินการ 3 วิธีจำนวนสูงสุด จำนวน 66 คน (ร้อยละ 25.98) รองลงมา ดำเนินการ 4 วิธี จำนวน 52 คน (ร้อยละ 20.47) และ ดำเนินการ 2 วิธี จำนวน 49 คน (ร้อยละ 19.29) ตามลำดับ

หากพิจารณาวิธีการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปดำเนินการ มากที่สุด พบว่ามีจำนวน 4 วิธีการ มากที่สุด คือ 1) การแต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน 3) การ ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการนำ มาตรฐานไปใช้ และ 4) การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา มีความถี่เท่ากัน จำนวน 41 คน (ร้อยละ 62.12)

ตารางที่ 4.23 การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ		
ยังไม่ดำเนินการ	4	1.55
ดำเนินการ	254	98.45
รวม	258	100.00
วิธีที่ได้ดำเนินการ		
แจ้งให้สถานศึกษาในสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ	250	98.42
จัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักกับผิชอบร่วมกัน	215	84.65
แต่งตั้งทำงานเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	122	48.03
ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการนำมาตรฐานไปใช้	49	19.29
เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษา	98	19.29
เข้าร่วมประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา	164	64.57
จำนวนวิธีที่ได้ดำเนินการ		
ดำเนินการทุกวิธี	35	13.18
ดำเนินการ 5 วิธี	33	12.99
ดำเนินการ 4 วิธี	52	20.47
ดำเนินการ 3 วิธี	66	25.98
ดำเนินการ 2 วิธี	49	19.29
ดำเนินการวิธีเดียว คือ แจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	19	7.48
รวม	254	100.00
วิธีที่นำไปดำเนินการมากที่สุด		
แต่งตั้งคณะทำงานฯ สร้างความตระหนักกับผิชอบร่วมกัน ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้	41	62.12
ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา	12	18.18
แต่งตั้งคณะทำงานฯ สร้างความตระหนักกับผิชอบร่วมกัน ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก และเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา	9	13.64
จัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักกับผิชอบร่วมกัน ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้	4	6.06
รวม	66	100.00

แผนภาพที่ 4.8 การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ

2.2.3 การส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

จากตารางที่ 4.24 พบว่า วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การแจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้

สถานศึกษาทราบ จำนวน 242 คน (ร้อยละ 93.80) รองลงมา ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา จำนวน 211 คน (ร้อยละ 81.78) และการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด จำนวน 197 คน (ร้อยละ 76.36) ตามลำดับ และใช้วิธีการที่ใช้น้อยที่สุด คือ การช่วยเหลือ สนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา จำนวน 49 คน (ร้อยละ 18.99) และเมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้ในการส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษา พบว่า มีการดำเนินการสูงสุด จำนวน 8 วิธี จำนวน 56 คน (ร้อยละ 21.71) ซึ่งวิธีการที่ใช้ คือ ส่งเสริมสนับสนุนในทุกข้อรายการ ยกเว้นการช่วยเหลือ สนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งมีความถี่สูงสุด จำนวน 53 คน (ร้อยละ 94.64)

ตารางที่ 4.24 การส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

รายการ	จำนวน (n=258)	ร้อยละ
การส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ		
1.แจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ	242	93.80
2.จัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา	211	81.78
3.จัดฝึกอบรมเรื่องมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษา	159	61.63
4.สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	177	68.60
5.จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง เพื่อการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	129	50.00
6.จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง ให้ความรู้เรื่องการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ	170	65.89
7.นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด	197	76.36
8.ช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้/สื่อต่างๆ	186	72.09
9.ช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา	49	18.99

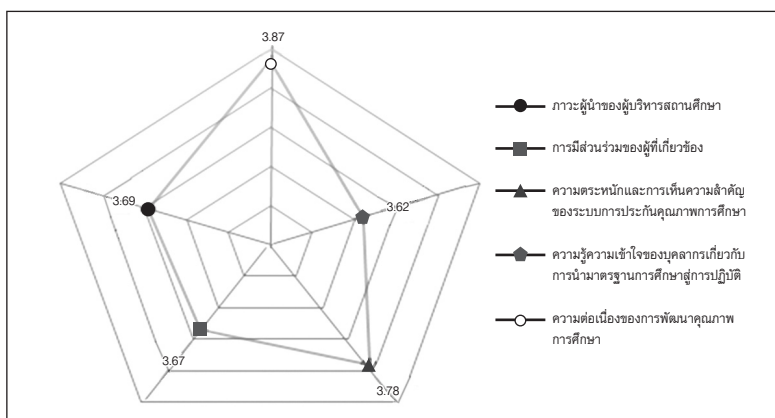
รายการ	จำนวน (n=258)	ร้อยละ
จำนวนวิธีที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน		
1.ดำเนินการทุกวิธี	33	12.79
2.ดำเนินการ 8 วิธี	56	21.71
3.ดำเนินการ 7 วิธี	24	9.30
4.ดำเนินการ 6 วิธี	33	12.79
5.ดำเนินการ 5 วิธี	33	12.79
6.ดำเนินการ 4 วิธี	33	12.79
7.ดำเนินการ 3 วิธี	29	11.24
8.ดำเนินการ 2 วิธี	11	4.26
9.ดำเนินการวิธีเดียว	6	2.32
รวม	258	100
วิธีที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนมากที่สุด (8 วิธี)		
1.ส่งเสริมสนับสนุนในทุกข้อยกเว้นการช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา	53	94.64
2.ส่งเสริมสนับสนุนในทุกข้อยกเว้นจัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง เพื่อการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2	3.57
3.ส่งเสริมสนับสนุนในทุกข้อยกเว้นการสนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	1	1.79
รวม	56	100

2.2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ

จากตารางที่ 4.25 และแผนภาพที่ 4.9 พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างบปัจจัยทุกด้านส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด มีค่าระหว่างร้อยละ 65.22 – 88.24 โดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าสูงสุด (ร้อยละ 88.24) และผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.62 – 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.38 – 0.54

ตารางที่ 4.25 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ

ที่	ปัจจัย	ระดับการปฏิบัติ				เฉลี่ย		ความ หมาย
		น้อย ที่สุด	น้อย	มาก	มาก ที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	
1	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	1 (0.39)	1 (0.39)	28 (10.98)	255 (88.24)	3.87	0.38	มาก
2	การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	8 (3.16)	80 (3.62)	165 (65.22)	3.62	0.55	มาก
3	ความตระหนักและการเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	2 (0.78)	2 (0.78)	46 (18.11)	204 (80.31)	3.78	0.51	มาก
4	ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ	0 (0.00)	4 (1.97)	75 (29.13)	175 (68.90)	3.67	0.51	มาก
5	ความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	0 (0.00)	4 (1.57)	72 (28.35)	178 (70.08)	3.69	0.50	มาก

แผนภาพที่ 4.9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จตามความคิดเห็นของ
บุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ตารางที่ 4.26 พบว่า สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามข้อรายการ จำนวน 10 ข้อรายการ ที่มีระดับการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวนสูงสุด มีจำนวน 5 ข้อรายการ ได้แก่ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 139 คน (ร้อยละ 54.30) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการศึกษาวិเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและใช้ข้อมูลตามสภาพจริง จำนวน 133 คน (ร้อยละ 51.95) จัดโครงการหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 131 คน (ร้อยละ 40.63) รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ จำนวน 106 คน (ร้อยละ 41.57) และนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนและเป็นไปตามกำหนดเวลา จำนวน 104 คน (ร้อยละ 40.63) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ระหว่าง 3.95–4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.90–1.12 รองลงมา มีระดับการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 70–79 จำนวนสูงสุด มีจำนวน 5 ข้อรายการ ได้แก่ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและ การพัฒนาการเรียนการสอน จำนวน 116 คน (ร้อยละ 45.31) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม จำนวน 100 คน (ร้อยละ 39.06) จัดทำรายงานประจำปีที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาและจัดส่งต้นสังกัดตามเวลาที่กำหนด จำนวน 96 คน (ร้อยละ 37.50) มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคล และ ระดับสถานศึกษา จำนวน 80 คน (ร้อยละ 31.25) พัฒนาสถานศึกษา

ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงาน จำนวน 96 คน (ร้อยละ 37.50) โดยมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่า ระหว่าง 3.75–3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.95–1.09 ยกเว้นเพียงข้อรายการเดียวที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.05

ตารางที่ 4.26 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=256)					$\bar{x}$ (S.D.)	ความ หมาย
		<50%	50-59%	60-69%	70-79%	80% ขึ้นไป		
1	จำนวนสถานศึกษาที่จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและใช้ข้อมูลตามสภาพจริง	8 (3.13)	11 (4.30)	43 (16.80)	61 (23.83)	133 (51.95)	4.17 (1.056)	มาก
2	จำนวนสถานศึกษาที่จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3 (1.17)	10 (3.91)	41 (16.02)	63 (24.61)	139 (54.30)	4.27 (0.946)	มาก
3	จำนวนสถานศึกษาที่นำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน และเป็นไปตามกำหนดเวลา	3 (1.17)	15 (5.86)	43 (16.80)	91 (35.55)	104 (40.63)	4.09 (0.954)	มาก
4	จำนวนสถานศึกษาที่จัดโครงการหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3 (1.17)	8 (3.13)	38 (14.84)	76 (29.69)	131 (40.63)	4.27 (0.907)	มาก
5	จำนวนสถานศึกษาที่นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน	5 (1.95)	18 (7.03)	39 (15.23)	116 (45.31)	78 (30.77)	3.95 (0.957)	มาก

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=256)					x̄ (S.D.)	ความ หมาย
		<50%	50-59%	60-69%	70-79%	80% ขึ้นไป		
6	จำนวนสถานศึกษาที่มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา	10 (3.91)	22 (8.59)	67 (26.17)	80 (31.25)	77 (30.08)	3.75 (1.095)	มาก
7	จำนวนสถานศึกษาที่รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	10 (3.92)	19 (7.45)	50 (19.61)	70 (27.45)	106 (41.57)	3.95 (1.125)	มาก
8	จำนวนสถานศึกษาที่ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม	4 (1.56)	22 (8.59)	49 (19.14)	100 (39.06)	81 (31.64)	3.91 (0.994)	มาก
9	จำนวนสถานศึกษาที่จัดทำรายงานประจำปีที่จะท่อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา และจัดส่งต้นสังกัดตามเวลาที่กำหนด	6 (2.34)	22 (8.59)	37 (14.45)	96 (37.50)	95 (37.11)	3.98 (1.036)	มาก
10	จำนวนสถานศึกษาที่พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงาน	12 (4.69)	39 (15.23)	74 (28.91)	96 (37.50)	35 (13.67)	3.40 (1.051)	ปานกลาง

2.4 ปัจจัยสนับสนุน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

2.4.1 ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด คือ ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (ร้อยละ 57.36) รองลงมา คือ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ (ร้อยละ 56.59) ครูและบุคลากร

มีความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำสู่การปฏิบัติได้ (ร้อยละ 55.81) และมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 50.78) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

ที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	148	57.36
2	ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญ และมีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ	146	56.59
3	ครูและบุคลากร มีความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำสู่การปฏิบัติได้	144	55.81
4	การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	131	50.78
5	ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน	127	49.22
6	งบประมาณ	121	46.90
7	ผู้บริหารโรงเรียนและ ผู้บริหารเขตพื้นที่	15	5.81
8	นโยบายหรือจุดเน้นจากเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดที่ชัดเจน	5	1.94
9	หน่วยงานต้นสังกัดประชุม สัมมนาชี้แจงให้ความรู้ ให้เห็นความสำคัญ	5	1.16
10	การจัดให้มีการสรุปรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมา	5	1.16
11	การพัฒนาสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศติดตาม เป็นที่เลี้ยงให้ความรู้สู่การปฏิบัติ	4	1.55
12	บุคลากรในสถานศึกษามีความพร้อม และได้รับการพัฒนา	3	1.16
13	การเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง สมาชิกองค์กร มีการทำงานเป็นทีม	3	1.16
14	การส่งเสริมสนับสนุน ให้กำลังใจ การให้รางวัลกับโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ	2	0.78
15	การมีเอกสาร สื่อที่เกี่ยวข้อง	2	0.78
16	ระบบบริหารจัดการที่ดี	2	0.78
17	การนำผลการประเมินไปใช้	2	0.78
18	การจัดลำดับความสำคัญของงาน	1	0.39
19	การจัดระบบข้อมูลจากสารสนเทศ	1	0.39
20	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ	1	0.39
21	จุดเน้น วิสัยทัศน์ พันธกิจ ชัดเจน	1	0.39
22	การได้รับการเสนอแนะจากองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	0.39
23	การมีบทลงโทษสำหรับครู และผู้บริหารสถานศึกษา	1	0.39
24	การปฏิบัติจริงและต่อเนื่อง	1	0.39

ที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
25	ความรู้ความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรทุกคน	1	0.39
26	ความรวดเร็ว และการสื่อสารโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี	1	0.39
27	การกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานสนับสนุนและให้การนิเทศติดตาม	1	0.39
28	ผู้รับผิดชอบระดับนโยบายต้องเน้นย้ำผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาให้เห็นความสำคัญ	1	0.39
29	การมีบุคลากรเพียงพอ	1	0.39
30	การมีคู่มือหรือแนวทางปฏิบัตินำมาตราฐานสู่การปฏิบัติ	1	0.39
31	การใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด	1	0.39
32	สมรรถนะและวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของผู้บริหาร และครู	1	0.39

2.4.2 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำมาตราฐานไปสู่การปฏิบัติ (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุน (ร้อยละ 46.12) และผู้บริหารขาดความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบและไม่เห็นความสำคัญ (ร้อยละ 45.74) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำมาตราฐานไปสู่การปฏิบัติ	129	50.00
2	ขาดงบประมาณในการสนับสนุน	119	46.12
3	ผู้บริหารขาดความตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และไม่เห็นความสำคัญ	118	45.74
4	ครูและบุคลากรมีไม่เพียงพอ	60	23.26
5	ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผล	60	23.26
6	ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากภาระงานเพิ่มมากขึ้น	50	19.38
7	ผู้บริหารโรงเรียนไม่เป็นผู้นำ ไม่มีความรู้ ไม่ให้ความสำคัญ ไม่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	4	1.55

ที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
8	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการประกาศในเวลาที่ไม่ใกล้เคียงกับช่วงที่จำเป็นต้องใช้	3	1.16
9	บุคคลากรขาดความตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และไม่เห็นความสำคัญ	2	0.78
10	การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ยังไม่เป็นระบบ และขาดความต่อเนื่อง	2	0.78
11	สถานศึกษาไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานลงสู่การปฏิบัติ	2	0.78
12	บุคลากรไม่ดำเนินการ มีการทำงานแบบเดิมๆ ขาดความรู้ความเข้าใจ	2	0.78
13	สถานศึกษาต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างคิด ไม่สามารถหลอมรวมงานในสถานศึกษาให้เป็นเรื่องเดียวกันได้	1	0.39
14	ในเขตชายแดนภาคใต้บุคลากรย้ายโรงเรียนบ่อย เนื่องจากปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบ	1	0.39
15	หน่วยงานกำลังสนับสนุนในการใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างฉบับเดิมและฉบับใหม่จะยึดมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในการปฏิบัติ	1	0.39
16	มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบจำนวนมาก ทำให้มีการให้ความรู้ไม่ทั่วถึงและในเขตพื้นที่ที่ไม่ใช่เขต 1 มีบุคลากรน้อย แต่ภาระงานเท่ากันทุกเขต	1	0.39
17	สถานศึกษาไม่ทำความเข้าใจให้กับคณะครูในการนำไปปฏิบัติ	1	0.39
18	โรงเรียนขนาดเล็กไม่มีความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1	0.39
19	ผู้นำหรือผู้บริหารไม่ทำงานตามกระบวนการ PDCA	1	0.39

2.4.3 การดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.29 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุมสัมมนาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ 48.06) รองลงมา คือ กำหนดแผนการนิเทศติดตามให้เป็นระบบและต่อเนื่อง (ร้อยละ 45.35) และสร้างความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบและให้เห็นถึงความสำคัญ (ร้อยละ 39.92) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 การดำเนินการแก้ไขปัญหาลู่ปรดเกี่ยวกับการนำมาตรฐาน
การศึกษาชั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	จัดให้มีการประชุม สัมมนาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ	124	48.06
2	กำหนดแผนการนิเทศติดตามให้เป็นระบบ และต่อเนื่อง	117	45.35
3	สร้างความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบ และให้เห็นถึงความสำคัญ	103	39.92
4	นิเทศ ชี้แจงทำความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้โรงเรียนติดตามความเคลื่อนไหว	3	0.78
5	พัฒนาทั้งระบบ มีการให้ดูแลและให้โทษ	2	0.78
6	ให้ศึกษาแนวทางดำเนินงานตามกฎกระทรวงฯ กำหนดไว้	1	0.39
7	แจ้งแนวปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาภายในสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ	1	0.39
8	แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และจัดหาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	1	0.39
9	สรุปและรายงานผลเพื่อพัฒนาต่อไป	1	0.39
10	ออกเป็นคำสั่งให้รับผิดชอบ	1	0.39
11	จัดทำเอกสารสรุปสาระของระบบการประกันคุณภาพฯ ที่เข้าใจง่าย	1	0.39
12	ให้งบประมาณในการดำเนินการ	1	0.39
13	จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	1	0.39
14	ใช้ระบบเครือข่ายเข้ามาช่วยเหลือในการดูแลสถานศึกษาให้ทั่วถึง	1	0.39

2.4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.30 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ 48.06) นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 46.90) และสร้างความตระหนัก ให้เห็นความสำคัญ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 46.12) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ	125	48.45
2	นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง	121	46.90
3	สร้างความตระหนัก ให้เห็นความสำคัญ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	119	46.12
4	จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ มีเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	107	41.47
5	จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพให้แก่สถานศึกษา	60	23.26
6	สนับสนุนเอกสาร สื่อที่เกี่ยวข้อง	60	23.26
7	สร้างขวัญกำลังใจ เช่น การยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติ	50	19.38
8	หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและรวดเร็ว	45	17.44
9	จัดทำคู่มือและแนวทางการดำเนินงานให้กับโรงเรียน	40	15.50
10	สร้างระบบฐานข้อมูล และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	3	1.16
11	นำมาตรฐานการศึกษามากำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการทุกปี	3	1.16
12	ให้ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	0.78
13	ให้ครูมีความรู้ในเรื่องการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	2	0.78
14	นำผลการประเมินมาพัฒนาอย่างเป็นระบบ และให้มีจิตสาธารณะ	2	0.78
15	เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา	2	0.78
16	มีการสรุปและรายงานผล	2	0.78
17	มีการวางแผนการทำงานเพื่อกำหนดเป้าหมายและวิธีการให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ชัดเจน	2	0.78
18	มาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย	2	0.78
19	ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำเกณฑ์การประเมิน (เกณฑ์การพิจารณา) คำนำนักของแต่ละตัวบ่งชี้	1	0.39
20	มีรายงานประจำปีตามแผนที่กำหนด	1	0.39
21	ปฏิบัติจริงและต่อเนื่อง	1	0.39
22	อย่าสับสนกับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	1	0.39
23	ผู้บริหารการศึกษาต้องมีนโยบายชัดเจน ทำจริง จริงจัง	1	0.39
24	ให้ประกาศใช้มาตรฐานของสถานศึกษาภายในปีการศึกษา 2554	1	0.39

ที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
25	ให้ความรู้แก่ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบในการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติ	1	0.39
26	ให้ครูเข้าใจการประกันคุณภาพที่สอดคล้องกัน และมีแนวทางในการเก็บหลักฐานอ้างอิงต่างๆ ให้ชัดเจน	1	0.39
27	ควรประกาศให้ใช้มาตรการของต้นสังกัด โดยระบุให้ใช้โดยเคร่งครัด	1	0.39
28	จัดทรวัดกรรมที่เกิดจากการปฏิบัติจริง	1	0.39
29	ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพ	1	0.39
30	ควรมีการประเมินภายในสถานศึกษาทุกปี	1	0.39
31	ประกวดแนวทางปฏิบัติ ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติการประกันคุณภาพภายใน และสนับสนุนงานวิจัยการประกันคุณภาพภายใน	1	0.39
32	กำหนดให้ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่	1	0.39
33	ควรจัดทำ โรงเรียนต้นแบบในการนำมาตรฐานลงสู่การปฏิบัติ	1	0.39
34	แจ้งประชาสัมพันธ์ทาง E-office ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	0.39
35	มาตรฐานการศึกษาทุกระดับควรสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในแต่ละพื้นที่	1	0.39
36	ควรมีเกณฑ์พิจารณามาตรฐานที่ 14 และ 15 ของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ชัดเจน	1	0.39

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรระดับสถานศึกษาและระดับเขต พื้นที่การศึกษา

ผลการวิเคราะห์ในตอนนี้แบ่งนำเสนอออกเป็น 2 หัวข้อ คือ

- 1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับสถานศึกษา และ
- 2) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษารายละเอียดแต่ละหัวข้อนำเสนอตามลำดับดังนี้

3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนี้แบ่งนำเสนอผลออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ 1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม 2) ระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร 3) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง การเข้ารับการอบรม และระดับที่เปิดสอน และ 4) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน รายละเอียดแต่ละหัวขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

3.1.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม

จากตารางที่ 4.31 แสดงผลการตรวจสอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 30 ข้อรายการ โดยภาพรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 30.93 – 98.20 โดยข้อรายการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 98.20) 2) การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน (ร้อยละ 97.55) และ 3) การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน (ร้อยละ 97.05) ส่วนข้อรายการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด

3 ลำดับได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวง เน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.) (ร้อยละ 30.93) 2) การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ (ร้อยละ 32.24) และ 3) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา (ร้อยละ 39.77)

เมื่อพิจารณาจำแนกตามตำแหน่ง สรุปได้ว่ากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษามีมีโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 34.93 – 99.13 โดยข้อรายการที่มีมีโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน (ร้อยละ 99.13) 2) การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน (ร้อยละ 98.25) และ 3) การประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย และการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน (ร้อยละ 97.38) ส่วนข้อรายการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีมีโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบหลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวง เน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.) (ร้อยละ 34.93) 2) การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐาน เพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ (ร้อยละ

35.37) และ 3) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา (ร้อยละ 39.74)

ส่วนกลุ่มครูมีมีโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 28.53 – 98.95 โดยข้อรายการที่มีมีโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา) (ร้อยละ 98.95) 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และ 3) การกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน (ร้อยละ 97.12) ส่วนข้อรายการที่มีมีโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบหลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.) (ร้อยละ 28.53) 2) การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา ต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบ สามเป็นหลักสำคัญ (ร้อยละ 30.37) และ 3) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา (ร้อยละ 39.01)

ตารางที่ 4.31 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มี
 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาถูกต้องและ
 คลาดเคลื่อน

ข้อรายการ	มโนทัศน์	ค่าแบ่ง				รวม	
		ผู้บริหารฯ		ครู			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	ถูกต้อง	94	41.05	149	39.01	243	39.77
	คลาดเคลื่อน	135	58.95	233	60.99	368	60.23
2. หลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยอาศัยวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ	ถูกต้อง	221	96.51	369	96.60	590	96.56
	คลาดเคลื่อน	8	3.49	13	3.40	21	3.44
3. วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	ถูกต้อง	222	96.94	365	95.55	587	96.07
	คลาดเคลื่อน	7	3.06	17	4.45	24	3.93
4. การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ	ถูกต้อง	81	35.37	116	30.37	197	32.24
	คลาดเคลื่อน	148	64.63	266	69.63	414	67.76
5. ผู้กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาและคณะผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา	ถูกต้อง	154	67.25	253	66.32	407	66.61
	คลาดเคลื่อน	75	32.75	129	33.77	204	33.39
6. การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบหลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.)	ถูกต้อง	80	34.93	109	28.53	189	30.93
	คลาดเคลื่อน	149	65.07	273	71.47	422	69.07

ข้อรายการ	โมโนทัศน	ค่าแบ่ง				รวม	
		ผู้บริหารฯ		ครู			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	ถูกต้อง	221	96.51	371	97.12	592	96.89
	คลาดเคลื่อน	8	3.49	11	2.88	19	3.1
8. สถานศึกษาต้องนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา	ถูกต้อง	222	96.94	378	98.95	600	98.20
	คลาดเคลื่อน	7	3.06	4	1.05	11	1.80
9. การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	ถูกต้อง	226	98.69	374	97.91	600	98.20
	คลาดเคลื่อน	3	1.31	8	2.09	11	1.80
10. การประกันคุณภาพเป็นเรื่องเฉพาะกิจ เกิดกระแสชั่วคราว อีกไม่นานก็เลิกล้มไป อีกตามนโยบายของผู้มีอำนาจ	ถูกต้อง	182	79.48	285	74.61	467	76.43
	คลาดเคลื่อน	47	20.52	97	25.39	144	23.57
11. การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก	ถูกต้อง	102	44.54	151	39.53	253	41.41
	คลาดเคลื่อน	127	55.46	231	60.47	358	58.59
12. การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน	ถูกต้อง	227	99.13	366	95.81	593	97.05
	คลาดเคลื่อน	2	0.87	16	4.19	18	2.95
13. การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติตามกกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร	ถูกต้อง	170	74.24	259	67.98	429	70.33
	คลาดเคลื่อน	59	25.76	122	32.02	181	29.67
14. การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน	ถูกต้อง	225	98.25	371	97.12	596	97.55
	คลาดเคลื่อน	4	1.75	11	2.88	15	2.45

ข้อรายการ	โมโนทัศน์	ตำแหน่ง				รวม	
		ผู้บริหารฯ		ครู			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. การประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย	ถูกต้อง	223	97.38	367	96.07	590	96.56
	คลาดเคลื่อน	6	2.62	15	3.93	21	3.44
16. การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา	ถูกต้อง	219	95.63	345	90.31	564	92.31
	คลาดเคลื่อน	10	4.37	37	9.69	47	7.69
17. การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	ถูกต้อง	225	98.25	365	95.55	590	96.56
	คลาดเคลื่อน	4	1.75	17	4.45	21	3.44
18. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสามารถวัดว่าจ้างหรือขอให้บุคคลอื่นๆ ดำเนินการแทนได้	ถูกต้อง	201	87.77	326	85.34	527	86.25
	คลาดเคลื่อน	28	12.23	56	14.66	84	13.75
19. การประกันคุณภาพต้องเกิดจากการยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ถูกต้อง	298	95.20	361	94.50	527	94.75
	คลาดเคลื่อน	11	4.80	21	5.50	84	5.24
20. รายงานประจำปีของสถานศึกษากับรายงานที่ส่งเพื่อขอประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายงานคนละฉบับ	ถูกต้อง	213	93.01	341	89.27	554	90.67
	คลาดเคลื่อน	16	6.99	41	10.73	57	9.33
21. รายงานประจำปีของสถานศึกษาเป็นรายงานผลตามมาตรฐานการศึกษาของการประเมินคุณภาพภายนอก	ถูกต้อง	130	56.77	216	56.54	346	56.63
	คลาดเคลื่อน	99	43.23	166	43.46	265	43.37
22. มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา	ถูกต้อง	91	39.74	167	43.72	258	42.23
	คลาดเคลื่อน	138	60.26	215	56.28	353	57.77

ข้อรายการ	โมโนทัศน์	ตำแหน่ง				รวม	
		ผู้บริหารฯ		ครู			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
23. รายงานประจำปีของสถานศึกษาเมื่อจัดทำเสร็จแล้วให้เสนอหน่วยงานต้นสังกัดแล้วเก็บไว้	ถูกต้อง	142	62.01	205	53.66	347	56.79
	คลาดเคลื่อน	87	37.99	177	46.34	264	43.21
24. สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยไม่ต้องใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน	ถูกต้อง	178	77.73	270	70.68	448	73.32
	คลาดเคลื่อน	51	22.27	112	29.32	163	26.68
25. การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน	ถูกต้อง	223	97.38	365	95.55	588	96.24
	คลาดเคลื่อน	6	2.62	17	4.45	23	3.76
26. การประกันคุณภาพภายในเป็นงานที่ทำเฉพาะบุคคลที่ได้รับมอบหมาย	ถูกต้อง	214	93.45	360	94.24	574	93.94
	คลาดเคลื่อน	15	6.55	22	5.76	37	6.06
27. การประกันคุณภาพภายในเป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคลากรในหน่วยงานเพราะเป็นงานที่เพิ่มจากงานปกติ	ถูกต้อง	192	83.84	305	79.84	497	81.34
	คลาดเคลื่อน	37	16.16	77	20.16	114	18.66
28. หัวใจสำคัญของการประกันคุณภาพภายในคืองบประมาณ	ถูกต้อง	169	73.80	250	65.45	419	68.58
	คลาดเคลื่อน	60	26.20	132	34.55	192	31.42
29. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายในได้เองเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา	ถูกต้อง	180	78.60	298	78.01	478	78.23
	คลาดเคลื่อน	49	21.40	84	21.99	133	21.77
30. การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้องมากที่สุด	ถูกต้อง	219	95.63	355	92.93	574	93.94
	คลาดเคลื่อน	10	4.37	27	7.07	37	6.06

3.1.2 ระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร

จากตารางที่ 4.32 และแผนภาพที่ 4.10 แสดงผลการจัดกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามคะแนน มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มต่ำ (ผู้ที่ได้คะแนน 0–17 คะแนน) กลุ่มกลาง (ผู้ที่ได้คะแนน 18–23 คะแนน) และกลุ่มสูง (ผู้ที่ได้คะแนน 24–30 คะแนน) โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอยู่ในกลุ่มกลางสูงสุด (ร้อยละ 44.35) และเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในกลุ่มสูงสูงสุด (ร้อยละ 48.04) ในขณะที่ครูอยู่ในกลุ่มกลางสูงสุด (ร้อยละ 44.50)

ตารางที่ 4.32 ระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับสถานศึกษา

กลุ่ม	ตำแหน่ง				รวม	
	ผู้บริหารฯ		ครู			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มต่ำ (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)	18	9.86	55	14.39	73	11.95
กลุ่มกลาง (คะแนนร้อยละ 60–79)	101	44.10	170	44.50	271	44.35
กลุ่มสูง (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป)	110	48.04	157	41.09	267	43.70
รวม	229	100.00	382	100.00	611	100.00

3.1.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง การเข้ารับการอบรม และระดับที่เปิดสอน

จากตารางที่ 4.33 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง การเข้ารับการอบรม และระดับที่เปิดสอน ด้วยการทดสอบค่าสถิติที (t-test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกัน (ผู้บริหารสถานศึกษาและครู) การอบรม (การได้รับการอบรมและการไม่ได้เข้ารับการอบรม) และระดับของโรงเรียนที่เปิดสอน (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.58 ในขณะที่ครูมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.06 กลุ่มที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.85 ส่วนกลุ่มที่เคยเข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.91 และสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.03 ส่วนสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.29

ตารางที่ 4.33 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่งการเข้ารับการอบรม และระดับที่เปิดสอน

ตัวแปร		จำนวน	%	S.D	t
ตำแหน่ง	ผู้บริหารสถานศึกษา	229	22.92	3.58	2.56*
	ครู	382	22.09	4.06	
การเข้ารับการอบรม	เคยได้รับการอบรม	490	22.56	3.91	-2.153*
	ไม่เคยรับการอบรม	103	21.65	3.85	
ระดับที่เปิดสอน	ประถมศึกษา	482	22.15	4.03	-3.33*
	มัธยมศึกษา	127	23.29	3.26	

* $p \leq .05$

3.1.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน

จากตารางที่ 4.34 และ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน (นักเรียนน้อยกว่า 300 คน นักเรียนมากกว่า 300 - 1,000 คน และนักเรียนมากกว่า 1,000 คน) พบว่า คะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน โดยผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 300 คน มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 1,000 คน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300-1,000 คน มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 1,000 คน

ตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ขนาดของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	227.758	113.879		
	ภายในกลุ่ม	608	9075.002	14.926	7.63	.001*
	รวม	610	9302.759			
Lavene Statistic 4.049		df1 = 2 df2=608 sig .018				

ตารางที่ 4.35 ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยมินท์สัน
เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา
และครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน (จำนวนนักเรียน)	$\bar{x}$	น้อยกว่า 300 คน	301-1,000 คน	มากกว่า 1,000 คน
		21.74	22.13	23.2
น้อยกว่า 300 คน	21.74	-	0.393	1.459*
จำนวน 301-1,000 คน	22.13	-	-	1.066*
มากกว่า 1,000 คน	23.2	-	-	-

* $p \leq .05$

3.2 มินท์สันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนี้แบ่งนำเสนอผลออกเป็น 4 หัวข้อ
ได้แก่ 1) มินท์สันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม
2) ระดับมินท์สันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร
3) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมินท์สันเกี่ยวกับ
การประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง และการเข้ารับการอบรม
และ 4) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของ
คะแนนเฉลี่ยมินท์สันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตาม
ตัวแปรภูมิหลัง รายละเอียดแต่ละหัวขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

3.2.1 มินท์สันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม

จากตารางที่ 4.36 แสดงผลการตรวจสอบมินท์สันเกี่ยวกับการ
ประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 30 ข้อรายการ โดยภาพรวม พบว่า
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ
งานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีมินท์สันถูกต้องในแต่ละข้อรายการ มีค่า
ร้อยละระหว่าง 57.84 – 99.61 โดยข้อรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีมินท์สัน
ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการ

ศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง (ร้อยละ 99.61) 2) วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 99.22) และ 3) หลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยอาศัยวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ เท่ากันกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 98.84) ส่วนข้อรายการที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา (ร้อยละ 57.48) 2) การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก (ร้อยละ 61.24) และ 3) การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร (ร้อยละ 67.45)

เมื่อพิจารณาจำแนกตามตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการ มีค่าร้อยละระหว่าง 54.47 – 99.20 โดยข้อรายการที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง (ร้อยละ 99.20) 2) วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 99.19) และ 3) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 98.40) ส่วนข้อรายการที่รองผู้อำนวยกำรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา (ร้อยละ 54.47) 2) การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก (ร้อยละ 57.60) และ 3) การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร (ร้อยละ 66.40)

ส่วนกลุ่มศึกษานิเทศก์ มีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 60.31 – 100.00 โดยข้อรายการที่ศึกษานิเทศก์มีมโนทัศน์ถูกต้องร้อยละ 100.00 จำนวน 3 ข้อรายการ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และ 3) การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน ส่วนข้อรายการที่ศึกษานิเทศก์มีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา (ร้อยละ 60.31) 2) การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก (ร้อยละ 64.66) และ 3) การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร (ร้อยละ 68.46)

ตารางที่ 4.36 จำนวนและร้อยละของรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาถูกต้องและคลาดเคลื่อน

ข้อรายการ	บันทึกฉบับ	ตำแหน่ง				รวม	
		รอง ผอ. สพป./สพม.		ศึกษานิเทศก์			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	ถูกต้อง	77	62.10	97	72.93	174	67.70
	คลาดเคลื่อน	47	37.90	36	27.07	83	32.30
2. หลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยอาศัยวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ	ถูกต้อง	123	98.40	132	99.25	255	98.84
	คลาดเคลื่อน	2	1.60	1	0.75	3	1.16
3. วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	ถูกต้อง	123	99.19	132	99.25	255	99.22
	คลาดเคลื่อน	1	0.81	1	0.75	2	0.78
4. การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ	ถูกต้อง	74	59.68	102	77.27	176	68.75
	คลาดเคลื่อน	50	40.32	30	22.73	80	31.25
5. ผู้กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาและคณะผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา	ถูกต้อง	84	67.20	104	78.20	188	72.87
	คลาดเคลื่อน	41	32.80	29	21.80	70	27.13

ข้อรายการ	บันทึกค้น	ตำแหน่ง				รวม	
		รอง ผอ. สพป./สพม.		ศึกษานิเทศก์			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบหลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์กรมหาชน (สมศ.)	ถูกต้อง	78	62.40	101	75.94	179	69.38
	คลาดเคลื่อน	47	37.60	32	24.06	79	30.62
7. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	ถูกต้อง	124	99.20	133	100.00	257	99.61
	คลาดเคลื่อน	1	0.80	0	0.00	1	0.39
8. สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา	ถูกต้อง	121	96.80	133	100.00	254	98.45
	คลาดเคลื่อน	4	3.20	0	0.00	4	1.55
9. การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	ถูกต้อง	123	98.40	132	99.25	255	98.84
	คลาดเคลื่อน	2	1.60	1	0.75	3	1.16
10. การประกันคุณภาพเป็นเรื่องเฉพาะกิจ เกิดกระแสชั่วคราว อีกไม่นานก็เลิกล้มไป อีกตามนโยบายของผู้มีอำนาจ	ถูกต้อง	112	89.60	122	91.73	234	90.70
	คลาดเคลื่อน	13	10.40	11	8.27	24	9.30
11. การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก	ถูกต้อง	72	57.60	86	64.66	158	61.24
	คลาดเคลื่อน	53	42.40	47	35.34	100	38.76
12. การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน	ถูกต้อง	117	93.60	131	98.50	248	96.12
	คลาดเคลื่อน	8	6.40	2	1.50	10	3.88

ข้อรายการ	บันทึกผล	ตำแหน่ง				รวม	
		รอง ผอ. สพป./สพม.		ศึกษานิเทศก์			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13. การประกันคุณภาพภายในที่ดี จะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการ จัดเก็บเป็นเอกสาร	ถูกต้อง	83	66.40	89	68.46	172	67.45
	คลาด เคลื่อน	42	33.60	41	31.54	83	32.55
14. การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติ ตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็น ส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพ ภายใน	ถูกต้อง	120	96.00	130	98.48	250	97.28
	คลาด เคลื่อน	5	4.00	2	1.52	7	2.72
15. การประกันคุณภาพภายใน เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่ แต่ละคนได้รับมอบหมาย	ถูกต้อง	113	90.40	122	91.73	235	91.09
	คลาด เคลื่อน	12	9.60	11	8.27	23	8.91
16. การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนา การดำเนินงานตามความรับผิดชอบ ของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะผลการพัฒนาของแต่ละ คนก็คือผลรวมของการพัฒนา ทั้งสถานศึกษา	ถูกต้อง	105	84.00	120	90.91	225	87.55
	คลาด เคลื่อน	20	16.00	12	9.09	32	12.45
17. การประกันคุณภาพเน้นการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	ถูกต้อง	121	96.80	130	97.74	251	97.29
	คลาด เคลื่อน	4	3.20	3	2.26	7	2.71
18. การประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาสามารถวัดจ้าง หรือขอให้บุคคลอื่นๆ ดำเนินการ แทนได้	ถูกต้อง	116	92.80	126	95.45	242	94.16
	คลาด เคลื่อน	9	7.20	6	4.55	15	5.84
19. การประกันคุณภาพต้องเกิด จากการยอมรับและนำผลการ ประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ ในการพัฒนาคุณภาพการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	ถูกต้อง	117	93.60	130	98.48	247	96.11
	คลาด เคลื่อน	8	6.40	2	1.52	10	3.89

ข้อรายการ	บันทึกค้น	ตำแหน่ง				รวม	
		รอง ผอ. สพป./สพม.		ศึกษานิเทศก์			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20. รายงานประจำปีของสถานศึกษาเกี่ยวกับรายงานที่ส่งเพื่อขอประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายงานคนละฉบับ	ถูกต้อง	109	87.20	125	93.98	234	90.70
	คลาดเคลื่อน	16	12.80	8	6.02	24	9.30
21. รายงานประจำปีของสถานศึกษาเป็นรายงานผลตามมาตรฐานการศึกษาของการประเมินคุณภาพภายนอก	ถูกต้อง	102	81.60	119	90.15	221	85.99
	คลาดเคลื่อน	23	18.40	13	9.85	36	14.01
22. มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา	ถูกต้อง	67	54.47	79	60.31	146	57.48
	คลาดเคลื่อน	56	45.53	52	39.69	108	42.52
23. รายงานประจำปีของสถานศึกษาเมื่อจัดทำเสร็จแล้วให้เสนอหน่วยงานต้นสังกัดแล้วเก็บไว้	ถูกต้อง	87	70.16	93	70.99	180	70.59
	คลาดเคลื่อน	37	29.84	38	29.01	75	29.41
24. สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยไม่ต้องใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน	ถูกต้อง	101	80.80	125	94.70	226	87.94
	คลาดเคลื่อน	24	19.20	7	5.30	31	12.06
25. การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน	ถูกต้อง	120	96.00	133	100.00	253	98.06
	คลาดเคลื่อน	5	4.00	0	0.00	5	1.94
26. การประกันคุณภาพภายในเป็นงานที่ทำเฉพาะบุคคลที่ได้รับมอบหมาย	ถูกต้อง	117	93.60	126	95.45	243	94.55
	คลาดเคลื่อน	8	6.40	6	4.55	14	5.45
27. การประกันคุณภาพภายในเป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคลากรในหน่วยงานเพราะเป็นงานที่เพิ่มจากงานปกติ	ถูกต้อง	117	93.60	129	96.99	246	95.35
	คลาดเคลื่อน	8	6.40	4	3.01	12	4.65

ข้อรายการ	โมโนทัศน์	ตำแหน่ง				รวม	
		รอง ผอ. สพป./สพม.		ศึกษานิเทศก์			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
28. หัวใจสำคัญของการประกันคุณภาพภายในคืองบประมาณ	ถูกต้อง	100	80.65	112	84.21	212	82.49
	คลาดเคลื่อน	24	19.35	21	15.79	45	17.51
29. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายในได้เองเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา	ถูกต้อง	90	73.17	94	71.21	184	72.16
	คลาดเคลื่อน	33	26.83	38	28.79	71	27.84
30. การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้องมากที่สุด	ถูกต้อง	121	97.58	124	93.94	245	95.70
	คลาดเคลื่อน	3	2.42	8	6.06	11	4.30

3.2.2 ระดับโมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร

จากตารางที่ 4.37 แสดงผลการจัดกลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาตามคะแนนโมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มต่ำ (ผู้ที่ได้คะแนน 0–17 คะแนน) กลุ่มกลาง (ผู้ที่ได้คะแนน 18–23 คะแนน) และกลุ่มสูง (ผู้ที่ได้คะแนน 24–30 คะแนน) โดยภาพรวม พบว่า บุคลากรระดับเขตพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสูง (ร้อยละ 73.64) เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า กลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.20) และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.70) อยู่ในกลุ่มสูงเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.37 ระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ระดับมโนทัศน์	ตำแหน่ง				รวม	
	รองผอ สพท./ สพม.		ศึกษานิเทศก์			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มต่ำ (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)	8	6.40	3	2.26	11	4.26
กลุ่มกลาง (คะแนนร้อยละ 60 – 79)	33	26.40	24	18.05	57	22.09
กลุ่มสูง (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป)	84	67.20	106	79.70	190	73.64
รวม	125	100.00	133	100.00	258	100.00

3.2.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง และการเข้ารับการอบรม

จากตารางที่ 4.38 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์) และการเข้ารับการอบรม (การเข้ารับการอบรมและการไม่ได้เข้ารับการอบรม) ด้วยการทดสอบค่าสถิติที (t-test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.13 ในขณะที่ศึกษานิเทศก์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.04 ส่วนตัวแปรการเข้ารับการอบรมไม่ทำให้คะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของ
มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตาม
ตัวแปร ตำแหน่ง และการเข้าการอบรม

ตัวแปร		จำนวน	$\bar{X}$	S.D	t
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการ สพป./สพม.	125	24.13	4.13	2.81*
	ศึกษานิเทศก์	133	25.40	3.04	
การเข้ารับ การอบรม	เคยได้รับการอบรม	230	24.81	3.67	0.28
	ไม่เคยรับการอบรม	28	24.61	3.61	

* $p \leq .05$

3.2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนก ตามตัวแปรภูมิหลัง

จากตารางที่ 4.39 และ 4.40 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน
เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกัน
คุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ระยะเวลาที่รับผิดชอบ
งานประกันคุณภาพการศึกษาของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา (ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 3-5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป) ระยะเวลา
ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ (ต่ำกว่า 3 ปี
จำนวน 3-5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป) และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรม
เกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา (จำนวน 1-2 ครั้ง
จำนวน 3-4 ครั้ง และจำนวน 5 ครั้งขึ้นไป) พบว่าระยะเวลาที่รับผิดชอบ
งานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
แตกต่างกันตามระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของ
ศึกษานิเทศก์ โดยผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ศึกษานิเทศก์
ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 3-5 ปี มีคะแนน

เฉลี่ยแตกต่างจากศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ปีขึ้นไป ส่วนตัวแปรระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และตัวแปรจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ไม่ทำให้มีนัยสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ย
มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตาม
ตัวแปรภูมิหลัง

ตัวแปรอิสระ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของรองผู้อำนวยการ สพป./สพม.	ระหว่างกลุ่ม	52.29	2	26.15	1.54	0.218
	ภายในกลุ่ม	2066.40	122	16.9		
	รวม	2118.69	124			
Levene Statistic = 5.104 df1 = 2 df2 = 122 Sig = .007						
ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์	ระหว่างกลุ่ม	65.83	2	32.92	3.71	0.027
	ภายในกลุ่ม	1154.05	130	8.88		
	รวม	1219.88	132			
Levene Statistic = 1.145 df1 = 2 df2 = 130 Sig = .321						
จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.58	2	1.29	0.09	0.909
	ภายในกลุ่ม	3085.00	227	13.59		
	รวม	3087.58	229			
Levene Statistic = 0.051 df1 = 2 df2 = 227 Sig = .951						

ตารางที่ 4.40 ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์

ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 3 ปี	จำนวน 3-5 ปี	ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 3 ปี	25.21			
3-5 ปี	24.69	-0.53		
ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป	26.25	1.04	1.57*	

*p<.05

บทที่

5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติและมโนทัศน์ของผู้เกี่ยวข้อง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และ 3) เพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาและบุคลากรระดับสถานศึกษา โดยขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้มีด้วยกัน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา 2) แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และ 3) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ.2554

การดำเนินการวิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสำรวจข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จาก 225 เขตพื้นที่การศึกษา รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 450 คน และกลุ่มตัวอย่างระดับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามสังกัด (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) และขนาดของโรงเรียน (ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 1,350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษา และแบบสอบถามแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติสำหรับเขตพื้นที่ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ในช่วงระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม 2554 ถึง 29 กรกฎาคม 2554 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นความเรียง

การดำเนินงานวิจัยระยะที่ 2 คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site visit) ซึ่งเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 แห่ง ใน 4 ภาควิชาศาสตร์ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต และอุบลราชธานี โดยคัดเลือกสถานศึกษาแบบเจาะจง จำแนกตามระดับที่สถานศึกษา

เปิดสอน (ระดับประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 4 แห่ง) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระหว่างการตรวจเยี่ยมประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (key person) รวมทั้งมีหัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแทนครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ท้องถิ่น และชุมชนร่วมให้ข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (group discussion) การสัมภาษณ์ และการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานร่องรอย การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ดำเนินการระหว่างวันที่ 2-16 สิงหาคม พ.ศ. 2554 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 1 ฉบับ คือ แบบตรวจเยี่ยมสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

1.1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

(1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับรู้ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันการศึกษา พ.ศ.2553 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกัน

คุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยช่องทางที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารสูงสุด คือ เว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ การประชุมผู้บริหารสถานศึกษา โดยการรับรู้เกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันการศึกษา พ.ศ.2553 พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ จำนวน 2 ช่องทางมากที่สุด ส่วนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาได้รับรู้ข่าวสารจำนวน 1 ช่องทางมากที่สุด

(2) การดำเนินการหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการหลังได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา (การประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา) โดยขั้นตอนที่ดำเนินการมากที่สุด คือ จัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน รองลงมา คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการแจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ตามลำดับ

(3) การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยเป็นการศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้มากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษา วิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาจำนวนขั้นตอนที่สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการดำเนิน

การจัดทำมาตรฐานจำนวน 5 ขั้นตอน มากที่สุด รองลงมาคือ ดำเนินการจำนวน 4 ขั้นตอน

(4) การจัดทำมาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้ เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า สถานศึกษาได้จัดทำมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ เพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ โดยภาพรวมพบว่าต้องการเพิ่มในมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ จากมากที่สุดถึง น้อยสุดเรียงเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา และด้านอัตลักษณ์

(5) แหล่งข้อมูล/เอกสารสำหรับใช้ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด คือ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รองลงมาคือ มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(6) ผู้มีส่วนร่วมและระยะเวลาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ครู สำหรับจำนวนผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีผู้มีส่วนร่วมจาก 5 ฝ่าย มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้มีส่วนร่วมจาก 4 ฝ่าย โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มากกว่า 1 เดือน

(7) การกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน

(8) **สาระอัตลักษณ์ที่สถานศึกษาเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา** พบว่า สถานศึกษากำหนดสาระอัตลักษณ์ด้านความรู้ความสามารถและทักษะเพิ่มในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้เรียนมีความสามารถด้านกีฬา ศิลปะ ดนตรี พับบ้าน เช่น ฟุตบอล กลองยาว สถานศึกษากำหนดสาระอัตลักษณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้เรียนมีกิริยามารยาทการไหว้ ยิ้มเก่ง พูดจาทักทาย เดินอย่างสุภาพ แต่งกายสะอาด การรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน สถานศึกษากำหนดสาระอัตลักษณ์ด้านอื่นๆ เพิ่มในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น วิทยาการและทรัพยากรในชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ จัดสภาพภูมิทัศน์ภายในและภายนอกห้องเรียนได้เหมาะสม

(9) **การกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา** พบว่า การประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา โดยใช้ผลการประเมินย้อนหลังของสถานศึกษาจำนวน 1 – 3 ปีมากที่สุด รองลงมา คือ ระดมความคิดเห็นจากครู/ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นค่าเป้าหมายร่วมกัน สำหรับการดำเนินการ กำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาดำเนินการทั้ง 3 ข้อ มากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการ 1 ข้อ ส่วนการประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประกาศค่าเป้าหมายและ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยวิธีการการประชุม

ผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ การแจ้งผ่านนักเรียน สำหรับจำนวนวิธีการประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาดำเนินการ 1 วิธี มากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการ 2 วิธี

(10) การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องและให้เสนอความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง สำหรับจำนวนวิธีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาดำเนินการ 1 วิธี มากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินการ 2 วิธี

(11) การได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ส่วนวิธีการส่งเสริมและสนับสนุน พบว่า เป็นการจัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การแจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ

(12) การดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และมาตรฐานของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน รองลงมา ได้แก่ จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานศึกษา

(13) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านความตระหนักและการเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยกเว้นด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติที่อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากในทุกข้อคำถาม โดยการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วยการ ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและใช้ข้อมูลตามสภาพจริงร้อยละของความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลา และกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้ และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตามลำดับ

1.3 ปัจจัยสนับสนุน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

(1) ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ พบว่า สถานศึกษาเห็นว่าการให้ความร่วมมือและตระหนักถึงความสำคัญของการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

(2) ปัญหาอุปสรรคในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาเห็นว่าปัญหาอุปสรรคด้านบุคลากรขาดความตระหนัก ขาดความรู้ ความเข้าใจการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างแท้จริง

(3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการประชุมชี้แจง เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จนเกิดความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร และเข้าใจตรงกัน มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ควรให้มีผู้ดูแลส่งเสริม สนับสนุนมากกว่าเข้ามาประเมิน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่

2.1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

(1) การรับทราบประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ของสถานศึกษา พบว่า มี 5 ช่องทาง คือ การแจ้งผ่านเอกสาร/ หนังสือราชการ การประชุมชี้แจง โดยสำนักงานเขตพื้นที่ผ่านเครือข่ายทางวิชาการ การรับทราบข้อมูลผ่านสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้แจ้งให้บุคลากรทราบ

(2) การรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการของสถานศึกษาเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ผ่านการสื่อสารดังนี้ 1) การประชุมชี้แจงโดยสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา 2) การแจ้งผ่านเอกสาร/หนังสือราชการ 3) การรับ

ทราบผ่านทางเครือข่ายทางวิชาการอื่นๆ เช่น สมศ. 4) การรับทราบข้อมูลผ่านทางสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น และ 5) ผู้บริหารเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่บุคลากร

(3) การดำเนินการของสถานศึกษาหลังจากที่ได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สรุปได้ว่าสถานศึกษามีการดำเนินการหลังจากรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยการแจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ผ่านการจัดประชุมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักถึงมาตรฐานของการศึกษา และจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ประชุม และจัดทำเอกสารเพื่อติดประกาศเผยแพร่ให้ทั่วกัน นอกจากนี้ ยังมีการการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดการทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีผู้แทนจากทุกฝ่ายร่วมเป็นคณะกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง และครู และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ อีกทั้งยังประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา เช่น ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยในท้องถิ่น เป็นต้น และสถานศึกษายังได้เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาได้มอบหมายให้ตัวแทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำมาขยายผลในสถานศึกษา โดยการเสนอผู้บริหารและเสนอในที่ประชุมประจำเดือนของสถานศึกษา

การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของ

สถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ โดยคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้ง ร่วมกันวิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงานและกรอบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานประจำปี (SAR) รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นต้น และสถานศึกษามีแนวทางในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์ความพร้อมของโรงเรียน ชุมชน และความต้องการของผู้ปกครอง และพิจารณาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมี การใช้กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษามาเป็นข้อมูลเพิ่มเติมอีกด้วย และจัดทำแผนพัฒนาการจัดการการศึกษารองรับการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ อีกทั้ง ยังกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยใช้แนวทางการประเมินความสำเร็จของโครงการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และประกาศค่าเป้าหมายให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องรับทราบผ่านทางสื่อต่างๆ ด้วย

สถานศึกษามีการใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารประกอบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ 1) หนังสือแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 2) หนังสือคู่มือประกันคุณภาพการศึกษา 3) เอกสารมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน แบบทำายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) แผนการประกันคุณภาพของสถานศึกษา 5) แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา 6) ผลการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก 7) ผลการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรในสถานศึกษา และนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมาคมศิษย์เก่า ระยะเวลาและการดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในช่วง 1-3 เดือน โดยมีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการศึกษา จัดประชุมเพื่อชี้แจงมาตรฐานการศึกษาให้เกิดความเข้าใจตรงกันประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ประกาศมาตรฐานการศึกษาสู่สาธารณชน

สถานศึกษาได้กำหนดอัตลักษณ์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ ความสามารถด้านเทคโนโลยี จิตสาธารณะ ความพอเพียง คุณธรรมจริยธรรม ด้านการสื่อสาร การใช้ภาษาไทย การใช้ภาษาสากล วัฒนธรรมประเพณี มารยาทไทย สุขภาพกายสุขภาพจิตดี และมีการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา เป็นค่าร้อยละความสำเร็จหรือดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย/ตัวบ่งชี้ร้อยละ 80-100 หรืออยู่ในระดับดีมาก และประกาศค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยการจัดประชุมชี้แจง การประชาสัมพันธ์ทางเอกสารรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานการจัดการศึกษารายงาน แบบพัฒนาการศึกษา หนังสือเวียน เป็นต้น และสถานศึกษามีการทำประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องโดยการจัดดำเนินการประชุม สัมมนา ร่วมกับประชาพิจารณ์ที่ละตัวบ่งชี้และแต่ละมาตรฐาน และมีการจัดทำแบบสอบถามให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ตอบ เพื่อแสดงความคิดเห็น และให้นำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และค่าเป้าหมาย มาทบทวนในที่ประชุมอีกครั้ง

(4) การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติพบว่า มีการแจ้งประชาสัมพันธ์ การประกาศตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบผ่านการจัดประชุมชี้แจง การส่งหนังสือ

ราชการ การออกคำสั่งการดำเนินงาน การจัดฝึกอบรม และยังสนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และออกคำสั่งให้สถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง ทำหน้าที่ นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน และให้การสนับสนุนในด้านเอกสาร ความรู้ และสื่อต่างๆ

(5) การขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพ พบว่ามีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่ มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะปานกลาง (แผนกลยุทธ์ 4 ปี) และแผนระยะสั้น (แผนปฏิบัติการ 1 ปี) และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ มาตรฐาน ค่าเป้าหมาย และกำหนดโครงการ/กิจกรรม ในแผนปฏิบัติการประจำปี ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา และจัดทำโครงการ/กิจกรรม โดยพิจารณาจุดเน้นของแต่ละมาตรฐาน และออกแบบโครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดเน้นของมาตรฐาน รวมทั้งมีการกำหนดค่าเป้าหมายของกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดเน้นแต่ละมาตรฐานด้วย โดยใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นตัวกำกับติดตามการดำเนินงานของครูและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งมีคณะกรรมการประเมิน ทบทวน และสร้างเครื่องมือในการติดตาม/ประเมิน มีการจัดวางระบบการประเมินภายใน โดยมีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนกำกับ ติดตาม และ ดำเนินงานตามแผน มีการทำรายงานผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรม และสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน มามี

ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ โดยอาศัยการมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการอบรมให้ความรู้แก่ครูในสถานศึกษา

(6) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ การได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ความร่วมมือร่วมใจ และความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา การตระหนักถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันของทุกฝ่าย และการสนับสนุนของผู้บริหาร ความเข้าใจในระบบการดำเนินงานตามมาตรฐานของผู้ปฏิบัติ การดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน การเก็บรวบรวมหลักฐาน

(7) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

(7.1) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา คือ บุคลากรเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของบุคลากรยังมีน้อย บุคลากรที่รับผิดชอบงานมาตรฐานการศึกษามีภาระงานสอนมาก ทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ มีการดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด ซึ่งแนวทางแก้ไข คือ การสร้างความตระหนักร่วมกันของทุกฝ่าย ถึงความสำคัญของการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยการจัดอบรมให้ความรู้อย่างจริงจังให้บุคลากรเกิดความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา การจัดทำเอกสาร คู่มือ ประกอบการปฏิบัติงานอย่างละเอียดและชัดเจน การนำเอารูปแบบการประกันคุณภาพภายในให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารการศึกษา การเพิ่มรูปแบบการนิเทศติดตาม เพื่อกระตุ้น ผลักดัน และให้ข้อเสนอแนะแก่บุคลากรให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

(7.2) ข้อเสนอแนะของสถานศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ คือ ควรให้หน่วยงานต้นสังกัด นิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการออก พื้นที่นิเทศ ติดตามการดำเนินงานที่สถานศึกษาเป็นประจำเพื่อให้เกิด การตื่นตัว และเกิดความตระหนักในการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติจริงๆ นอกจากนี้ ควรมีการให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญในการวางระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสู่การปฏิบัติ

ตอนที่2 แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา สำหรับวิธีการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพฯ พบว่า เว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นวิธีรับข่าวสารที่มีผู้รับมากที่สุด รองลงมา คือ การประชุมสัมมนา จัดหมายข่าว/จดหมายราชการ และบอร์ด/ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ส่วนวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษา ธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาสอดคล้องกับวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา คือ ผ่านทางเว็บไซต์มากที่สุด

2.2 การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติแล้ว วิธีที่ได้ดำเนินการที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ รองลงมา ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน และการเข้าร่วมประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ และวิธีการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปดำเนินการมากที่สุด พบว่ามีจำนวน 4 วิธีการ มากที่สุดคือ 1) การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน 3) การประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการนำมาตรฐานไปใช้ และ 4) การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้

2.3 การส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ พบว่า วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การแจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ รองลงมา ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิดตามลำดับ

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยทุกด้านส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้

เกิดความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด โดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าสูงสุด และผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตราฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.5 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามข้อรายการ จำนวน 10 ข้อรายการที่มีระดับการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวนสูงสุด มีจำนวน 5 ข้อรายการ ได้แก่ 1) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดคล้องกับแผนการพัฒนากิจการการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนากิจการการศึกษา โดยการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและใช้ข้อมูลตามสภาพจริง 3) จัดโครงการหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และ 5) นำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนและเป็นไปตามกำหนดเวลา รองลงมา มีระดับการปฏิบัติตั้งแต่ร้อยละ 70-79 รวม 5 รายการ ได้แก่ 1) นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนากิจการการเรียนการสอน 2) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม 3) จัดทำรายงานประจำปีที่สะท้อนคุณภาพ ผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาและจัดส่งต้นสังกัดตามเวลาที่กำหนด 4) มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา และ 5) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงาน

2.6 ปัจจัยสนับสนุน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

(1) ปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด คือ ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รองลงมา คือ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ครูและบุคลากร มีความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำสู่การปฏิบัติได้ และมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

(2) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติ รองลงมาคือขาดงบประมาณในการสนับสนุน และผู้บริหารขาดความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบและไม่เห็นความสำคัญ ตามลำดับ

(3) การดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุมสัมมนาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รองลงมา คือ กำหนดแผนการนิเทศติดตามให้เป็นระบบและต่อเนื่อง และสร้างความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบและให้เห็นถึงความสำคัญตามลำดับ

(4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ รองลงมา คือ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และสร้างความตระหนัก ให้เห็นความสำคัญและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

(1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 30.93–98.20 โดยข้อรายการที่มีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน 3) การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน ส่วนข้อรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์กรมหาชน (สมศ. 2) การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ และ 3) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

(2) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละข้อรายการจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 34.93–99.13 โดยข้อรายการที่มีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การประเมินตามมาตรฐาน

การศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน 2) การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน และ 3) การประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมายและการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน ส่วนข้อรายการที่มีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.) 2) การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ และ 3) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

สำหรับครูมีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 28.53 – 98.95 โดยข้อรายการที่มีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และ 3) การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบเพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน ส่วนข้อรายการที่มีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมิน

ภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.) 2) การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ และ 3) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า เพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

(3) ระดับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร โดยพิจารณาจากผลการจัดกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็น 3 กลุ่มในภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีมโนทัศน์การประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในกลุ่มกลาง เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสูง ในขณะที่ครูส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มกลาง

(4) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง การเข้ารับการอบรม และระดับที่เปิดสอน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คน มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 300 คน และครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 300 - 1,000 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา

(1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า ผลการตรวจสอบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภาพรวม พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 57.84–99.61 โดยข้อรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 3) หลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยอาศัยวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพจาก องค์กรภายนอก และ 3) การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร

(2) มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละข้อรายการจำแนกตามตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 54.47–99.20 โดยข้อรายการที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามีมีนโทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 3) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนศึกษานิเทศก์มีมีนโทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการมีค่าร้อยละระหว่าง 60.31 – 100.00 โดยข้อรายการที่ศึกษานิเทศก์ทั้งหมดมีมีนโทัศน์ถูกต้องมีจำนวน 3 ข้อรายการ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และ 3) การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน สำหรับข้อรายการที่รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์มีมีนโทัศน์ถูกต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก และ 3) การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร

(3) ระดับมีนโทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร โดยพิจารณาจากผลการจัดกลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามคะแนนมีนโทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า

กลุ่มรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และกลุ่มศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ อยู่ในกลุ่มสูง

(4) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง และการเข้ารับการอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มไม่เคยเข้ารับการอบรมและกลุ่มเคยเข้ารับการอบรมไม่แตกต่างกัน

(5) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรภูมิภาค พบว่า ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยในทัศนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันตามระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ (ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 3-5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป) โดยผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 3-5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และตัวแปรจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ไม่ทำให้อันตรกิริยาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก คือ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ประเด็นที่สอง คือ แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา และประเด็นที่สาม คือ มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร รายละเอียดแต่ละประเด็นนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา

1.1 กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้มากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษา วิเคราะห์จุดเน้นนโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา และเมื่อพิจารณาขั้นตอนของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 ที่ได้กำหนดไว้ 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ 2) พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา 3) กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และ 4) ประกาศค่าเป้าหมาย

แต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมารับทราบ และผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีสถานศึกษาเพียงร้อยละ 39.41 ที่ดำเนินการครบถ้วนตามขั้นตอนประกาศฯ กำหนดไว้ และมีสถานศึกษาอีกร้อยละ 33.73 ไม่ได้กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และสถานศึกษาร้อยละ 53.36 ไม่ได้ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมารับทราบ ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่สถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ถือเป็นภาระสะท้อนความสำเร็จจากการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้บรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งทำให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ควรได้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติจริงเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างจริงจังต่อไป

1.2 ผู้มีส่วนร่วมและระยะเวลาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ครู และจำนวนผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีผู้มีส่วนร่วมจาก 5 ฝ่าย ประกอบด้วยกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้แทนหน่วยงาน ภาคเอกชน ข้าราชการส่วนท้องถิ่น (อบต.) และบุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ

มีผู้มีส่วนร่วมจาก 4 ฝ่าย จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนดให้การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งเป็นไปตามประกาศ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ที่ได้กำหนดให้การประกันคุณภาพเป็น หน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมายและต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.3 การดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการขับเคลื่อนการใช้ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และมาตรฐานของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน รองลงมา คือจัดทำโครงการ/ กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา และจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานศึกษา ตามลำดับ จากกระบวนการดำเนินงาน ดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2553 และประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 โดยให้สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งกำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรม โครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับกระบวนการวางแผนของสถานศึกษา หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรได้มีการนิเทศ กำกับ สนับสนุนส่งเสริม และเป็นพี่เลี้ยงให้กับสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตราฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตราฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่

เกี่ยวข้อง ด้านความตระหนักและการเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ และปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตราฐานการศึกษา ขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จสูงสุด คือ การให้ความร่วมมือและความตระหนักถึงความสำคัญของการนำมาตราฐานสู่การปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รองลงมา คือ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wyatt (2004) ที่ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพคุณภาพ ที่พบว่าปัจจัยสำคัญต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยจะต้องมีความเชื่อว่าข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจะช่วยยกระดับศักยภาพของการควบคุมคุณภาพ การประเมินผลอย่างมีคุณภาพ และมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ และงานวิจัยของสุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2547) ที่พบว่า กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุประสิทธิภาพได้นั้น ปัจจัยหลักสำคัญ คือ ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติเป็นสำคัญ โดยมีปัจจัยลักษณะของบุคลากร ปัจจัยด้านลักษณะของโรงเรียน และปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัย รองลงมา รวมทั้งงานวิจัยของ เกียรติยศ เอื้อวงศ์ (2547) ที่พบว่า ปัจจัยภายในที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านบุคลากร โดยประกอบด้วยหน้าที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นทุ่มเท สนใจใฝ่รู้ ใช้ทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารแบบเข้มงวด การมีวัฒนธรรมองค์การที่ดี คือ มีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบแผนการทำงานเป็นทีม มีตัวแบบการเป็นครูที่ดี การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และเห็นคุณค่าการประเมิน ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานทุกระดับต้องสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้

เข้มแข็ง รวมทั้งสร้างระบบการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดขึ้น
ในสถานศึกษา

ประเด็นที่ 2 แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ
ของสถานศึกษา

2.1 การส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการนำมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

ผลการวิจัย พบว่า วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา
ในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติสูงสุด 3 ลำดับแรก
ได้แก่ การแจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้
สถานศึกษาทราบ รองลงมา คือ การจัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ
ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด ตามลำดับ โดยวิธีการ
ที่สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานำไปดำเนินการมากที่สุด พบว่ามีจำนวน
4 วิธีการมากที่สุด คือ 1) การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการจัดทำ
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดประชุมชี้แจงและสร้าง
ความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน 3) การประสานขอความร่วมมือจาก
หน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการนำมาตรฐานไปใช้ และ 4) การเชิญ
วิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้จากกระบวนการดำเนินงาน
ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบและวิธีการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพ
การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ได้สร้างความรู้ความเข้าใจ
ให้แก่สถานศึกษาในช่วงเริ่มต้นของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษา กระบวนการดังกล่าวจึงน่าจะส่งผลให้การดำเนินงานตาม
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีความชัดเจนและ
สอดคล้อง ข้อค้นพบข้างต้นที่พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้มีการดำเนิน
การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางและหลักเกณฑ์

ที่กฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ

ผลการวิจัย พบว่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จอยู่ในระดับ มากที่สุดสูงสุด คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร รองลงมา คือ ปัจจัย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านความตระหนักและการเห็นความ สำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความรู้ความเข้าใจ ของบุคลากรเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ และด้าน ความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผล ต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความ สำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด และรองลงมา คือ ปัจจัยด้านการมี ส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจำเป็นต้องแสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำอย่างแท้จริง เพื่อขับเคลื่อน การพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งและ เป็นระบบอย่างแท้จริง โดยจำเป็นต้องมีความรู้อย่างแท้จริงในเรื่องต่างๆ รู้หลักวิชา รู้เหตุ รู้ผล อย่างรอบด้าน สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ปัญหา ต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไขได้ มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ไปใช้ ได้อย่างเหมาะสม รู้จักการประสานสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง มีการสื่อสาร ทำความเข้าใจได้ดี นอกจากนี้แล้ว จำเป็นต้องมีสมรรถนะในการใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ และทักษะ การคิดวิเคราะห์จากการรับข่าวสารข้อมูลความเคลื่อนไหวสำหรับนำมา ใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

(พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง, 2548) นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อความสำเร็จในการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ดังนั้นหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดระบบและแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่ายทุกเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะการบริหารจัดการของผู้บริหารของหน่วยงานที่ต้องนำแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ประเด็นที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีคะแนนเฉลี่ย มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มกลาง กลุ่มต่ำ และกลุ่มสูง โดยในภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีมโนทัศน์การประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในกลุ่มกลาง เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสูง ในขณะที่ครูส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มกลาง โดยข้อรายการที่มีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน 3) การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน ส่วนข้อรายการที่

กลุ่มตัวอย่างมีมิติที่ค้นพบต้องต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกัน คุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ. 2) การจัดทำมาตรฐาน ของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสาม เป็นหลักสำคัญ และ 3) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใน สถานศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มครู ที่ผลการวิจัย พบว่า มีระดับมิติที่ค้น ในกลุ่มต่ำอีกร้อยละ 14.4 และอยู่ในกลุ่มกลางร้อยละ 44.1 ส่วนผู้บริหาร สถานศึกษามีระดับมิติที่ค้นในกลุ่มต่ำอีกร้อยละ 7.9 และมีระดับมิติที่ค้น ในกลุ่มกลางร้อยละ 44.1 ดังนั้น หน่วยงานระดับกระทรวงและระดับ เขตพื้นที่การศึกษาควรมีกระบวนการวิเคราะห์สาเหตุและกำหนดวิธีการ หรือแสวงหาแนวทางในการพัฒนามิติที่ค้นของกลุ่มตัวอย่างที่ยังมีความ คลาดเคลื่อนให้หมดไป และดำเนินการพัฒนามิติที่ค้นของกลุ่มตัวอย่าง ให้อยู่ในระดับที่สูงเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3.2 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมิติที่ค้นเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับสถานศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรตำแหน่ง การเข้ารับการอบรม และระดับที่เปิดสอน ทำให้คะแนนเฉลี่ยมิติที่ค้นเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนน เฉลี่ยมิติที่ค้นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผู้บริหารสถานศึกษาและครูใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยมิติที่ค้นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการ ศึกษาแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษา

ในโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คน มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 300 คน และครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 300-1,000 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากข้อค้นดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า 1) การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างจากครู เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญในการวางแผนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังเป็นผู้นำขององค์กรเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดังนั้น จึงอาจส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการรับรู้ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาต่างๆ อยู่เสมอ และมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆ เพื่อให้เป็นผู้นำทางวิชาการแก่บุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนั้น จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างจากครูนั่นเอง 2) บุคลากรที่ได้รับการอบรมมีค่าเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างจากผู้ไม่เคยเข้ารับการอบรม ซึ่งอธิบายได้ว่ากระบวนการฝึกอบรมถือเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบให้แก่บุคคล โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดหรือพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ (Buckley & Caple, 1990; Agochica, 2002; Willis, 2003) อีกทั้งการฝึกอบรมเป็นการสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้กับบุคคล ส่งผลให้บุคลากรในหน่วยงานมีความสามารถเฉพาะตัวสูงขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทำให้หน่วยงานเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ได้เข้ารับการอบรมมีมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่าผู้ไม่เคยเข้ารับการอบรม และ 3) บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างจาก

บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา อาจเนื่องมาจากระบบและโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการแบ่งงานและกำหนดผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษากันอย่างชัดเจน ประกอบกับการมีจำนวนบุคลากรมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ส่งผลทำให้บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเวลาในการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มากขึ้น จึงน่าจะเป็นเหตุผลที่ทำให้มีโน้ตส์ของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาและประถมศึกษาแตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับจำนวนครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คน มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากครู และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 300 คน และนักเรียนตั้งแต่ 300-1,000 คน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้น การบริหารจัดการและโครงสร้างมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้มีโน้ตส์ของบุคลากรแตกต่างกันตามจำนวนนักเรียนที่ต่างกันนั่นเอง

3.3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า โดยภาพรวมแล้วรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีมโนทัศน์ถูกต้องในแต่ละข้อรายการ มีค่าร้อยละระหว่าง 57.84 – 99.61 โดยข้อรายการที่กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 3) หลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยอาศัยวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็น

องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาระดับมโนทัศน์ของบุคลากร พบว่า กลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์อยู่ในกลุ่มสูง และพบว่ายังมีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีระดับมโนทัศน์อยู่ในกลุ่มต่ำอีกร้อยละ 6.40 และกลุ่มกลางร้อยละ 26.40 ส่วนศึกษานิเทศก์ อยู่ในกลุ่มต่ำอีกร้อยละ 2.26 และกลุ่มกลางร้อยละ 18.05 ดังนั้น หน่วยงานระดับกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรต้องมีกระบวนการวิเคราะห์สาเหตุ และกำหนดวิธีการหรือแสวงหาแนวทางในการพัฒนามโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวที่ยังมีความคลาดเคลื่อนให้หมดไป และดำเนินการพัฒนามโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างให้อยู่ในระดับที่สูงเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพลงสู่สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน ตามระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ (ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 3-5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป) โดยศึกษานิเทศก์ ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 3-5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบ

งานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากข้อค้นดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า 1) การที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยในทัศนคติแตกต่างกัน อาจเนื่องจากศึกษานิเทศก์คือผู้ปฏิบัติงานที่นำเอานโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาแปลงไปสู่การปฏิบัติเพื่อลงสู่สถานศึกษาโดยตรง รวมทั้งต้องคอยทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำแก่สถานศึกษาอย่างใกล้ชิด ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนา เรียนรู้ และเสาะหาความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ทัศนคติของศึกษานิเทศก์แตกต่างจากกลุ่มรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขณะที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่บริหารงานในหลายงานนอกเหนือจากงานประกันคุณภาพการศึกษาเพียงอย่างเดียว จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ทัศนคติด้านการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน และ 2) ศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลารับผิดชอบต่องานประกันคุณภาพการศึกษา 3-5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลาที่รับผิดชอบต่องานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ปีขึ้นไป เนื่องจากระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่มากขึ้นก็จะทำให้ศึกษานิเทศก์เรียนรู้งานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มความรู้และทักษะมากขึ้น มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลารับผิดชอบต่องานประกันคุณภาพการศึกษามากมีทัศนคติสูงกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีระยะเวลารับผิดชอบต่องานประกันคุณภาพการศึกษาน้อยกว่า ดังนั้นในการกำหนดผู้รับผิดชอบต่องานประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา จึงควรพิจารณาถึงการจัดบุคลากรที่รับผิดชอบต่องานประกันคุณภาพการศึกษา โดยจะต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่บุคคลนั้นๆ รับผิดชอบต่องานประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา เพราะจะทำให้การขับเคลื่อนการ

ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและมีคุณภาพอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ภายหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนของการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ได้กำหนดไว้ คือ มีสถานศึกษาเพียงร้อยละ 39.41 ที่ดำเนินการครบถ้วนตามขั้นตอนประกาศฯ กำหนดไว้ และมีสถานศึกษาอีกร้อยละ 33.73 ไม่ได้กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และสถานศึกษาร้อยละ 53.36 ไม่ได้ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกทราบ ดังนั้น หน่วยงานทั้งระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรดำเนินการวางแผน สนับสนุนส่งเสริม และดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง เป็นไปตามประกาศฯ และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมที่แท้จริง

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาและบุคลากรระดับสถานศึกษา ซึ่งพบว่าครูมีระดับมโนทัศน์ในกลุ่มต่ำร้อยละ 14.4 และอยู่ในกลุ่มกลางร้อยละ 44.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับมโนทัศน์ในกลุ่มต่ำร้อยละ 7.9 และมีระดับมโนทัศน์ในกลุ่มกลางร้อยละ 44.1 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีระดับมโนทัศน์อยู่ในกลุ่มต่ำร้อยละ 6.40 และกลุ่มกลางร้อยละ 26.40 ส่วนศึกษานิเทศก์อยู่ในกลุ่มต่ำร้อยละ 2.26 และกลุ่มกลางร้อยละ 18.05 ดังนั้น หน่วยงานระดับกระทรวงและระดับเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีกระบวนการวิเคราะห์สาเหตุและกำหนดวิธีการหรือแสวงหาแนวทางในการพัฒนามโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่ยังมีความคลาดเคลื่อนให้หมดไป และดำเนินการพัฒนามโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างให้อยู่ในระดับที่สูงเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า คະแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันตามระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ในการกำหนดผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ควรพิจารณาถึงการจัดบุคลากรที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่บุคคลนั้นๆ รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา เพราะจะทำให้การขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และมีคุณภาพอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประเด็นหลักอยู่ที่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติขั้นต้นแรกของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎ

กระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2553 ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาอย่างครอบคลุมและครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ การวิจัยครั้งต่อไป จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาครอบคลุมทุกชั้นตอน

2. การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรระดับสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา คือ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และพบว่า บุคลากรบางส่วนยังมีมโนทัศน์ไม่เหมาะสมและคลาดเคลื่อน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรได้มีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มโนทัศน์ของบุคลากรที่ยังไม่เหมาะสมและมีความคลาดเคลื่อน รวมทั้งขยายกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ด้วย

3. การวิจัยครั้งนี้ได้สำรวจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของสถานศึกษา และบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา ด้วยการให้ข้อมูลตามแบบสอบถาม ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นและสามารถสะท้อนสภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง การวิจัยครั้งต่อไป ควรได้มีการศึกษาข้อมูลในเชิงลึกและครอบคลุมจากหลายแหล่งข้อมูล เช่น การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งผลการทดสอบระดับท้องถิ่น ระดับชาติ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เก็จนก เลี้ยววงศ์. (2547). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นพมาศ วรภาพ. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษากับคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิเชษฐ์ วายูวรรณ. (2550). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พนม พงษ์ไพบูลย์และคณะ. (2546). แผนการศึกษาชาติ (พ.ศ.2545-2549) ในกรอบกฎหมายการศึกษาสู่โครงสร้างใหม่ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2553). การวางแผนกลยุทธ์และการวิเคราะห์โครงการ. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมและพัฒนาเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภาวิธ ทองโรจน์. (2552). จัดอันดับ ม.ไทย ผลดีมากกว่าเสีย. <http://webcache.googleusercontent.com>
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก, กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกันคุณภาพ. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547.). **บันทึก สมศ.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกันคุณภาพ**, กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2546). **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการประเมินศึกษาแห่งชาติ. (2542) **กระทรวงศึกษาธิการ. การวัดและประเมินผลสภาพแท้จริงของนักเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548) **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สันติ ชัยชนะ.(2550). **การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. การศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.

- สุพัตรา เทศเสนาะ. (2551). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. (2547). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ. ใน บทสรุปงานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สมศ. (ปี 2545-2547). กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สุพล สี่มา. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนหนองไผ่วิทยานุสรณ์ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุดม เขยกิจวงศ์ (2543) ศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : พร้อมบรรณกิจ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์.
- Agochiya, D. (2002). *Every trainer's handbook*. New Delhi: Sage Publications.
- Buckley, R. and Caple, J. (1990). *The theory and practice of training*. London: Kogan Page.
- Bugg, K. A. (2000). *Quality assurance and improvement planning in Illinois High School*, Dissertation Abstracts International.
- Erika, M. and Michael, P. (2004). *A Developmntal Focus on Qually Assurance of Eaching and Learning*. Retrieved June 26, 2004, from <http://www.gwu.edu/~chrsp/3rd-Edition/Table5.1/51ut.html>.
- Harman, G. (1996). *Quality Assurance for Higher Education: Developing and Managing Quality Assurance for Higher Education Systems and Institutions in the Asia and the*

- Pacific, Asia-Pacific Centre of Educational Innovation for Development, Unesco Principal Regional Office for Asia and the Pacific, Bangkok, 105pp. + ix.
- Liston, C. (1999). **Managing quality and standards**. Buckingham : Open University.
- Murgatroyd, S. and Morgan, C. (1994). **Total Quality Management and the School**. Buckingham : Open University Press.
- Peter, C. (1993). **Quality Assurance and Quality Management : Complementary but Different Functions**. Evaluation News and Note,
- Ravitch, D. (1995). **National standards in American education: A citizen's guide**. Washington, DC: The Brookings Institution.
- Riley, K. and Macbeath, J. (2000). **Quality Assurance, Effectiveness: Indicators and school Self-Evaluation**. Retrieved February 22, 2003, from <http://www.worldbank.org/education/est/resources/domains/Quality%20assurance.html>.
- Stufflebeam, D. (1988). **Evaluation Models**. New Directions for Evaluation.
- Scriven, M. (2000). **Meta-evaluation**, Available online : <http://evel.cgu.edu/lectures/evtypes/metaevel/>.
- Van, K. (2004). **Collaboration and transparency**. Retrieved June 20, 2008, from <http://www.nzqa.govt.nz/index.html>.
- Willis, D. (2003). **Training: techniques, tools and tips**. London: Spiro Press.
- Wyatt, T. (2004). **Outcomes From Quality Assurance School Reviews: Their Use in System Planning and Decision-Making**. Retrieved June 20, 2008, from <http://www.joe.org/joe/2001april/a4.html>.
<http://mind11.multiply.com/journal/item/7/7>

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ระดับสถานศึกษา
2. แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. แบบตรวจเยี่ยมสถานศึกษา เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติระดับสถานศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. โครงสร้างของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา
 - ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - ตอนที่ 4 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 - ตอนที่ 5 ปัจจัยสนับสนุน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ
3. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมจำนวน 2 คน และขอความกรุณาจัดส่งแบบสอบถามกลับคืนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในวันที่ 29 กรกฎาคม 2554
4. การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวท่าน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ในภาพรวมและใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. ตำแหน่ง ☐ 1) ผู้อำนวยการ
(ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ณ สถานศึกษาแห่งนี้ จำนวน.....ปี)
☐ 2) ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ
(ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ.....ปี)
3. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ 1)ปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาโท ☐ 3) ปริญญาเอก
4. ท่านเคยได้รับการศึกษาหรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาหรือไม่
☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย จำนวน.....ครั้ง
5. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
☐ 1) ประถมศึกษา..... เขต..... ☐ 2) มัธยมศึกษา เขต.....
6. จำนวนนักเรียนทุกระดับชั้น
☐ 1) น้อยกว่า 300 คน ☐ 2) จำนวน 301-1,000 คน
☐ 3) มากกว่า 1,000 คน
7. จำนวนครูทั้งหมดคน

ตอนที่ 2 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติในสถานศึกษาของท่าน

1. ท่านรับทราบประกาศกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หรือไม่ อย่างไร
☐ 1.1) ไม่ทราบว่ามีการประกาศกฎกระทรวงดังกล่าว
☐ 1.2) ทราบโดยวิธี (เลือกตอบได้หลายข้อ)
☐ 1.2.1) การประชุมผู้บริหารสถานศึกษา
☐ 1.2.2) จดหมายข่าว/จดหมายราชการ
☐ 1.2.3) บอร์ด/ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์ของ สพป./สพม.
☐ 1.2.4) Web site ของ สพป./สพม.
☐ 1.2.5) สถานศึกษาใกล้เคียง

2. ท่านรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554) หรือไม่ อย่างไร
 - ☐ 2.1) ไม่ทราบ
 - ☐ 2.2) ทราบ โดยวิธี (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ 2.2.1) การประชุมผู้บริหารสถานศึกษา
 - ☐ 2.2.2) จัดหมายข่าว/จดหมายราชการ
 - ☐ 2.2.3) บอร์ด/ปายนิเทศประชาสัมพันธ์ของ สพป./สพม.
 - ☐ 2.2.4) Web site ของ สพป./สพม.
 - ☐ 2.2.5) สถานศึกษาใกล้เคียง
3. สถานศึกษาของท่านได้ดำเนินการอย่างไรหลังจากที่ได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 - ☐ 3.1) ยังไม่ได้ดำเนินการ
 - ☐ 3.2) ได้ดำเนินการ ดังนี้ (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ 3.2.1) แจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ
 - ☐ 3.2.2) จัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน
 - ☐ 3.2.3) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - ☐ 3.2.4) ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา
 - ☐ 3.2.5) เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - ☐ 3.2.6) เข้าร่วมประชุมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
4. สถานศึกษาของท่านได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร
 - ☐ 4.1) ยังไม่ได้ดำเนินการ
 - ☐ 4.2) ได้ดำเนินการดังนี้ (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ 4.2.1) ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้

- 4.2.2) ศึกษา วิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา
- 4.2.3) พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อน อัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา
- 4.2.4) กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้
- 4.2.5) ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกรับทราบ
- 4.2.6) ไม่ได้ดำเนินการตามข้อ 4.2.1 – 4.2.5 แต่ใช้มาตรฐานการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นมาตรฐานของสถานศึกษาเลย
- 4.3) สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งหมด ที่มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้
 - 4.3.1) รวมจำนวน..... มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ โดยมีมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ ที่เพิ่มเติมจากมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน..... มาตรฐานตัวบ่งชี้ ได้แก่
 - 1).....
 - 2).....
- 5. สถานศึกษาใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารใดประกอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)
 - 5.1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 - 5.2) มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 5.3) มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพ ภายใน
 - 5.4) มาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสาม (สมศ.)
 - 5.5) นโยบาย/จุดเน้นของต้นสังกัด
 - 5.6) แนวทางการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2555-2561)
 - 5.7) ข้อมูลสภาพจริง บริบท จุดเน้นของสถานศึกษา
 - 5.8) อื่น ๆ (ระบุ)
- 6. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีใครบ้าง (ตอบได้ หลายข้อ)
 - 6.1) บุคลากรภายในสถานศึกษา
 - 6.1.1) ผู้บริหาร ○ 6.1.2) ครู

- 6.1.3) นักเรียน ○ 6.1.4) อื่นๆ (ระบุ)
- ☐ 6.2) บุคลากรภายนอกสถานศึกษา
 - 6.2.1) กรรมการสถานศึกษา
 - 6.2.2) ผู้ปกครอง
 - 6.2.3) ผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชน
 - 6.2.4) ข้าราชการส่วนท้องถิ่น (อบต.)
 - 6.2.5) บุคลากรจาก สพท.
 - 6.2.6) อื่นๆ (ระบุ).....
- 7. สถานศึกษาใช้ระยะเวลาในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเท่าไร
 - ☐ 7.1) ประมาณ 1-2 สัปดาห์ ☐ 7.2) ประมาณ 3-4 สัปดาห์
 - ☐ 7.3) มากกว่า 1 เดือน ☐ 7.4) อื่นๆ (ระบุ).....
- 8. สถานศึกษาได้กำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับด้านใด
 - ☐ 8.1) ความรู้ ความสารถและทักษะของผู้เรียน (ระบุ)
 - ☐ 8.2) คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ระบุ).....
 - ☐ 8.3) อื่นๆ (ระบุ)
- 9. สถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร
 - ☐ 9.1) ไม่มีการกำหนดค่าเป้าหมาย
 - ☐ 9.2) มีการกำหนดค่าเป้าหมายโดยดำเนินการ (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - 9.2.1) ใช้ผลการประเมินย้อนหลังของสถานศึกษาจำนวน 1-3 ปีเป็นเกณฑ์ในการกำหนด
 - 9.2.2) ตั้งค่าเป้าหมายจากนโยบายต้นสังกัด (สพฐ./สพป./สพม.)
 - 9.2.3) ระดมความคิดเห็นจากครู/ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นค่าเป้าหมายร่วมกัน
- 10. สถานศึกษาได้ประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร
 - ☐ 10.1) ไม่มีการประกาศ
 - ☐ 10.2) มีการประกาศโดยวิธี (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - 10.2.1) ประชุมผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา
 - 10.2.2) จัดหมายข่าว/จดหมายราชการ

- 10.2.3) ดิบบอร์ด/ป้ายนิเทศ
 - 10.2.4) Web site
 - 10.2.5) แจ้งผ่านนักเรียน
 - 10.2.6) หอกระจายข่าว/วิทยุชุมชน
11. สถานศึกษาพิจารณาพิจารณามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่อย่างไรบ้าง
- ☐ 11.1) ไม่ได้ดำเนินการ
 - ☐ 11.2) มีการดำเนินการ โดย (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - 11.2.1) ประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องและให้เสนอความคิดเห็น
 - 11.2.2) จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 11.2.3) เชิญตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายมาร่วมวิพากษ์
 - 11.2.4) ติดประกาศ/ให้เสนอความคิดเห็นผ่านทาง web site
12. สถานศึกษาได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติอย่างไรบ้าง
- ☐ 12.1) ไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน
 - ☐ 12.2) ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ดังนี้ (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - 12.2.1) แจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ
 - 12.2.2) จัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา
 - 12.2.3) จัดฝึกอบรมเรื่องมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษา
 - 12.2.4) สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - 12.2.5) จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง เพื่อการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - 12.2.6) จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง ให้ความรู้เรื่องการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ
 - 12.2.7) นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด
 - 12.2.8) ช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้/สื่อต่าง ๆ
 - 12.2.9) ช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา

13. หลังจากที่สถานศึกษามีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว สถานศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐาน เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมอย่างไร

- ☐ 13.1) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเน้นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมายในการพัฒนา
- ☐ 13.2) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีทีสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและมาตรฐานของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน
- ☐ 13.3) จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานศึกษา
- ☐ 13.4) ใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นตัวกำกับติดตามการดำเนินงานของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐาน
- ☐ 13.5) แสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อร่วมระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ☐ 13.6) วางแผนการประเมินคุณภาพภายในเพื่อสะท้อนความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

14. โปรดระบุระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ

14.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

14.2 การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

14.3 ความตระหนักและการเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

14.4 ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ

- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

14.5 ความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความคิดเห็นของท่าน

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
		ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1.	การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา			
2.	หลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยอาศัยวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ			
3.	วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง			
4.	การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกกรอบสามเป็นหลักสำคัญ			
5.	ผู้กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษา และคณะผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา			
6.	การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์กรมหาชน (สมศ.)			
7.	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง			
8.	สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา			
9.	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง			
10.	การประกันคุณภาพเป็นเรื่องเฉพาะกิจ เกิดกระแสชั่วคราว อีกไม่นานก็เลิกล้มไปอีกตามนโยบายของผู้มีอำนาจ			
11.	การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก			

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
		ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
12.	การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน			
13.	การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติมากกว่าการจัดเก็บเป็นเอกสาร			
14.	การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน			
15.	การประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย			
16.	การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา			
17.	การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง			
18.	การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสามารถว่าจ้างหรือขอให้บุคคลอื่นๆ ดำเนินการแทนได้			
19.	การประกันคุณภาพต้องเกิดจากการยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา			
20.	รายงานประจำปีของสถานศึกษากับรายงานที่ส่งเพื่อขอประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายงานคนละฉบับ			
21.	รายงานประจำปีของสถานศึกษาเป็นรายงานผลตามมาตรฐานการศึกษาของการประเมินคุณภาพภายนอก			
22.	มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา			
23.	รายงานประจำปีของสถานศึกษาเมื่อจัดทำเสร็จแล้วให้เสนอหน่วยงานต้นสังกัดแล้วเก็บไว้			
24.	สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยไม่ต้องใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน			
25.	การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน			
26.	การประกันคุณภาพภายในเป็นงานที่ทำเฉพาะบุคคลที่ได้รับมอบหมาย			
27.	การประกันคุณภาพภายในเป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคลากรในหน่วยงานเพราะเป็นงานที่เพิ่มจากงานปกติ			

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
		ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
28.	หัวใจสำคัญของการประกันคุณภาพภายในคืองบประมาณ			
29.	สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายในได้เองเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา			
30.	การประเมินตามสภาพจริงจะทำได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้องมากที่สุด			

ตอนที่ 4 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามสภาพเป็น
จริงและถ้าปฏิบัติให้ทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับระดับความพึงพอใจ
โดยมีเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ที่	รายการ	สภาพการดำเนินงาน		ความพึงพอใจ				
		ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	1	2	3	4	5
1.	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและใช้ข้อมูลตามสภาพจริง							
2.	กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม							
3.	กำหนดวิธีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลที่ยั่งยืนได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ							

ที่	รายการ	สภาพการดำเนินงาน		ความพึงพอใจ				
		ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	1	2	3	4	5
4.	กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ							
5.	กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจนเพื่อร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ							
6.	กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องต่างๆ อย่างชัดเจน							
7.	กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับโครงการ/กิจกรรม							
8.	เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบ							
9.	จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา							
10.	กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน							
11.	เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบ							
12.	จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา							
13.	กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ หรือการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัด							
14.	นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน							
15.	นำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลา และกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้							
16.	ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา							
17.	รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ							

ที่	รายการ	สภาพการดำเนินงาน		ความพึงพอใจ				
		ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	1	2	3	4	5
18.	นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา							
19.	ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม							
20.	จัดทำรายงานประจำปีที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา							
21.	นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ							
22.	เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง							
23.	ส่งเสริมแนวความคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับครู							
24.	พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงานปกติของสถานศึกษา							
25.	นำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ในการพัฒนาการบริหารและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง							
26.	เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ							

ตอนที่ 5 ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ท่านคิดว่าปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาของท่าน ให้ประสบความสำเร็จมีอะไรบ้าง
.....
2. ท่านมีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาอะไรบ้าง และได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไร
.....
3. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาอะไรบ้าง
.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามครบทุกข้อคำถาม

แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ
ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. โครงสร้างของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา
 - ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - ตอนที่ 4 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 - ตอนที่ 5 ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ
3. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา รวมจำนวน 2 คน และขอความกรุณาจัดส่งแบบสอบถามกลับคืนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในวันที่ 29 กรกฎาคม 2554
4. การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใดต่อตัวท่าน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ในภาพรวม และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและพัฒนากิจการการศึกษาต่อไป

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. ตำแหน่ง
 - ☐ 1) รองผู้อำนวยการ สพป./สพม.
(ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวนปี)
 - ☐ 2) ศึกษาธิการ
(ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา.....ปี)
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 - ☐ 1) ปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาโท ☐ 3) ปริญญาเอก
4. ท่านเคยได้รับการศึกษาหรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา หรือไม่
 - ☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย จำนวน.....ครั้ง
5. จำนวนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - ☐ 1) สพฐ. จำนวน.....แห่ง
 - ☐ 2) สข. จำนวน.....แห่ง
6. จำนวนบุคลากรในกลุ่มงานที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้งหมด.....คน

ตอนที่ 2 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติในหน่วยงานของท่าน

1. ท่านรับทราบประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หรือไม่ อย่างไร
 - ☐ 1.1) ไม่ทราบ
 - ☐ 1.2) ทราบ โดยวิธี (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ 1.2.1) การประชุมสัมมนา
 - ☐ 1.2.2) จดหมายข่าว/จดหมายราชการ
 - ☐ 1.2.3) บอร์ด/ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์
 - ☐ 1.2.4) Web site ของ ศธ./สพฐ./สทศ.
 - ☐ 1.2.5) เขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

2. ท่านรับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554) หรือไม่ อย่างไร
 - ☐ 2.1) ไม่ทราบ
 - ☐ 2.2) ทราบ โดยวิธี (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ 2.2.1) การประชุมสัมมนา
 - ☐ 2.2.2) จดหมายข่าว/จดหมายราชการ
 - ☐ 2.2.3) บอร์ด/ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์
 - ☐ 2.2.4) Web site ของ ศธ./สพฐ./สพป./สพม.
 - ☐ 2.2.5) เขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
3. หน่วยงานของท่านได้ดำเนินการอย่างไรหลังจากที่ได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 - ☐ 3.1) ยังไม่ได้ดำเนินการ
 - ☐ 3.2) ได้ดำเนินการ ดังนี้ (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ 3.2.1) แจ้งให้สถานศึกษาในสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ
 - ☐ 3.2.2) จัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน
 - ☐ 3.2.3) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - ☐ 3.2.4) ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการนำมาตรฐานไปใช้
 - ☐ 3.2.5) เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา
 - ☐ 3.2.6) เข้าร่วมประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา
4. หน่วยงานของท่านส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษา อย่างไร (เลือกตอบได้หลายข้อ)
 - ☐ 1) แจ้งประชาสัมพันธ์ ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ
 - ☐ 2) จัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา

- ☐ 3) จัดฝึกอบรมเรื่องมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษา
 - ☐ 4) สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - ☐ 5) จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง เพื่อการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - ☐ 6) จัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง ให้ความรู้เรื่องการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ
 - ☐ 7) นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด
 - ☐ 8) ช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้/สื่อต่าง ๆ
 - ☐ 9) ช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา
5. โปรดระบุระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ
- 5.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
- 5.2 การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
- 5.3 ความตระหนักและการเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
- 5.4 ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ
- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
- 5.5 ความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความคิดเห็นของท่าน

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
		ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1.	การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา			
2.	หลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยอาศัยวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ			
3.	วัตถุประสงค์สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง			
4.	การจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาต้องยึดมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกรอบสามเป็นหลักสำคัญ			
5.	ผู้กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาและคณะผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา			
6.	การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดในระบบหลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาของกฎกระทรวงเน้นการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกโดยองค์การมหาชน (สมศ.)			
7.	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง			
8.	สถานศึกษาต้องนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา			
9.	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง			
10.	การประกันคุณภาพเป็นเรื่องเฉพาะกิจ เกิดกระแสชั่วคราวครั้งชั่วคราวอีกไม่นานก็เลิกล้มไปอีกตามนโยบายของผู้มีอำนาจ			
11.	การประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญเรื่องการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่างๆ เพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากองค์กรภายนอก			
12.	การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน			
13.	การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะเน้นการปฏิบัติตามกฏการจ้ดเก็บเป็นเอกสาร			
14.	การกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน			

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
		ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
15.	การประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย			
16.	การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา			
17.	การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง			
18.	การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสามารถว่าจ้างหรือขอให้บุคคลอื่นๆ ดำเนินการแทนได้			
19.	การประกันคุณภาพต้องเกิดจากการยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา			
20.	รายงานประจำปีของสถานศึกษากับรายงานที่ส่งเพื่อขอประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายงานคนละฉบับ			
21.	รายงานประจำปีของสถานศึกษาเป็นรายงานผลตามมาตรฐานการศึกษาของการประเมินคุณภาพภายนอก			
22.	มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา			
23.	รายงานประจำปีของสถานศึกษาเมื่อจัดทำเสร็จแล้วให้เสนอหน่วยงานต้นสังกัดแล้วเก็บไว้			
24.	สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยไม่ต้องใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน			
25.	การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนร่วมกัน			
26.	การประกันคุณภาพภายในเป็นงานที่ทำเฉพาะบุคคลที่ได้รับมอบหมาย			
27.	การประกันคุณภาพภายในเป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคลากรในหน่วยงานเพราะเป็นงานที่เพิ่มจากงานปกติ			
28.	หัวใจสำคัญของการประกันคุณภาพภายในคืองบประมาณ			
29.	สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายในได้เองเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา			
30.	การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้ผลการประเมินภายในที่ถูกต้องมากที่สุด			

ตอนที่ 4 สภาพการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพ/ผลการปฏิบัติ

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		<50%	50 – 59%	60 – 69%	70 – 79%	ตั้งแต่ 80% ขึ้นไป
1.	จำนวนสถานศึกษาที่จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและใช้ข้อมูลตามสภาพจริง					
2.	จำนวนสถานศึกษาที่จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
3.	จำนวนสถานศึกษาที่นำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน และเป็นไปตามกำหนดเวลา					
4.	จำนวนสถานศึกษาที่จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา					
5.	จำนวนสถานศึกษาที่นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน					
6.	จำนวนสถานศึกษาที่มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา					
7.	จำนวนสถานศึกษาที่รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
8.	จำนวนสถานศึกษาที่ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม					
9.	จำนวนสถานศึกษาที่จัดทำรายงานประจำปีสะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา และจัดส่งต้นสังกัดตามเวลาที่กำหนด					
10.	จำนวนสถานศึกษาที่พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงาน					

ตอนที่ 5 ปัจจัยสนับสนุน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ท่านคิดว่าปัจจัยสนับสนุนในการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จมีอะไรบ้าง

2. หน่วยงานของท่านท่านมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาอะไรบ้าง และได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไร

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาอะไรบ้าง

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามครบทุกข้อคำถาม

แบบตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

เรื่อง “แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ”

วันเวลาที่ตรวจเยี่ยม.....

ชื่อผู้ตรวจเยี่ยม.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลและสถานศึกษา

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. ตำแหน่ง ☐ ผู้บริหาร ☐ ครู
3. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน จำนวน.....ปี
4. ชื่อสถานศึกษา.....
ที่ตั้งหมู่ที่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail.....
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เขต.....
5. ขนาดสถานศึกษา
☐ ประถมศึกษา ขนาด ☐ เล็ก ☐ กลาง ☐ ใหญ่
จำนวนนักเรียน.....คน จำนวนครู/อาจารย์.....คน
(นับเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)
☐ มัธยมศึกษา ขนาด ☐ เล็ก ☐ กลาง ☐ ใหญ่
จำนวนนักเรียน.....คน จำนวนครู/อาจารย์.....คน
(นับเฉพาะชั้นมัธยมศึกษา)
6. ระดับการศึกษาที่เปิดสอน
☐ ประถมศึกษา (ป.1-ป.6) ตั้งแต่ปีการศึกษา.....
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ตั้งแต่ปีการศึกษา.....
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ตั้งแต่ปีการศึกษา.....
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น – มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.1-ม.6)
ตั้งแต่ปีการศึกษา.....

ตอนที่ 2 แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

1. สถานศึกษาทราบประกาศกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หรือไม่ และทราบได้อย่างไร
.....
2. สถานศึกษาทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554) หรือไม่ อย่างไร
.....
3. สถานศึกษาได้ดำเนินการอย่างไรบ้างหลังจากที่ได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
.....
 - 1) การแจ้งให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ
.....
 - 2) การจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนักรับผิดชอบร่วมกัน
.....
 - 3) การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
.....
 - 4) การประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา
.....
 - 5) การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
.....
 - 6) การเข้าร่วมประชุมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
.....
4. สถานศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร และดำเนินการอย่างไร
.....

- 1) การศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้
.....
- 2) การศึกษา วิเคราะห์จุดเน้น นโยบายของต้นสังกัด/เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา
.....
- 3) การพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา
.....
- 4) การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้
.....
- 5) การประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกทราบ
.....
5. สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งหมดที่มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ และมีมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ ที่เพิ่มเติมจากมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการจำนวนเท่าไร อะไรบ้าง
.....
6. สถานศึกษาใช้แหล่งข้อมูล/เอกสารใดประกอบการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
.....
7. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีใครบ้าง
 - 1) บุคลากรภายในสถานศึกษา
.....
 - 2) บุคลากรภายนอกสถานศึกษา
.....
8. สถานศึกษาใช้ระยะเวลาในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเท่าไร แต่ละช่วงเวลาดำเนินการอย่างไรบ้าง
.....

9. สถานศึกษาได้กำหนดอัตลักษณ์ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับด้านใด

.....

10. สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

.....

11. สถานศึกษาได้ประกาศค่าเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

12. สถานศึกษาพิจารณาพิจารณามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่อย่างไร

.....

13. สถานศึกษาได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติอย่างไรบ้าง

.....

1) การแจ้งประชาสัมพันธ์ การประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาทราบ

.....

2) การจัดประชุมชี้แจงการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้แก่สถานศึกษา

.....

3) การจัดฝึกอบรมเรื่องมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษา

.....

4) การสนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

.....

5) การจัดศึกษานิเทศก์/พี่เลี้ยง เพื่อการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

.....

6) การนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....

7) การช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้/สื่อต่างๆ

.....

14. หลังจากที่สถานศึกษามีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว สถานศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนการใช้มาตรฐาน เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมอย่างไร

1) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3) การจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานศึกษา

4) การใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นตัวกำกับติดตามการดำเนินงานของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง

5) การแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

15. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จมีอะไรบ้าง

16. สถานศึกษามีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาอะไรบ้าง และได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไร

17. สถานศึกษามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภายในสถานศึกษาอะไรบ้าง

ลงชื่อ.....

(ผู้บันทึกข้อมูล)

วันที่..... เดือนสิงหาคม พ.ศ.2554

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะทำงาน

ที่ปรึกษา

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางวาทีณี ชีระตระกูล	ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา
ดร.ไพโรจน์ พิทักษ์สาธิต	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางเพ็ญภา แก้วเขียว	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางสุอารีย์ ชื่นเจริญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา

คณะกรรมการรอบและสร้างเครื่องมือวิจัย

ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางเพ็ญภา แก้วเขียว	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา

คณะเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (site visit)

ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางเพ็ญภา แก้วเขียว	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา

นางสุอารีย์ ชื่นเจริญ	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา
ดร.ชนาธิป ทั้ยแป	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางสาวบังอร กมลวัฒนา	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางสาวพิศมัย โฉชัยคำ	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ สำนักทดสอบทางการศึกษา
นายวรศักดิ์ กันสุทธิ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางสาวสุวณี พิมพ์วรรณ	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ สำนักติดตามและประเมินผลการศึกษาระดับพื้นฐาน
นางสาวศราวดี โพธิ์สุข	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ สำนักติดตามและประเมินผลการศึกษาระดับพื้นฐาน
นายณัฐพล ตันเจริญทรัพย์	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ สำนักติดตามและประเมินผลการศึกษาระดับพื้นฐาน
นายพิสิษฐ์ สันติวงษ์สกุล	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักติดตามและประเมินผลการศึกษาระดับพื้นฐาน
นางสาวดวงใจ บุญยะภาส	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงาน

ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางสุอารีย์ ชื่นเจริญ	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางเพ็ญภา แก้วเขียว	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา
ดร.ดวงใจ ช่วยตระกูล	อาจารย์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ	อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นายเฉลิมพล ฟินทอง	รองผู้อำนวยการ สพป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
นายสุวัชร พานิชวงษ์	รองผู้อำนวยการ สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

นายมานิช จันทร์แจ่ม	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ราชบุรี เขต 1
นางพิตรชาภรณ์ ชุ่มกลมฉนัตย์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพม.เขต 10
นางกัลยา พานิชวงษ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.สุพรรณบุรี เขต 2
นายสมบัติ เนตรสว่าง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.สระบุรี เขต 1
นายปรีชา ศันสนียกุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป. นครศรีธรรมราช เขต 2
นายบุญเรือน ฉายศิริ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ตราด
นางอภิวันท์ พินทอง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป. ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
ดร.อรพรรณ ตูจินดา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองหลุม สพป. สุพรรณบุรี เขต 2
ดร.ศิริรัตน์ สุกันธพฤษ	ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์ราษฎร์บำรุง สพป. พระนครศรีอยุธยา เขต 1
ดร.อมรรัตน์ สร้อยสังวาลย์	ครู คศ.2 โรงเรียนหัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์
ดร.วรารณ แยมทิม	ครู คศ. 2 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จ.สุพรรณบุรี
ดร.วิเวชา ปัญจมานนท์	ครู คศ. 2 โรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) จ.น่าน
นายอรรถสະ จันทรง	ครู คศ.2 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จ.ปัตตานี
น.ส.วรรณา ศิลธรรม	ครู คศ.2 โรงเรียนกรอกสมบูรณ์วิทยา จ.ปราจีนบุรี
น.ส.ตริยาภรณ์ สำเลิศรัมย์	ครู คศ. 2 โรงเรียนคลองกุ่ม กรุงเทพมหานคร
นายอดุลทิธิ คิตรัมย์	ครู คศ. 2 โรงเรียนคลองกุ่ม กรุงเทพมหานคร
น.ส.กฤติยา วรศรี	ครูผู้ช่วย โรงเรียนแม่เมาะวิทยา จ.ลำปาง

คณะบรรณาธิการกิจ

ดร.ไพวัลย์ พิทักษ์สาส์	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา
ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางเพ็ญภา แก้วเขียว	นักวิชาการศึกษานำนานการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา